

HAJDÚ-BIHARI

XXXV. ÉVFOLYAM
43. SZÁM

ÁRA: 1,20 FORINT

1978. II. 19.,
VASÁRNAP

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Zárszámadó közgyűlések

Nádudvari Vörös Csillag Tsz

Több mint egymillió forint volt az 1977-es esztendőben, az ország legnagyobb közös gazdaságában, a nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezetben a termelési érték. A múlt esztendő gazdálkodását az 1978-as tervet összegezzük a részközgyűléseken.

A szombati tanácskozáson részt vett Tóth Imre, a megyei pártbizottság titkára, Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese, Kincses Lajosné, a Püspökladány járási Pártbizottság első titkára, Fazekas Károly, a megyei tsz-szövetség titkára, dr. Bujdosó János, a járási tanácsi hivatal elnöke, ott voltak a község párt- és állami vezetői, a HAGE-gazdaságok képviselői.

Gonda Sándor, a tsz pártbizottságának titkára köszöntötte a résztvevőket, majd Szabó István tsz-elnök adott számot az elmúlt esztendőben végzett munkáról, az elért eredményekről. Elmondotta többek között, hogy a Vörös Csillag Tsz termelési értéke egy esztendő alatt 13 százalékkal növekedett, s az V. öt-éves terv időarányos részét minden ágazatban teljesítették, illetve túlteljesítették.

Az egyes ágazatok munkáját elemezve a szövetkezet elnöke kiemelte, hogy búzából 53, kukoricából 78, kukoripárból 622, burgonyából 359 mázsás

termést takarítottak be hektáronként.

Az állattenyésztésben az elmúlt esztendőben 30 000 volt a malac-, 7000 a bárány-szaporulat, 2,2 millió pulykát, s közel 10 millió csirkét keltek ki. A termelőszövetkezet kiskereskedelmi forgalma a tervezett 145 millió forinttal szemben 155 millió forintot tett ki. Az elmúlt esztendőben elkészült az új vágóhid és hűsítőüzem Nádudvaron, amely nagyobb tömeget és szélesebb körű választékot tud majd biztosítani a szövetkezeti csemege- és húsboltoknak. Tetőtlen nagyszülőpár-telep építését kezdték meg, befejezéshez közeledik a derecskei keltető-állomás rekonstrukciója, termel az új betonelemgyártó üzem, s az építómunkások jelentős állattenyésztési beruházásokat végeztek el ezek mellett.

A Vörös Csillag Termelőszövetkezet bruttó jövedelme az elmúlt esztendőben 313 millió forint volt, s az eredmények 90 százaléka alapvetően a szövetkezetből származott.

Tavaly 48 szocialista brigád dolgozott a tsz-ben 717 taggal, s munkájukkal, kezdeményezésükkel, a felajánlások teljesítésével jelentősen járultak hozzá az 1977. évi sikerekhez.

Debreceni Kossuth Tsz

Február 18-án tartották Debrecenben, a Kossuth Termelőszövetkezet zárszámadó közgyűlését. Az ülésen megjelent Pataki György, a városi pártbizottság titkára. Az 1977. évi gazdálkodásról Gonda Lajos, a termelőszövetkezet elnöke számolt be.

Bevezetőjében elmondta, hogy az 1975. évi szinthez viszonyítva nyolcszázalékos növekedést terveztek az elmúlt esztendő elején. A termelőszövetkezet földjeit többféle elemi kár érte 1977 tavaszán. A tavaszi fagy az almában, őszibarackosban, pászmetékben, a nyári kétszeri jégverés az almában tett kárt. Jelentős volt a dinnye, a napraforgó és a kukorica jégverés okozta kára is, ősszel pedig a korai fagy szintén a kukoricában okozott jelentős mérvű veszteséget.

A termelőszövetkezet vezetősége hathatós intézkedéseket tett a károk csökkentésére. Növelték a faüzemi termelést, az almafeldolgozás fokozásával csökkentették a veszteségeket. Több mint 30 vagonnal növelték az exportra kerülő kukorica mennyiségét, lényegesen magasabb

tejhozamot értek el a második félévben bevezetett új takarmányozási technológia segítségével, és sikerült a pecsenyebárány-exportot is túlteljesíteni.

Gonda Lajos, a termelőszövetkezet elnöke elmondta, hogy az elmúlt esztendő feladatait 230 tsz-taggal, 139 alkalmazottal és 16 nyugdíjossal oldották meg. Búzából hektáronként 46 mázsás, rozs-ból 25 mázsás, kukoricából 61 mázsás termésátlagot értek el, s hektáronként 193 mázsányi almát takarítottak be.

A termelőszövetkezet alapvető képessége több mint 42 millió forintot eredményezett, az összbevétel meghaladja a 60 millió forintot. Elemi károkért több mint 6 millió forintot fizetett az Állami Biztosító a termelőszövetkezetnek, így összesen 66 millió forint az összes árbevétel. A szövetkezeti bruttó jövedelem meghaladta a 26 millió forintot, ebből munkabéreként összesen közel 16 millió forint került kifizetésre. A szövetkezet 1977. évi nyeresége több mint 10,5 millió forint.

Körösszegapáti Körös-vidék Tsz

A napokban tartotta a körösszegapáti Körös-vidék Tsz is a zárszámadás, amelyen részt vett Szabó László, a berettyóújfalui járási pártbizottság titkára és Varga Lajos, a megyei pártbizottság munkatársa is. A vezetőség beszámolóját Pintye János

tsz-elnök ismertette a közgyűléssel, míg az ellenőrző bizottság zárójelentését Kürti Zoltán, a nöbizottság jelentését Zima Viktor né terjesztette elő. Nehéz, de eredményes esztendőt hagyott maga mögött a szövetkezet — állapították

meg a közgyűlésen. A közös gazdaság a múlt évben szerencsésül és gazdaságilag is tovább szilárdult. A szövetkezetben jelenleg 424 tagot számlálnak, s ebből a nyugdíjasok, járadékosok száma 176. Az összes földterület meghaladja a 2600 hektárt, ebből a szántó 1738 hektár.

Ezt követően az elnök részletesen ismertette a növénytermesztési ágazat eredményeit. Őszi búzából a tervezett hektáronkénti 38 mázsás átlagterméssel szemben 49 mázsás termést takarítottak be. Ugyanez a fejlődés jellemző a kukorica, a cukorrépa, a napraforgó és a rostkever termelésére is.

Az állattenyésztés és az állathizlalás feltételei összességében közepesnek mondhatók. A termelés ingadozó körülményei ellenére teljesítették, illetve túlteljesítették itt is a terveket. Az elmúlt évben 3799 hektoliter tejet értékesítettek. Hízómarhából 59 mázsával, bárányból 77 mázsával értékesítettek többet, mint a terv.

Beszámolója végén a szövetkezet mérlegadatait ismertette Pintye János. Itt mondtotta el, hogy a szövetkezeti tagok személyes jövedelme 1976-hoz képest 648 ezer forinttal növekedett, és most az egy tagra eső havi jövedelem 3015 forint.

A zárszámadási közgyűlés beszámolóját és mérlegadatait egyhangúan jóváhagyta a szövetkezet tagsága.

Berettyóújfalui Dózsa Tsz

Harmenc esztendővel ez előtt — a megyében elsőként — alakult meg a berettyóújfalui Dózsa Termelőszövetkezet. A nagy múltú közös gazdaság pénteken tartotta zárszámadó és tervtárgyaló közgyűlését. A közgyűlést Cziráj Imréné, a közös gazdaság vezetőségének tagja nyitotta meg, majd Balázs Imre tsz-elnök adott számot az elmúlt év munkájáról, ezt követően pedig Hagymási Gyula főkönyvelő ismertette az év tervét.

A Dózsa Termelőszövetkezet az 1977-es évet összességében eredményesen zárta — állapította meg beszámolójában Balázs Imre. A meglévő gondok mellett eredményesen gazdálkodtak, teljesítették azokat a célkitűzéseket, amelyeket az év elején párttaggyűléseken, brigádmegbeszéléseken és más fórumokon határoztak el. A mostani zárszámadásnak is az a feladata — mondtotta a tsz-elnök —, hogy elbírálja az egyes munkahelyek, termelési ágazatok eredményeit, s azt összehasonlítsa a szövetkezet egész munkájával.

Az 1977. év volt az az esztendő, amikor először a Dózsa Termelőszövetkezet történetében — 850 hektár átlagban — 42,5 mázsás hektáronkénti búzatermést értek el. Különösen kiugró eredményt adott a jügoszláv Száva búza, ennek a termésértéke 56 mázsás lett hektáronként. Kukoricából az elmúlt esztendőben 55 mázsát takarítottak be átlagosan, igaz, hogy ez alatta maradt az 1975. évi termésnek, de az is igaz, hogy 480 vagon kukoricája még soha nem termett

az üzemnek. Egyértelműen jelentette ki az elnök azt is, hogy a termelési körülményeket figyelembe véve meg vannak elégedve az 533 mázsás hektáronkénti kukorica-átlagterméssel.

Részletesen elemezte az állattenyésztésben folyó munkát, s itt mondtotta el: jelenleg 516 szarvasmarhával rendelkezik a szövetkezet, amelyből 215 a tehén. A tejtermeléssel nem nagyon lehetnek elégedettek, hiszen az egy tehénre eső tejhozam csak 2672 liter lett. Ennek okait is részletesen elemezte az elnök.

A juhtenyésztésről szólva azt állapította meg, hogy ez az ágazat a fejlődés állapotában van. A sertésfelnevelésről szólva megállapította, a rekonstrukció, az építómunkák befejezése után — tehát 1979-től — 8 ezer mázsás sertés húsbiztosítására is alkalmas lesz.

Beszámolója végén a közös gazdaság elnöke arról beszélt, hogy a Dózsa Termelőszövetkezetben még eredményesebb lehet a munka, ha év közben is pontosan mérni tudják a termelési, a pénzügyi munkát. Erősíteni kell a szövetkezetben belülről a munkafegyelmet, a munkaidő megfelelő kihasználását. Nagyon sokat kell tenni annak érdekében is, hogy ésszerűbb anyag- és eszközgazdálkodás valósuljon meg.

A Dózsa Termelőszövetkezet közgyűlésén újjáavasztották a termelőszövetkezet vezetőségét, s a Damjanich brigád itt szökölt fel a többi szocialista brigádot: csatlakozzanak a Láng gépjármű munkaverseny-mozgalmához.

Balmazújvárosi Lenin Tsz

Február 17-én megtelt a balmazújvárosi művelődési ház színházterme. A „közönség” zárszámadási közgyűlésre gyűlt össze, a nézőtérben 729 tag foglalt helyet. A tagság előtt a napirendi pontok már ismeretesebbek voltak, brigádgűléseken, ágazatonként is megvitatották. Az év eredményes volt. Erről győződhett meg az elnökség is: Végh Lajos, a Debrecen járási Pártbizottság titkára, Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese, Szathmári Károly, a Debreceni járási Hivatal elnöke, Czékány Im-

re, a Hajdú-Bihar megyei Termelőszövetkezetek Szövetségének titkárhelyettese, Gazdag Ferenc, a HAGE igazgatója és más meghívottak, a falu párt- és tanácsi vezetői.

A tavalyi év munkájáról Végh Csaba főagronómus számolt be, mivel az elnök, Németh István betegsége miatt nem vehetett részt a közgyűlésen. Végh Csaba előbb a növénytermelés javuló tendenciáit elemezte, amely különösen kedvező ké-

(Folytatás a 2. oldalon)

Kilenc óra, s a lakótelepeken áll a hó

a hótakarítás

A Meteorológiai Intézet debreceni időjelző állomásáról kapott információ szerint szombatra virradó éjjel 5–6 centiméternyi csapadék hullott Debrecenre, reggelre tíz centiméteres hóréteg fedte a várost és környékét. Már ott, ahol nem takarítottak. Fél kilentől fél tízig tettünk körutat a városban, arra gondolván, hogy a munka javát ekkorra már elvégezték. A képekről is látható, mit tapasztalunk. Havat, latyakot a közutakon, a járdákon, a bérházak között — mindenütt. Sorra kérdeztük hát az illetékeseket, mit tettek a „hőmentesség” érdekében? Nem kevés: négy vállalat felelős a hó eltakarításáért.

Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalat. A házkezelőségükhöz tartozik a házfelügyelő elnöksége, akiknek a feladata a ház falától a járdaszegélyig letisztítani és homokkal beszórni a járdát. Ezt tapasztalataink szerint el is végzik, bár nem mindenütt találtunk beszórt járdákat. A magántulajdonban levő házakra és a köztisztviselőknek nem terjed ki a hatáskörük, így lehet, hogy jó néhány intézmény előtt elmaradt a takarítás. Az épülő művelődési központ előtti járda úgy látszik „senki földje”.

Senki földje?

Másutt is találtunk a városban olyan helyeket (hóda). Az autóbussz megálló, a villamosok vágányait keresztező gyalogátkelőhelyek, de különösen a lakótelepek (játsszóterek útjai, parkolóhelyek, az épületeket összekötő gyalogjárda) látszanak elhanyagoltságuk miatt gazdátlanok.

Debreceni Kertészeti Vállalat. Az ő dolguk a parki sétányok és utak tisztítása. Szombaton reggel 6 óra dolgozóval és néhány más területről átirányított segéderővel kezdtek munkához negyed nyolckor. Elég későn ahhoz, hogy a munkába indulók cipője ne maradjon száraz. A vidékiek miatt ekkor kezdődik a munkaidő a vállalatnál, ahol arról tájékoztatták, hogy nagyon kevés a gépi (mindössze egy hóekéjük és két kis hótoló lapjuk van) és a kézi erő e munkára. Ráadásul közterületi járdákat is gondozniuk kell, pedig ez tulajdonképpen nem lenne a feladatuk.

Debreceni Közlekedési Vállalat. Feladatuk a villamos megállóhelyeinek, váltóinak tisztítása. Szombaton nyolc dolgozójuk takarított, nyírfaseprővel. Jelzésünkre 11 órakor letakarították a vágányokon átvezető zebrákat. Ez egyébként nem az ő feladatuk.

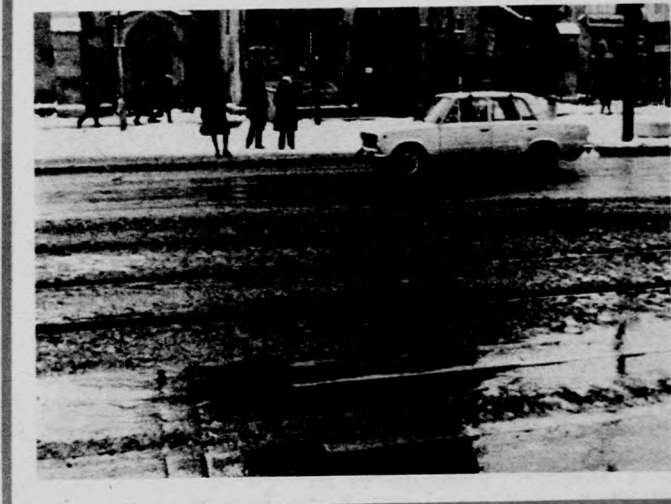
Debreceni Köztisztasági Vállalat. Négy hóekével és hét homokszóró, hótoló berendezéssel pénteken este tíz órakor kezdtek munkához, mindössze 16 alkalmi hómunkás és 30 utcaseprő segédkezésével. A munkával 24 óra alatt képesek vezélni (mármint Debrecen valamennyi útjának letisztításával).

Addigra persze a piszkáló nap is megteszi a maga dolgát, 9 órakor bizony sok-sok mellékúton, még olyanokon is, mint a Béke útja, az autók tisztogatták maguk előtt az utat. Ezt persze a gyalogosok ruhája is megsínylette. Ami még a kisebb baj, a nagyobb veszély a korai órákban volt, amikor a síkos utakon, járdákon balesetek is előfordulhatnak. Jó lenne végre eldönteni azt is, hogy a vitás területek melyik vállalathoz tartoznak. A januári egyeztetésen ez nem sikerült. És hazánk felé sarkvidéki levegő közeledik...

T. D.

Fotó: Kalmár István

Latyak, latyak mindenütt

APTÁR
vel ezelőtt,
t meg a tö-
Nikomédia-
n — Zrinyi
ak hős vé-
Frangepán
főnemese-
renc anyja.
rvátországi
férjhez I.
ajd miután
Thököly
rje oldalán
zójevő vált
uruc felke-
ly Imre tö-
Zrinyi Ilona
e Munkács
atok ostro-
ban kenyé-
ni: ekkor a
tól elszaki-
olya-szüzek
évvél ké-
ágába esett
állításért cse-
Zrinyi Ho-
sámkiütés-
sai domban
számai
és Lottó
szerint a
Művelődési
7. heti
következő
táki ki:
62, 65
KALEI-
kedő álta-
lő részére
órai kez-
ban a Tü-
felkészítő
VILÁGRA
ig ismert
jobbágy-
dott Som-
zettje: a
pitány. A
örtörténeli
— megye-
nak szá-
mai magyari
janis a tö-
szetszóró-
k. Ez az
rat, amely
Baranya
és a bara-
d hirt.
BRIGAD-
KEZLETE.
ta meg a
pítési Fő-
a brigád-
sát. Az el-
ak értéke-
avazták és
szocialista
tüntetése-
tek szerint
t-an bronz,
pedig
kaptak.
18-án dél-
tel a Hor-
dési Ház-
discumuk
k a fiata-
VEGYI-
kgyárban
s, ma mar-
sára fes-
Az angol
s Indust-
vásárolt
s fényálló
tására tér-
40 millió
st igénylő
lényegesen
s export-
T BÖRGYÖ-
pus szakfő-
megkezdte
csütörtökön
u. 12. II. e.
ANFOLYAM
ÉN 17 óra-
Attila Mü-
nként 4 óra-
sók részére,
szombat dél-
ők délelőtt 9
dők részére
ai kezdettel,
zűdőkön 250
Ft. A tanfo-
INDUL
órákor a
a Művelőde-
t egyszer 2
pénteken 17
folyami díj:
lehet a tan-
táji befizeté-
sát kivételé-
s 16–20 óra
ház Vörös
emeleti iro-

24 Debrecen.
előző kiadó:
Debrecen —

Zárszámadó közgyűlés a balmazújvárosi Lenin Tsz-ben

(Folytatás az 1. oldalról)

pet mutatott. Az egy hektár-
ra-eső nyereség búzából 2500,
kukoricából 5000, cukorrépá-
ból 10 000, lucernából 1200
forint volt. Javult a traktor-
sok munkája.

A főagronómus megállapí-
totta, hogy bár szép eredmé-
nyeket értek el ebben az ága-
zatban, nem sikerült kielégít-
ően a melléktermékek betar-
kítása. Ebben az évben
3000 tonna cukorrépafej is
termelési cél.

A balmazújvárosi Lenin
Termelőszövetkezet állatte-
nyésztését a főagronómus
szerint értékelte, hogy
mennyi húst adott a népgaz-
daságnak. 37 200 mázsát!
Vagyis egy hektár közös
szántóra 7 mázsa 30 kiló hús
esik (az országos átlag kb. 3
mázsza 50 kiló).

Az új termelési év a minő-
ség éve kell, hogy legyen —
hangsúlyozta a főagronómus.

A növénytermelés kivételével
már nem a többre kell töre-
kedni, a minőség legyen szem
előtt!

Végh Csaba külön fölhi-
vta a vezetőség figyelmét az ügy-
nevezett kimenő és bejövő
árak minőségi vizsgálatára. A bejövő ipari árakat a ve-
zetőknek kell minőségileg szemrevételez-
ni, különösen a műtrágyát
és a takarmányokat. Nem
szabad sajnálni a laborató-
riumi vizsgálati díjakat sem,
amelyek a minőség gyors üte-
mü növekedését szolgálják.
Ugyanígy vigyázni kell a ki-
menő árakra is, hogy a szab-
ványoknak megfeleljenek!

A részletes beszámoló után
a közgyűlés jóváhagyásával
napirendi pont volt a módo-
sítandó alapszabály, a nők
helyzete, megtárgyalták a jö-
vő évi tervet, és sor kerül a
jutalmak és kitüntetések át-
adására.

Egy hét a világpolitikában

Hans Apel, az új nyugatnémet hadügyminiszter és elődje, Georg Leber a bonni kabinet új tagjainak eskütetele után a díszszemlén

Főként azért, mert így akar-
ja kifogni a szelet a jobboldali
ellenzék — a Strauss-
Dregger páros — vitorláiból.
Az SPD vezetői attól tartan-
ak, hogy a nyugatnémet kispol-
gár (éppúgy, mint a befo-
lyásos nagypolgár) megvonja
bizalmát a kormánytól, ha
bizonyították látja az ellen-
zék és a jobboldali sajtó vád-
jait: a szociáldemokraták
szíve a terroristákhoz húz...
Straussék természetesen
keveseltek, a törvényjavas-
lat ellen szavazó szociálde-
mokraták pedig nagyon is so-
kallották a terrorizmus elleni
intézkedéseket. Így alakult
ki a furcsa szavazási ered-
mény.

Ennek láttán viszont sokan
azt rebesgették: valóságos
forogatókönyv szerint alakult
ki. Minden szavazatról előre
döntöttek..., viszont úgy
tűntek fel, mintha minden
vokstér külön csata folyt
volna. Minden képviselőt ha-
zatrombitáltak, volt, akit

Ausztráliából hoztak vissza
voksolni!

Persze, a bonni belpolitikai
küzdelem mögött világpoliti-
kai érdekek megütözték is
észre lehet venni. Nyilván
nem véletlen, hogy a Bun-
destagban akkor nyomorgat-
ta a jobboldali ellenzék
Schmidt kancellár, amikor a
tőkés világ pénzügyi és gaz-
dasági hadszínterén az Egye-
sült Államok vezetőivel kell
neki megütköznie. Blumen-
thal amerikai pénzügyminis-
ter a hét elején Bonnban új-
ból megpróbálta rávenni
Schmidtet és pénzügyi szak-
embereit, hogy hozzanak na-
gyobb áldozatokat a tőkés vi-
lág válságából kivezető intéz-
kedések megtételéért. Termé-
zetesen az USA helyett
és az USA érdekében.
Schmidt — ismét nemet
mondott. Az „egyszerre szö-
veges és vetélytárs” jelle-
ge megmaradt az amerikai-
nyugatnémet viszonyok.

már szinte teljesen kimerül-
tek. Pedig Carter éppen azt
hirdette, hogy szénnel ered-
ményesen helyettesíthetik a
drága olajat. Mi több, még
az USA kereskedelmi mérle-
gének alakításában is fontos
szerepe lenne a szénnek, hi-
szen több milliárd dollár ex-
portbevétele van az Egye-
sült Államoknak szénből. S
most mindezt kockára tette
a nagy sztrájk.

A munkabeszüntetés révén
a bányászok maguk maga-
sabb béreket akarnak kihar-
colni, most esedékes ugyan-
is a háromévenként megújít-
andó szerződésről a munka-
adókvaló tárgyalás. A szakszervezetet a küzdelem
vállalására készítette a bányászok sok, úgynevezett

A hét végén súlyos gázrob-
banás történt Párizsban,
mely megrongált, illetve
romba döntött több, a rádió
székházához közeli utcákban
lévő épületet. A szerencsét-
lenségnek több halálos áldo-
zata és sok sebesülte van.
Képként a párizsi tüzoltó-
ság mentési akció közben

vadsztrájkja, az olyan mün-
kabeszüntetés, amelyhez
nem kérték ki a vezetők vé-
leményét. S a vadsztrájkok
közben tömörkedő összetűz-
re került sor a rendőrséggel,
igen sok bányász került a
börtönbe. Súlyos társadalmi
megrázkódtatást okozott az
USA-ban a bányászok meg-
mozdulása.

Szombaton hazakerkezett
Moszkvából Szeker Gyula,
a Minisztertanács elnökhelyet-
tese, hazánk állandó KGST-
képviselője, aki részt vett a
KGST végrehajtó bizottságá-
nak 84. ülésén.

A TASZSZ szovjet hír-
ügynökség szombati déli je-
lentése szerint ismeretlen tel-
tesek pisztolylövésekkel meg-
gyilkolták Juszej el Szibait,
az Afrozásiai Népek Szoli-
daritási Szervezetének
(AAPS) egyiptomi főtá-
kárat a nicosiai Hilton Szálló-
ban, ahol a szervezet elnök-
sége péntek este kezdte meg
6. tanácskozását. A nyugati
hírujnyökségek első jelenté-
se közli, hogy az ismeret-
len merénylők az elnökség
mintegy 25 tagját túsztént
fogva tartják. Szombaton a
kora délutáni órákban a
ciprusi hatóságokkal folyo-
tatott alkudozások eredmé-
nyeként szabadon engedte a
nem arab túsztokat az a két
fegyveres férfi, aki a nico-
siai Hilton Szállóban
szombaton agyonlőtte Juszej
el Szibait, az Al Ahram cím-
ű kairói napilap igazgató
tanácsának elnökét. A me-
renylők összesen mintegy 80
túszt ejtettek.

Az etióp-szómáli ellensé-
geskedések heti híreiben az
a döntő jelentőségű elem,
hogy az etióp hadsereg
mindinkább visszaszorítja a
szómáli betolakodókat. Carter
elnök már figyelmeztetni
is szükségesnek tartotta Etió-
piát: ne vonuljon be Szómá-
li területére! Ezzel egy idő-
ben Washington már „ma-
gyarázni” próbálja eddigi
magatartását, láthatóan azzal
a szándékkal, hogy megkísé-
relje korábbi Addisz Abeba-
i pozícióját visszazerezni. Ez
az amerikai szándék is jelez-
heti, mennyire fontos ország
fekete Afrikában Etiópia.

Tovább zuhant az amerikai
dollár árfolyama. A frank-
furti tőzsdén 2,0585 nyugat-
német márkáért jegyezték.
Ennél alacsonyabb még soha-
sem volt a tőkés világ veze-
tő valutájának az árfolyama

Két irányból próbálják áttörni a leomlott frontfejtést

Szombaton délután már
több mint ötven óraja dolgoz-
tak a mentőcsapatok a
robbanásújtotta tatabányai
12/A aknában, de még nem
sikerült eljutniuk az omlás
alá került kilenc bányászhoz.
Kapolyi László nehézipari
miniszterhelyettes, a munkát
irányító kormánybizottság
vezetője a következő tájéko-
ztatót adta a mentési munká-
latok állásáról:

Szombat délután a beom-
lott frontfejtés mindkét be-
járatánál nagy erővel dolgoz-
tak a bányamentő rajok, hogy
áttörjék az omladéktömeget.
Először a frontfejtés egyik
bejáratánál a megfelelő lég-
csere biztosítása után a rob-
banás és az omlás által fel-
halmozódott közet-, szén- és
anyagtömeget akarták átha-
tolni. E próbálkozás eddig
nem járt sikerrel. Ezért a
szombat reggeli óráktól olyan
módon kísérleteznek célhoz
jutni, hogy az omlásos sza-
kaszat megkerülve, viszonylag
ép szénfalon át egy kisebb
szelvényű vágatót építenek
ki. Remélik, hogy ezen át
gyorsabban elérhetik szeren-
csétlenül járt társaikat.
Ugyanakkor a front másik
bejáratához vezető szakaszon,
egy másik vágaton is megkezd-
dött a mentési munka. Itt
szombat délután azt a cső-
vezetékét építették ki, amely-
vel ebben a térségben is meg-
teremtik a folyamatos
mentési munkához szükséges
friss levegőt. A légáramlást
biztosító csövek beszerelése
után kezdik meg az omlás át-
bontását. A szerencsétlenül
járt kilenc bányászt a két
bontási pont közötti szakas-
zon, vagy ezek közelében le-
het. A mentési irányítói remé-
lik, hogy a két irányú „tá-
madással” gyorsabban jutnak
eredményre.

A mentés műszaki feltéte-
leit tovább javították. Műse-
rekkel állandóan ellenőrzik a
bányaterület levegőjének őr-
szetelését, fokozva ezzel is a
biztonságot. Az egyik bontási
helyen olyan mértékben sike-
rült a légszerét javítani, hogy

ezen a részen már a mozgá-
sukat gátló mentőkészülékek
nélkül dolgozhatnak a bányá-
mentők. Ez valamivel gyorsí-
tja előrehaladásukat.
Ugyanakkor változatlanul
nagy erőfeszítést kíván az,
hogy a kibontásra kerülő
anyagot kézzel kézre adva
kell a helyszínről elszállítani.
Biztonsági okok miatt ugyan-
is az egész bányát áramtala-
nitották, így nem használhat-
ják a munkát könnyítő, gyorsí-
tó gépeket, szállítóberende-
zéseket.

A mentésben részt vevő ta-
tabányai és oroszányi bányá-

mentők, az aknaüzem dolgo-
zóit — mintegy százhatvanan
— változatlanul példamutató
fegyelmességgel, áldozat-
kés helytállással teljesítik a
rájuk bízott feladatokat — mon-
dotta Kapolyi László.

A tatabányai kórházban
fekvő sérült bányászok álla-
pota kielégítő.

A szénmedence többi bá-
nyájában zavartalanul folyik
a termelés, a bányászok nagy
erőfeszítéssel tesznek azért,
hogy pótolhassák a robbanás-
újtotta 12/A akna termelését.
(MTI)

Kevesebb influenzás a keleti megyékben

Erdélyben csökken az
influenzások száma Szabolcs-
Szatmár megyében. Legutóbb —
a korábbi hetek 14-35 ezer be-
betegelés szemében — a tízezer
sem érte el az egy hét alatt
újjonnan megbetegedettek szá-
ma. Arányosan kevesebb a sző-
vődményes is. A megye több
mint 80 ezer lakóját érintette ed-
dig a járvány, minden száz
szabolcs-szatmári közül átlag-
ban 14 betegedett meg influen-
zában.

— Az idei járvány számos vo-
natkozásban rendhagyó — mon-
dotta dr. Dömök István, az Or-
szágos Közegészségügyi Intézet
járványügyi és mikrobiológiai
főosztályának vezetője az MTT
munkatársának. — Az A-járvá-
nyok „robanni” szoktak, azaz
az ország különböző területein
egyidejűleg okoz megbetegedése-
ket az influenza A-vírus. Jelen-
leg viszont a keleti megyékben
már csökkenőben van a járvá-
ny, a nyugati megyékben vi-
szont növekszik. Az A-1 tehát
valószínűleg végigvonul az orszá-
gon és ezt a tendenciát lehet ér-
zékelni nemzetközi viszonylat-
ban is. Ez a „végigvonulás” a
B-vírus okozta járványokat
szokta jellemezni.

— Hazánkban kezdetben első-
sorban az A-1 törzset izolálták,
de nem sokkal később jelentke-
zett az A-2 is. Az Egészségügyi
Minisztérium legutóbbi jelenté-
séből már az tűnik ki, hogy egy-
re több helyen fordul elő az
A-2. Ez utóbbi a nyugati orszá-
gokból indult el, s terjedt tovább

kelet felé. A Szovjetunióban már
elzajlott az A-1 járvány, de
nyugati területeiről újabb ismét
járványgócokról érkezett jelentés.
Azt még nem tudjuk, hogy me-
lyik alitpus a „tettes”, de na-
gyon valószínű, hogy az A-2.

— Eltér az idén a megszokottól
az influenzajárványok görbéje
is. A járványok grafikonját a
hírtelen emelkedés, majd a vi-
szonylag gyors csökkenés je-
lemzi. Az országos görbe — úgy
tűnik — az ötödik naptári hé-
ten elérte a csúcst, de a hatod-
dik héten is lényegében azonos
magasságban maradt. Ez a szoká-
sától eltérő jelenség a két al-
típus egyidejű jelenlétével, va-
lamint azal magyarázható, hogy
a keleti megyékben csökken, a
nyugati megyékben emelkedik a
megbetegedések száma. Mivel je-
len van egyidejűleg a derék- és
végtagfájdalmak is. A teljes fel-
épülés időszaka egyénenként
más és más lehet, függően a
szervezet ellenállóképességétől,
s a nagyfokú levertségtől és gyen-
eségfokozás több napig is meg-
maradhat. (MTI)

— A betegség lefolyása — vá-
rakozaainknak megfelelően —
általában enyhe, s hasonlóak a
tapszablatok világszerte. A ma-
gas láz két-három napon belül
alábbhagy, és a gyógyszerek ha-
tására megszűnnek vagy lényeg-
esen enyhülnek a derék- és
végtagfájdalmak is. A teljes fel-
épülés időszaka egyénenként
más és más lehet, függően a
szervezet ellenállóképességétől,
s a nagyfokú levertségtől és gyen-
eségfokozás több napig is meg-
maradhat. (MTI)

Holtpont Belgrádban?

Komoly nehézségek me-
rültek fel a belgrádi euró-
pai biztonsági és együttmű-
ködési találkozó zárószaka-
sának munkájában, ame-
lyet igazság szerint már be-
is kellett volna fejezni. A
nyugati országok képviselő-
inek obstrukciós magatartása
miatt a találkozó szerkesztő
bizottsága mindmáig képtelennek
bizonyult a záródokumentum
megszövegezésére. A szocialista
országok konstruktív javaslatait
sorra elvetve a nyugati
delegációk makacsul kitart-
tak amellett, hogy a belgrádi
forumot elterítsék a Helsin-
kiben kijelölt útról, s mintegy
végleg a csúcsálkozón elfo-
gadott záródokumentumot.
A Helsin-
kiben elfogadott

záródokumentum a belgrádi
találkozó feladatát abban
jelölte meg, hogy az az euró-
pai biztonság megszi-
lárdításával, az enyhülési
folyamat és az államok kö-
zötti együttműködés elmé-
lyítésével összefüggő kérdé-
sekről folytatasson építő
jellegű eszmecsere. A nyu-
gati delegációk azonban
kezdettől fogva háttérbe
próbálták szorítani e fontos
kérdések megvitatását, s
részletproblémákat igyekez-
tek ráerőltetni a napirend-
re. Ilyen volt az úgyneve-
zett harmadik kosár, amely
az emberi jogok kérdéskö-
rével foglalkozik.

Goldberg, az amerikai
delegáció vezetője, vala-
mint több nyugati kollégá-
ja propagandaszövegeknél

tekintette a belgrádi fóru-
mot, amelyről rágalmatok
lehet szólni a Szovjetunión-
ra és a szocialista országokra.
Annak ürügyén, hogy a
szocialista országokban —
úgymond — „nem biztosít-
tottak az emberi jogok”,
egyes nyugati delegátusok
megpróbálták beavatkozni
más államok belügyeibe.

Természetes, hogy a szoci-
alista országok képviselői
erélyesen visszautasították
ezeket a kísérleteket, s
mindent elkövettek, hogy a
találkozó fő feladataival
foglalkozzanak a küldöt-
tek. Sajnos, az azonban még
mindig kérdéses, sikerül-e
jobb belátásra bírni az
obstrukcióra berendezkedett
nyugati delegátusokat. Az
vizont nem, hogy ha a
kölcsonös egyetértés nem
jön létre — akár az utolsó
pillanatban is Belgrádban
— kiket terhel a felelősség
a találkozó kudarcáért.

Az Egyesült Államokat hosszú évek óta nem rázkódtatta meg olyan nagyarányú sztrájk, mint a bányászok mostani munkabeszüntetése. Új erőpróbat jelent-e ez Carter elnök számára?

Határozott igennel lehet
válaszolni, hiszen Carter el-
nök beavatkozását és a hír-
hédhét Taft-Hartley-törvény,
a sztrájkjogot korlátozó tör-
vény, alkalmazását hozhatja
a 180 000 amerikai szénbá-
nyásznak tizenegy hete tartó
sztrájkja. Az elnököt annak
idején a választási harcban
a szakszervezetek támogat-

ták, most bizonyítania kelle-
ne, hogy viszonyozza a segít-
ségüket a szén- és acélmono-
póliumokkal szemben. Carter
számára a bányászsztrájk
azért is erőpróba, mert sokat
emlegetett energiatakaréko-
sági terveit szintén keresz-
tülhúzhatja. Ohio, Pennsylvá-
nia, Indiana és Tennessee
államokban a szénkészletek

Zárszámadó közgyűlés a balmazújvárosi Lenin Tsz-ben

(Folytatás az 1. oldalról)

pet mutatott. Az egy hektár-
ra-eső nyereség búzából 2500,
kukoricából 5000, cukorrépá-
ból 10 000, lucernából 1200
forint volt. Javult a traktor-
sok munkája.

A főagronómus megállapí-
totta, hogy bár szép eredmé-
nyeket ért el ebben az ága-
zatban, nem sikerült kielégí-
tően a melléktermékek beta-
karitása. Ebben az évben
3000 tonna cukorrépafej is
termelési cél.

A balmazújvárosi Lenin
Termelőszövetkezet állatte-
nyésztését a főagronómus
aszerint értékelte, hogy
mennyi húst adott a népgaz-
daságnak. 37 200 mázsát!
Vagyis egy hektár közös
szántóra 7 mázsa 30 kiló hús
esik (az országos átlag kb. 3
máza 50 kiló).

Az új termelési év a minő-
ség éve kell, hogy legyen —
hangsúlyozta a főagronómus.

A növénytermelés kivételével
már nem a többre kell töre-
kedni, a minőség legyen szem
előtt!

Végh Csaba külön fölhitva
a vezetőség figyelmét az ügy-
nevezett kimenő és bejövő
árak minőségi vizsgálatára.
A bejövő ipari árakat a ve-
zetőknek kell minőségileg és
mennyiségileg szemrevételez-
ni, különösen a műtrágyát
és a takarmányokat. Nem
szabad sajnálni a laborató-
riumi vizsgálati díjakat sem,
amelyek a minőség gyors üte-
mü növekedését szolgálják.
Ugyanígy vigyázni kell a ki-
menő árakra is, hogy a szab-
ványoknak megfeleljenek!

A részletes beszámoló után
a közgyűlés jóváhagyásával
napirendi pont volt a módo-
sítandó alapszabály, a nők
helyezete, megtárgyalták a jö-
vő évi tervet, és sor került a
jutalmak és kintutetések át-
adására.

Egy hét a világpolitikában

Hans Apel, az új nyugatnémet hadügyminiszter és elődje, Georg Leber a bonni kabinet új tagjainak eskütele után a diszszemlén

Főként azért, mert így akar-
ja kifogni a szelét a jobboldali
ellenzék — a Strauss-
Dregger páros — vitorláiból.
Az SPD vezetői attól tartan-
ak, hogy a nyugatnémet kis-
polgár (éppúgy, mint a befo-
lyásos nagypolgár) megvonja
bizalmát a kormánytól, ha
bizonyítottak látja az ellen-
zék és a jobboldali sajtó vád-
jait: a szociáldemokraták
szíve a terroristákhoz húz...

Straussék természetesen
kevesellették, a törvényjavas-
lat ellen szavazó szociáldem-
okraták pedig nagyon is so-
kallották a terrorizmus elleni
intézkedéseket. Így alakult
ki a furcsa szavazási erem-
mény.

Ennek láttán viszont sokan
azt rebesgették: valóságos
forgatókönyv szerint alakult
ki. Minden szavazatról előre
döntöttek... viszont úgy
tűntették fel, mintha minden
voksért külön csata folyt
volna. Minden képviselőt hat-
zatrombitáltak, volt, akik

Ausztráliából hoztak vissza
voksolni!

Persze, a bonni belpolitikai
küzdelem mögött világpoliti-
kai érdekek megütözték és
észre lehet venni. Nyilván
nem véletlen, hogy a Bun-
destagban akkor nyomorgat-
ja a jobboldali ellenzék
Schmidt kancellárt, amikor a
tőkés világ pénzügyi és gaz-
dasági hadszínterén az Egye-
sült Államok vezetőivel szem-
be a terroristákhoz húz...
Schmidt természetesen
kevesellették, a törvényjavas-
lat ellen szavazó szociáldem-
okraták pedig nagyon is so-
kallották a terrorizmus elleni
intézkedéseket. Így alakult
ki a furcsa szavazási erem-
mény.

Afrikából érkezett számszerűen a legtöbb hír hét nap alatt: az etióp-szomáli ellenségeskedésekről, a rhodesiai (zimbabwei) alkudozásokról, a namíbiai hatalomátadás körüli huzovánáról. Van-e közös jellemzőjük a számos afrikai küzdőtérre folyó különböző harcoknak?

„A fehérek szerencséje,
hogy nem minden fekete —
egyformán fekete”. Jó ideje
már, hogy Párizsban ezt a
szellemnek szánt afrikamit-
inget a fekete Afrika ügyeit
egy ismerő politikust idézte
előttem egy korábbi gyarmati
ország nagykövetségének fo-
gadósán. Ez a régi rómaiak
„Osd meg és uralkodj!” el-
vének mai afrikai alkalmaz-
zásának az alapja lehetett: a
fehérek mindig kerestek
olyan feketéket maguknak,
akik segítenek a hátréhar-
gyamatit uralmat elfogadni,
támogatni. Ma olyanokat,
akik segítenek az utóvédharc
minél hosszabb időre való
elnyújtásában.

Rhodesiában, a holnapi
Zimbabwében mondjuk Mu-
zorewa püspöknek hívják az
ilyen fekete politikust... Ő
és még néhány „mérsekelt-
nek” mondott társa a héten
aláírta a megállapodást Ian
Smith fajúldozó kormányá-
val, e szerint tíz éven át nem
változtathatja meg Rhodesia
alkotmányát a létrehozandó,
szines bőrű többségű parla-
ment sem, mert abban annyi
fehér képviselő marad, hogy
a szavazatukkal „leblokkol-
ják” a többségi döntést.

Ezek után olcsó dolog volt
úgy feltüntetni, hogy Smithek
jelentős engedményt tettek az
„egy ember — egy szavazat”
elv elfogadásával, s azaz,
hogy ennek alapján alakul
majd meg Rhodesia jövő pa-
rlamentje. De a feketék több-
sége nem tűrözheti ott az
ország etnikai viszonyait, a
fehér kisebbség megmarad a
döntő változtatások akadá-
lyozójának.

Természetesen ez a meg-
egyező korántsem jelenti az
utolsó szót Zimbabwében: a
hazafias erők képviselői ki-
mázták, hogy csak még

hevesebben folytatják har-
cukat. Erdekes, hogy csupán
Londonban keltett meglege-
dést a salisburyi megállapo-
dás híre, már az USA-ban
nem: Young, az Egyesült Ál-
lamok ENSZ-nagykövete, aki
már többször tárgyalta a rho-
desiai válságról, fenntartá-
sait hangoztatta.

Namíbiában (a korábbi
Délnyugat-Afrikában) is ha-
sonló a helyzet. A fajúldozó
pretoriai kormány, amely itt
jó három évtizeden át jogta-
lanul bekebelezte tartotta az
egykori német gyarmati te-
rületet, most már kénytelen
átadni a hatalmat a helyi
lakosságnak. Igaz, vonakod-
va, az időt húzva, mert kire
számíthat? A nyugati nagy-
hatalmakra. Ezért aztán
Botha, a pretoriai külügymi-
niszter a hét elején találko-
zott a Biztonsági Tanács
nyugati nagyhatalmainak
képviselőivel, hogy megser-
veze az „összjátékot” köztük
és Pretoria között. Helyben
pedig Windhoekban, Namí-
bia fővárosában arról akar
megegyezőt, hogy az új füg-
getlen államban a rendfenn-
tartó erő egy ideig még a
dél-afrikai hadsereg és rend-
őrség maradjon.

Az etióp-szomáli ellensé-
geskedések heti híreiben az
a döntő jelentőségű elem,
hogy az etióp hadsereg
mindinkább visszaszorítja a
szomáli betolakodókat. Car-
ter elnök már figyelmeztet-
ni is szükségesnek tartotta Etió-
piát: ne vonuljon be Szomá-
lia területére! Ezzel egy idő-
ben Washington már „ma-
gyarázni” próbálja eddigi
magatartását, láthatóan az-
al a szándékkal, hogy megkísé-
relje korábbi Addisz Abeba-i
pozíciót visszaszerezni. Ez
az amerikai szándék is jelez-
heti, mennyire fontos ország
fekete Afrikában Etiópia.

Az Egyesült Államokat hosszú évek óta nem rázkódtatta meg olyan nagyarányú sztrájk, mint a bányászok mostani munkabeszüntetése. Új erőpróbát jelent-e ez Carter elnök számára?

Határozott igennel lehet
válaszolni, hiszen Carter el-
nök beavatkozását és a hir-
hedt Taf-Hartley-törvényt, a
sztrájkjogot korlátozó tör-
vényt, alkalmazását hozhatja
a 180 000 amerikai szénbá-
nyásznak tizenegy hete tartó
sztrájkja. Az elnököt annak
idején a választási harcban
a szakszervezetek támogat-

ták, most bizonyítania kelle-
ne, hogy viszonzza a segí-
ségüket a szén- és acélmoo-
póliumokkal szemben. Carter
számára a bányászsztrájk
azért is erőpróba, mert sokat
emegetett energiatakaréko-
sági terveit szintén keresz-
tülhúzhatja. Ohio, Pennsylv-
vania, Indiana és Tennessee
államokban a szénkészletek

már szinte teljesen kimerül-
tek. Pedig Carter éppen azt
hirdette, hogy szénrel erem-
ményesen helyettesíthetik a
drága olajat. Mi több, még
az USA kereskedelmi mérle-
gének alakításában is fontos
szerepe lenne a szénnek, hi-
szen több milliárd dollár ex-
portbevétele van az Egye-
sült Államoknak szénből. S
most mindezt kockára tette
a nagy sztrájk.

A munkabeszüntetés révén
a bányászok akarnak maga-
sabb béreket akarnak kihar-
colni, most esedékes ugyan-
is a háromévenként megújít-
tandó szerződésről a munka-
adókvaló tárgyalás. A
szakszervezetet a küzdelem
vállalására készítette a bá-
nyászok sok, úgynevezett

A hét végén súlyos gázrobbanás történt Párizsban, mely megromlalt, illetve romba döntött több, a rádió székházához közeli utcákban levő épületet. A szerencsétlenségnek több halálos áldozata és sok sebesültje van. Képközlő a párizsi tüzoltóság mentési akció közben

vadsztrájkja, az olyan mün-
kabeszüntetés, amelyhez
nem kérték ki a vezetők vé-
leményét. S a vadsztrájkok
közben tömördek összetűzés-
re került sor a rendőrséggel,
igen sok bányász került a
börtönbe. Súlyos társadalmi
megrázkódást okozott az
USA-ban a bányászok meg-
mozdulása.

Szombaton hazaérkezett
Moszkvából Székér Gyula, a
Minisztertanács elnökhelye-
tése, hazánk állandó KGST-
képviselője, aki részt vett a
KGST végrehajtó bizottságá-
nak 84. ülésén.

A TASZSZ szovjet hír-
ügynökség szombati déli je-
lentése szerint ismeretlen te-
tesek pisztolylövésekkel meg-
gyilkolták Juszeft el Szibait,
az Afrozásiai Népek Szolli-
darítási Szervezetének
(AAPSO) egyiptomi főtöká-
rát a nicosiai Hilton Szálló-
ban, ahol a szervezet elnök-
sége péntek este kezdte meg
6. tanácskozását. A nyugati
hírfügynökségek első jelenté-
sei közlik, hogy az ismeret-
len merénylők az elnökség
mintegy 25 tagját tűzszék-
fára tartják. Szombaton a
kora délutáni órákban a
ciprusi hatóságokkal folyat-
tott alkudozások eredmé-
nyeként szabadon engedte
nem arab túsókat az a két
fegyveres férfi, aki a nico-
siai Hilton Szállóban
szombaton agyonlőtte Juszeft
el Szibait, az Al Ahram cí-
mű kairói napilap igazgató
tanácsának elnökét. A me-
rénylet összesen mintegy 80
tűzt ejtettek.

Tovább zuhan az amerikai dollár árfolyama. A frank-futár tőzsdén 2,0585 nyugatnémet márkáért jegyezték. Ennél alacsonyabb még soha sem volt a tőkés világ vezető valutájának az árfolyama

Két irányból próbálják áttörni a leomlott frontfejtést

Szombaton délután már
több mint ötven órája dol-
goztak a mentőcsapatok a
robbanássújtotta tatabányai
12/A aknában, de még nem
sikerült eljutniuk az omlás
alá került kilenc bányászhoz.

Kapolyi László nehézipari
miniszterhelyettes, a munkát
irányító kormánybizottság
vezetője a következő tájéko-
zást adta a mentési munká-
latok állásáról:

Szombat délután a beom-
lott frontfejtés mindkét be-
járatánál nagy erővel dolgoz-
tak a bányamentő rajok, hogy
áttörjék az omladéktömeget.
Először a frontfejtés egyik
bejáratánál a megfelelő lég-
csere biztosítása után a rob-
banás és az omlás által fel-
halmozódott kőzet-, szén- és
anyagtömeget akarták átha-
tozni. E próbálkozás eddig
nem járt sikerrel. Ezért a
szombat reggeli óráktól olyan
módon kísérleteznek célhoz
jutni, hogy az omlásos sza-
kaszát megkerülve, viszonylag
ép szénfalon át egy kisebb
szelvényű vágatot építenek
ki. Remélik, hogy ezen át
gyorsabban elérhetik szeren-
csétlenül járt társaikat.

Ugyanakkor a front másik
bejáratához vezető szakaszon,
egy másik vágaton is megke-
zdődött a mentési munka. Itt
szombat délután azt a cső-
vezeték építettek ki, amely-
lyel ebben a térségben is me-
gteremtik a folyamatos
mentési munkához szükséges
friss levegőt. A légáramlást
biztosító csövek beszerelése
után kezdik meg az omlás át-
bontását. A szerencsétlenül
járt kilenc bányász a két
bontási pont közötti szakas-
zon, vagy ezek közelében le-
het. A mentési irányítói remé-
lik, hogy a két irányú „tá-
madással” gyorsabban jutnak
eredményre.

A mentési műszaki feltéte-
leit tovább javították. Műsze-
rekkel állandóan ellenőrzik a
bányatér légmozgását és a
biztonságot. Az egyik bontási
helyen olyan mértékben sike-
rült a légszerét javítani, hogy

ezzen a részen már a mozgá-
sukat gátló mentőkészülékek
nélkül dolgozhatnak a bányá-
mentők. Ez valamivel gyorsí-
tja előrehaladásukat. Ugyanakkor
változtalanul nagy erőfeszítést kíván az,
hogy a kibontásra kerülő
anyagot kézzel kézre adva
kell a helyszínről elszállítani.
Biztonsági okok miatt ugyan-
is az egész bányát áramtala-
nították, így nem használhat-
ják a munkát könnyítő, gyorsí-
tó gépeket, szállítóberende-
zéseket.

A mentésben részt vevő ta-
tabányai és oroszányi bányá-

mentők, az aknaüzem dolgo-
zói — mintegy százhatvanan
— változatlanul példamutóan
fegyelmezettséggel, áldozat-
kész helytállással teljesítik a
rajuk bízott feladatát — mon-
dotta Kapolyi László.

A tatabányai kórházban
fekvő sérült bányászok álla-
pota kielégítő.

A szénmedence többi bá-
nyájában zavartalanul folyik
a termelés, a bányászok nagy
erőfeszítéseket tesznek azért,
hogy pótolhassák a robbanás-
sújtotta 12/A akna termel-
ését. (MTI)

Kevesebb influenzáz a keleti megyékben

Erdélyben csökken az
influenzások száma Szabolcs-
Szatmár megyében. Legutóbb —
a korábbi hetek 14-35 ezer be-
betegével szemben — a tízezer
sem érte el az egy hét alatt
újjonnan megbetegedettek szá-
ma. Arányosan kevesebb a sző-
nyeges is. A megye több mint
80 ezer lakóját érintette ed-
dig a járvány, minden száz
szabolcs-szatmári közül átlag-
ban 14 betegedett meg influen-
zában.

— Az idei járvány számos vo-
natkozásban rendhagyó — mon-
dotta dr. Dömök István, az Or-
szágos Közegészségügyi Intézet
járványügyi és mikrobiológiai
főosztályának vezetője az MTI
munkatársának. — Az A-jár-
ványok „robanni” szoktak, azaz
az ország különböző területein
egyidejűleg okoz megbetegedé-
seket az influenza A-vírus. Jelen-
leg viszont a keleti megyékben
már csökkenőben van a járvá-
ny, a nyugati megyékben viszont
növekszik. Az A-1 tehát
valószínűleg végigvonul az orszá-
gon és ezt a tendenciát lehet
érzekeletesen megfigyelni Szabo-
lcs-Szatmár megyében is. Ez a
B-vírus okozta járványokat
szóla jellemzi.

— Hazánkban kezdetben első-
sorban az A-1 törzset izolálták,
de nem sokkal később jelenke-
zett az A-2 is. Az Egészségügyi
Minisztérium legutóbbi jelenté-
séből már az tűnik ki, hogy egy-
re több helyen fordul elő az
A-2. Ez utóbbi a nyugati orszá-
gokból indult el, s terjedt tovább

kelet felé. A Szovjetunióban már
lejárult az A-1 járvány, de
nyugati területeiről újabb ismét
járványgócokról érkezett jelentés.
Azt még nem tudjuk, hogy me-
lyik al típus a „tettes”, de na-
gyon valószínű, hogy az A-2.

— Eltér az idén a megszokottól
az influenzajárványok görbéje
is. Járványok grafikonját a
hirtelen emelkedés, majd a vi-
szonylag gyors csökkenés je-
lemzi. Az országos görbe — úgy
tűnik — az ötödik naptári hé-
ten elérte a csúcsot, és a hatod-
dik héten is lényegében azonos
magasságban maradt. Ez a szo-
kásostól eltérő jelenség a két al-
típus egyidejű jelenlétével, va-
lamint azazk magyarázható, hogy
a keleti megyékben csökken, a
nyugati megyékben emelkedik a
megbetegedések száma. Mivel je-
len van egyidejűleg mindkét al-
típus, arra következtettünk, hogy
nálunk — egyes országoktól el-
térően — valószínűleg nem fog
elfordulni a kettős járványhol-
lám.

— A betegség lefolyása — vá-
rakozásainknak megfelelően —
általában enyhe, s hasonlóak a
tapszintűk világszerte. A ma-
gas lakó három napon belül
alábbhagy, és a gyógyszerek ha-
tására megszűnnek vagy lényeg-
esen enyhülnek a derék- és
végtagfájdalmak is. A teljes fel-
építés időszaka egyéneknél
más és más lehet, függően a
szervezet ellenálló képességétől,
s a nagyfokú levertségtől és gyen-
geségértés több napig is meg-
maradhat. (MTI)

Holtpont Belgrádban?

Komoly nehézségek me-
rültek fel a belgrádi euró-
pai biztonsági és együttmű-
ködési találkozó zárószaka-
szának munkájában, amely-
et igazgás szerint már be
is kellett volna fejezni. A
nyugati országok képviselő-
inek obstrukciós magatartá-
sa miatt a találkozó
szerkesztő bizottsága mind-
máig képtelennek bizonyult
a záródokumentum megszö-
vegzésére. A szocialista or-
szágok konstruktív javasla-
tait sorra elvetve a nyugati
delegációk makacsul kitar-
tottak amellett, hogy a
belgrádi fórumot elterítsék
a Helsinkiben kijelölt út-
ról, s mintegy revízió alá
vegék a csúcstalálkozó el-
fogadott záródokumentu-
mot.

Azáródokumentum a belgrá-
di találkozó feladatát abban
jelölte meg, hogy az az
európai biztonság megszi-
lárdításával, az enyhülési
folyamat és az államok kö-
zötti együttműködés elmé-
lyítésével összefüggő kér-
désekről folytasson építő
jellegű eszmecsere. A nyu-
gati delegációk azonban
kezdettől fogva háttérbe
próbálták szorítani e fontos
kérdések megvitatását, s
részletproblémákat igyekez-
tek ráerőltetni a napirend-
re. Ilyen volt az úgyneve-
zett harmadik kosár, amely
az emberi jogok kérdéskö-
rével foglalkozik.

Goldberg, az amerikai
delegáció vezetője, vala-
mint több nyugati kollégá-
ja propagandaszövegeknél

tekintette a belgrádi fóru-
mot, amelyről rágalmatok
lehet szórni a Szovjetunió-
ra és a szocialista országok-
ra. Annak ürügyén, hogy a
szocialista országokban —
úgy mond — „nem biztosít-
tottak az emberi jogok”,
egyik nyugati delegátusok
megpróbálták beavatkozni
más államok belügyeibe.

Természetes, hogy a szo-
cialista országok képviselői
erélyesen visszautasították
ezeket a kísérleteket, s
mindent elkövettek, hogy a
találkozó fő feladataival
foglalkozzanak a küldöt-
tek. Sajnos, az azonban még
mindig kérdéses, sikerül-e
jobb belátásra bírni az
obstrukcióra berendezkedett
nyugati delegátusokat. Az
vizont nem, hogy ha a
kölcsönös egyetértés nem
jön létre — akár az utolsó
pillanatban is Belgrádban
— kiket terhel a felelősség
a találkozó kudarcáért.

A fejlett szocializmusról

Az utóbbi időben gyakran szóba kerül a fejlett szocialista társadalom kérdése. A fejlett szocializmus fogalmát és tartalmát illetően többféle értelmezéssel találkozhatunk. A nézetek egyik csoportja pontokba szedett kritériumok szerint akarja a fejlettséget szintézisben lemérni. Mások vitatják a szocialista építés ezen új szakaszának objektív létezését, pusztán politikai jelszónak, mozgósító céljelölésnek tartják. Vannak, akik az új szakasz történelmi jogosultságát ugyan elfogadják, de az átérés időszakát, a feltételeket megkérdőjelelik vagy misztifikálják. Többségi vélemény szerint a fejlett szocialista társadalom a szocialista fázis törvényszerű szakasza, amely ott és akkor következik be, ahol és amikor a szocializmus nemcsak győz és megszilárdul, hanem a fejlődés következtében mint egységes szervezet politikai, társadalmi és gazdasági téren tanúságot tesz az új szakaszra való áttérés lehetőségéről.

Az eddig publikált irodalmak alapján a munkásszótvaló hatalmának kivívását követő fejlődés következő általános érvényű szakaszait különböztethetjük meg. A kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet időszaka, amely az alapok lerakásával ér véget. Ezt követően a szocializmus már saját alapjain fejlődik tovább, miközben kibontakozik a fejlett szocializmus megteremtésének az időszaka. E határvonalon túl kezdődik a fejlett szocialista társadalom szakasza, a kommunizmusba való folyamatos és közvetlen áttéréshez szükséges feltételek megteremtése.

Hiba lenne tehát a fejlett szocialista társadalom építésére való áttérést, a szakaszolást csupán valamiféle önkényesen megválasztott mennyiségi mutatókhoz — pl. a tudomány és technika fejlettsége, életszínvonal, fogyasztás stb. — kapcsolni. Ugyanis az áttérés legjellegzetesebb vonását a szocialista fejlődés komplex, összehangolt jellegében kell keresnünk és megtalálnunk. A szocialista állam kiépítése, a fejlett ipar megteremtése, a mezőgazdaság szocialista átszervezése, a tulajdonviszonyok fejlesztése, a proletárdiktatúra tökéletesítése, funkcióinak kellő súlyozása, a párt szövetségi politikájának erősítése stb. mind, mind lényeges változást jelent a szocialista társadalom eredményeinek megszilárdításában és fejlesztésében, lehetőséget teremtve egy fejlettebb szakasz kibontakoztatásához. Így tehát egy-egy ország esetében komplex vizsgálódásra, a feltételek alapos elemzésére, a helyi sajátosságok maximális figyelembevételére van szükség, amelyet az adott pártnak vagy felülelősséggel és körültekintéssel kell mérlegelnie.

Felvetődhet a kérdés: kell-e törekedni valamiféle minden országra kötelezően érvényes általános és abszolút mértékkel kifejezhető fejlettségi szint megfogalmazására és ez hogyan határozható meg. Abszolútizált normát, mutatókat nem lehet és nem is szabad felállítani. Az eddigi tapasztalatok alapján viszont lehet, sőt kell is néhány olyan körülményt, feltételt megjelölni, amelynek valamennyi szocialista ország részéről meg kell tudni felelni. A fejlett szocialista társadalom építésének ilyen követelménye lehet: a modern termelőerők megléte; a társadalmi célkitűzések, a tervezett gazdasági növekedési ütem, az életszínvonal-politikai előírások tartós realizálása; a fejlett szocialista társadalom saját anyagi-technikai bázisának létrehozása; hatékony kapcsolódás a világ gazdaságához stb. Ezek konkrét, számszerűsített eredményeit, mutatóit mindig az adott országnak kell kimunkálnia, meghatároznia saját maga számára. Ugyanis igen nehéz és bonyolult dolog lenne azonos pontossággal azt megállapítani, hogy egyik vagy másik ország a szocialista építés kapcsán belépett-e vagy sem a fejlett szocialista társadalom építésének szakaszába. A fejlettséget pontos ismerveinek a kimutatása annál is inkább nehézkes, mert itt egy, a szocializmus belüli határvonalról, egységes társadalmi-gazdasági fázisról van szó, s e fázis keretében az egyik foktól a másikra való áttérés is a fokozatos, a folyamatok fejlődés rendjében történik. Itt jegyzem meg, hogy hazánkban az 1960-as évek első felétől, a mezőgazdaság szocialista átszervezésének befejeződésétől, a szocializmus alapjainak lerakásától, a gazdaságok fokozatos megszilárdulásával párhuzamosan beszélhetünk a fejlett szocialista társadalom építésére való áttérésről. A Szovjetunióban a szocializmus alapjait a 30-as évek közepén lerakták, s a szovjet társadalom jelenleg a felépült, fejlett szocialista társadalom periódusában van.

Az eddigiekben a fejlett szocialista társadalom építésére való áttérés körülményeiről és feltételeiről szóltam. Mivel azonban történelmi távlatban a fejlett szocialista társadalom a kapitalizmusból a kommunizmus felé vezető útnak, az új kommunista alakzat kialakulásának sajátos törvényekkel rendelkező, önálló szakasza, a társadalmi haladás mai legmagasabb eredménye, ezért — korántsem a teljesség igényével — nézzük meg azt is, mi jellemzi ezt az új szakaszt; milyen lényeges politikai, társadalmi és gazdasági változásokra, fejlődésre van szükség ahhoz, hogy a kommunizmus építésének közvetlen feladatai ebben a periódusban mielőbb napirendre kerülhessenek.

Ezt a szakaszt mindenképp a szocializmus előnyeinek, mélységének humanista lényegének sokoldalú feltárása, a tudományos-technikai forradalom vívmányainak az új társadalmi viszonyokkal való összekapcsolása, a dolgozók jólétének gyors növekedése, a szocializmus objektív törvényszerűségeinek és elveinek teljes hatása, a szocializmus valamennyi — gazdasági, társadalmi, politikai — oldalának, a tudat területének összehangolt, harmonikus fejlődése jellemzi. Létrejönnek a legfontosabb anyagi és szellemi előfeltételek az emberek személyi erőinek sokoldalú fejlődéséhez. A fejlett szocializ-

mus szakaszában egyre teljesebben tárulnak fel az új fázis alkotó lehetőségei; létrejön a kommunizmus anyagi-technikai alapja; a szocialista zárófokozatban a kommunizmusba való közvetlen áttérés teljes feltétele bontakozik ki.

Azt, hogy a fejlett szocialista társadalom milyen változásokat jelent például hazánk, népünk életében, igen szemléletesen fogalmazta meg Kádár János elvtárs a Szovjet Rádió és Televízió egy közelmúltban adott nyilatkozatában. Ezt mondta: „A fejlett szocialista társadalom magasabb szintű, a jelenlegi meghaladó, szilárd gazdasági alapot, magasabb életszínvonalat, szélesebb körű, általánosabb és magasabb tudást, képzettséget, műveltséget jelent... Olyan társadalom lesz, amely az egyenlőségnek új fogalmát fogja magával hozni; azaz minden embernek egyenlő feltételei lesznek a boldoguláshoz, amely mind az ember tisztelgését és méltóságát hozza magával... Olyan társadalom lesz, amely meg fogja hozni az osztályok közeledését, a fizikai és szellemi munka közötti lényeges különbségek megszüntetését és az egyenlőség szabad kibontakozását is.”

Láthatjuk tehát, hogy a fejlett szocialista társadalom építése során nagy változások mennek végbe a társadalom anyagi-technikai alapjában, a társadalmi és politikai viszonyokban, az emberek életmódjában, jólétük és kultúrájuk színvonalában. A szocializmusnak ezek az előnyei a politikai rendszer, annak valamennyi eleme — a párt, a tanácsok, a társadalmi és tömegszervezetek, a dolgozók legkülönbözőbb fórumai stb. — által kifejtett tevékenység következtében valósulnak meg.

A végbemenő mélyreható társadalmi-gazdasági változások következtében az állam is egyre inkább ösztönpi állam lesz. Kifejezi a társadalom valamennyi rétegének érdekeit; az egész nép javára fordítja a gazdaság növekedését, a tudomány és a kultúra fejlődését. Befejeződik a társadalmi viszonyok egész összességének átszervezése a szocializmus belsőleg jellemző kollektivisták elvek alapján. Együtt a társadalomban és az államban megmarad a gazdasági életben kulcsfontosságú elv, az állam fejlődéséhez döntően hozzájáruló, a legszervezettebb, óriási társadalmi-politikai tapasztalatokat összpontosító munkásszótvaló vezető szerepe.

A szocialista demokrácia fejlesztésével kapcsolatban megvalósul, hogy az állampolgárok jól ismerjék jogait és szabadságjogait, azok realizálásának útjait és módjait; hogy alkalmazzák a jogokat és szabadságjogokat a fejlett szocialista társadalom építésének érdekében; hogy világosan megértsék ezekkel elvártak kapcsolatát állampolgári kötelességeik lelkiismeretes teljesítésével.

A fejlett szocializmus viszonyai között a személyiség történelmileg új típusa alakul ki, aki egyesíti magában az eszmei meggyőződést, az óriási életenergiát, a kultúrát, az ismereteket és azok alkalmazásának képességét, aki jó hazafi és internacionalista. Ennek megfelelően változik majd az emberek életmódja is.

A társadalmi viszonyok előrehaladásában meghatározó lesz a tulajdonviszonyok fejlődése. A kommunizmusnak, mint történelmi végcélnek a létrehozása megköveteli az eddignél magasabb szintű köztulajdon megteremtését. A szocialista tulajdon — lényegét tekintve azonos társadalmi tulajdonként — két formában létezik, ezért a termelőeszközök állami és szövetkezeti tulajdonának közeledése jelenti a tulajdonviszonyok igényelt továbbfejlesztését. E folyamatban mindkét forma a saját alapján fejlődik, de a társadalmi tulajdon magasabb szintjéig megteremtésére a társadalom meghatározó szerepe érvényesül. Így a közeledés gyakorlatilag elsősorban a szövetkezeti tulajdonnak az állami (össznépi) tulajdon irányába való haladásában fejeződik ki.

A fejlett szocializmus építésének folyamatában az osztályok és rétegek közeledésének tendenciája valósul meg. A közeledés főbb tényezői a tulajdonhoz való viszonyban, az érdekvizonyokban és azok kifejeződésében, a végzett munka jellegében, a szakképzettségben és általános műveltségben, a bérszínvonalban és jövedelemszintekben, az életmódtípusban, a munkahelyi beosztási lehetőségekben és aktivitásban, a kialakult vegyes családban stb. találhatók meg. A közeledés politikai-társadalmi irányát az jelzi, hogy a munkásszótvaló által képviselt értékek felé történik a mozgás s ezen az alapon a társadalmi struktúra homogénebbé válik.

A szocialista építés magasabb szintjén igen nagy súlyt szereznek az ideológiára, a szocialista közgondolkodás és magartás fejlesztésére vonatkozó kérdések. A szocialista viszonyok előrehaladásával szükség-szerűen előtérbe kerül a szocialista tudat és életmód általánossá válásának igénye. De kapcsolatos ez a nemzetközi életben egyre inkább jellemzővé váló békes együttműködés elvvel is, amely az ideológia frontján a harc fokozását követeli meg.

A fejlett szocialista társadalmat jellemző kérdéseket hosszasan lehetne még sorolni. Azt gondolom viszont, hogy már az eddigiekből is jól érzékelhető: a szocialista társadalom építésében a kommunizmus felé vezető útnak egy olyan szakasza, amellyel elméleti munkáinkban a tudományos szocializmus nagy gondolkodói is sokat foglalkoztak. Ez a szakasz a szocializmus alapján fejlődik ki, de sajátos törvényszerűségeket rendelkezik; a szocializmus építése során újabb és újabb problémákat vet fel, amelyekre meg kell tudni adnunk a helyes, tudományos válaszokat.

Szabó József,

az MSZMP KB munkatársa

VÁLASZT KÉRÜNK

A Napló február 12-i számában feltett kérdés-re Rácz József, a Debrecen városi Tanács V. B. építési és közlekedési osztályának vezetője válaszolt.

A város dinamikus fejlődése, a motorizációs folyamat jelentősen bővítette a közúti forgalmat növekedésére. A közúti gépjármű- és gyalogosforgalom, a tömegközlekedés igényeinek kielégítése jelenleg gazdasági, műszaki és technikai, valamint forgalom-szervezési intézkedések megvalósítását igényli. Városfejlesztési tevékenységünk egyik fő feladata az igények által felvetett módosítások, vagyis a közlekedési útvonalak, csomópontok építése, rekonstrukciója, továbbá egyes útvonalak, területi egységek forgalmi rendjének részleges vagy teljes megváltoztatása.

Ez irányú intézkedéseink a helyi tapasztalatok (a város lakói többségének igénye), állapotfelméréseken és tervezési adatokon alapulnak. Forgalom-szervezési munkánk folyamatos tevékenység és elsődleges célja a biztonságos közlekedési feltételek megteremtése. Ezen intézkedéseink során — hosszú távú tervi elhatározások alapján — létesítjük az egyes csomópontokban a forgalom-szabályozó berendezéseket. A jelzőlámpás irányítási rendszert a gazdasági megfontolásokon túlmenően elsősorban az adott területek jelentkező forgalmi igények határozzák meg. Ebből adódik az a körülmény, hogy a jelzőlámpák egyidejűleg nem egy-egy főútvonal összes jelzőlámpás irányításra kijelölt csomópontjában települnek, hanem sok esetben szétszórtan. Ez a körülmény maga után vonja, hogy ezek a jelzőlámpás csomópontok helyi vezérléssel működhetnek. Az irányított csomópontok számának növekedése egy bizonyos határon túl — mint ez ma már városunkban is jelentkezik — megköveteli, hogy a fő irányokban a berendezések szinkronban működjenek. A jelzőberendezések szinkronba helyezése

nek technikai, pénzügyi, valamint rendeletekkel meghatározott feltételei, illetve szabályai vannak. Jelenleg a Vörös Hadsereg útjai, valamint a Bem téri és a Hámán Kató-Tanácsköztársaság úti csomópontok jelzőlámpái működnek szinkronban. Igen zavaró, hogy a Péterfia-Hunyadi János utcai, valamint a Kossuth téri jelzőberendezés — mint ezt korábban, a Kálvini téri munkák befejezése után a sajtóban is közöltük — szinkronvezérlése csak az év III. negyedévéig várható meg.

A város távlati fejlődését, a jelzőlámpák további telepítését is figyelembe véve szükség lesz a forgalomirányító jelzőlámpák hálószerű összehangolására. Ezt a feladatot azonban csak mintegy 90 millió forinttal lehet megvalósítani, számítottárral is felszerelt forgalomirányító központból lehet megoldani. Erre vonatkozóan tanulmányterveink elkészültek. Az irányított központ létrehozása azonban hosszabb távon valósulhat meg a VI-VII. ötéves tervben. Ezért átmenetileg intézkedtünk egyes útvonalak jelzőlámpáinak fő irányonkénti összehangolására. Tervezik a Hámán Kató úton már üzemelő, valamint az ez évben létesülő Dózsa György-Végh Dezső utcai

Az elmúlt évben sok gondot okozott a kistermelőknek, hogy nem kaptak elegendő mennyiségű és minőségű szerszámokat, kiegészítőket. A háztáji és kiegészítő gazdaságok termelésének segítése parancsolóan írja elő, hogy itt is egyre korszerűbb eszközökkel folytassák a termelést. Kérdésünk Juhász Imréről, az AGROKER megyei igazgatójához a következő:

Ebben az évben várható-e, hogy alapvető változás következik be a háztáji és kiegészítő gazdaságok szerszámokkal, gépekkel való ellátásában?

Türelmetlen mezőgazdászok

Két esztendeje annak, hogy a hányatott sorsú magyar mezőgazdaság szervezeti változtatásait végrehajtották: 1976 januárja óta ismét a Kohó- és Gépipari Minisztériumhoz tartozik ez a fontos ágazat. Több mint kétféle különböző vállalatból 15-öt alakítottak, ide vonván a fő erőket; néhány, eredetileg mezőgazdasági gépet állított üzemeltet pedig átprofilizáltak.

Ennek az intézkedéssorozatnak valamennyi feszültségpontját — sokak szerint — máig sem sikerült teljesen feloldani. Am érre — legalábbis a szervezeti változtatásra aligha érdemes rábánni, hiszen érdemei inkább a mezőgazdasági gépgyártásunk mai helyzetét?

És csakugyan élethetőség kérdésre legutóbb példaként az országgyűlés mezőgazdasági és ipari bizottságának együttes ülésén is választ kerestek.

Azon valóban lehetne megdölni, hogy a minősítések mennyire általánosak, vagy mennyire egyedi jelenségek-re utalnak, de azon nem: a problémák valóság, azokat nemcsak a mezőgazdaságok túlzott aggodalma táplálja. Mert tény, ama kormánydöntés a mezőgazdaságot teljesen új alapokra kívánta helyezni. Sőt, minden korábbinál ütőképesebb, korszerűbb feltételeket is nyújtott azaz, hogy a 14 kiemelt gépgyártási feladat mellé 15-nek felvette a mezőgép- és élelmiszeriparigépgyártást. A döntés nyilvánvalóan a sajátos ágazat jelentőségének növekedését is aláhúzza. E döntés után úgy tűnt: a mezőgazdasági korszakváltáshoz igazodva, a mezőgazdaság végre kilábalhat a maga mögött kilábalhat a maga mögött hagyott évek bajaiból, s iga-

zi, erős támasza, hatóságos segítője lesz a mezőgazdaságnak.

A kilábalás meg is kezdődött, az elmúlt két évben számos intézkedés született. Kezdetét vette az új fejlesztési koncepció kidolgozása is. Am a kedvező jelek mellett számosak a nyugtalanítóak, vagy olyanok, amelyek ugyancsak megkérdőjelezhetők. Amikor az 1 hektárra jutó gépi állóeszközérték megközelíti a 30 ezer forintot — s ez önmagáért beszél —, továbbra is napigond, hogy az erőgépeket azért nem lehet megfelelően kihasználni, mert nincs elegendő munkagép hozzájuk. Más szóval: traktorok dolgában jól, s egyre jobban állunk — a megfelelő ekék s más talajművelő eszközök nem mindig beszerezhetők. Illetve — ne siessük el az ítéletet. Sok szakember szerint ugyanis a nagy — például a Rába Steiger-traktorok mellett kisebb, 100 LE-s erőgépekre is szükség lenne, de ebből nagyon kevés van. Másrészt — a mezőgazdasági üzemekben nem sikerül megvalósítani a célszerű egyésségitést, mert évről évre új, eltérő típusokhoz juthatnak csak hozzá. Erdemes szemügyre venni bármely gazdaság, termelőszövetkezet műszaki adminisztrációját és géppalómányát: azonnal ki-derül, hogy nem csak az újabb és újabb gépcsaládok tarkasága ad munkát az anyagbeszerzőknek, hanem az is: a leggyakoribb gépköcsitipusokhoz sem lehet beszerezni fűdarabokat, alkatrészeket.

Jól tudom: irreális igény azt várni, hogy egyetlen átszervezés automatikusan megoldja egy olyan ágazat valamennyi problémáját, mint amilyen a mezőgazdaság. Am azt is tudni

csomópontok, továbbá az Új-kert-Vénkert közötti gyalogtengelynél telepítésre kerülő fedező jelzőlámpa szinkronvezérlését, amit 1978 végéig meg kívánunk valósítani. A múlt év novemberében megbíztuk a Villamos Automatikai Intézetet a jelzőlámpás csomópontjaink felülvizsgálatára, a szükség szerinti programmodosítások, valamint a lehetséges jelzőlámpa-kapcsolatok szinkronvezérlésének megtervezésére. Az elkészült tervek alapján a szinkronvezérlés kiterjesztését 1979. évben tovább folytatjuk.

A jelzőlámpás irányítás elsődleges funkciója a forgalom, a közlekedés biztonságos levezetése. Szükségességüket a balesetek számának csökkentése indokolja még abban az esetben is, ha azok az egyes útvonalakról érkezők számára látszólagosan lassítják a forgalmat. Forgalmi intézkedéseink meghozatalánál a jogszabályokban meghatározottak figyelembevételével elsősorban a közlekedésbiztonság, azaz a lakosság érdekében tartjuk szem előtt. Intézkedéseinket, a forgalomtechnikai, a csomópont szabályozási programokra vonatkozó terveket nem tarthatjuk véglegesnek és megváltoztathatlannak már csak a forgalom fejlődése, változása miatt sem. Vizsgálataink, elemzéseink alapján eddig és ezután is végrehajtott módosításokat, változtatásokat, melyeknél mindenkor támaszkodni kívánunk a lakosság véleményére, kezdeményezésére is.

***

Matkó István

Felhívás

Debrecen város környezetének fejlesztésére

Debrecen város környezetének fejlesztése, kedvezőbbé tétele érdekében felhívással fordulunk a város vállalataihoz, intézményeihez, szövetkezeteinek vezetőihez és dolgozóihoz, a város lakosságához.

Városunk fejlődése az elmúlt három évtizedben gyorsan iparosodó; létszámában növekvő volt. Ezzel párhuzamosan azonban a kedvezőtlen földrajzi viszonyok egyre jobban előtérbe helyezték környezetünk védelmét, az üdülési, pihenési, kirándulási helyek létesítését. Debrecen természeti környezete vízben szegény és környezetvédelmi szempontból eléggé kedvezőtlen. A városi zöldterületek fejlesztésével, fásítással már eddig is sokat tettünk az egészséges életkörülmények biztosítására. Még eredményesebbé tehetjük az elkezdett munkát, ha összekapcsoljuk a város környéki táj együttes fejlesztésével, a nagycseri, halápi, bánki, fancsikai úgynevezett erdőpuszták olyan átalakításával, amelyekben új erdőtelepítések, vízfolyások, tórendszerek építése mellett üdülési, pihenési, kirándulási, sportolási célok is megvalósulhatnak. Gyermekünk részére úttörővasutat létesítünk és úttörőtáborokat építünk. Ahhoz, hogy a városunk lakosságának jó környezetet, kedvező pihenőhelyet létesítsünk, mintegy 12 ezer hektár nagyságú táj arculatának megváltoztatását kell megoldanunk.

A Debrecenben élő emberek jobb környezetben való életéért, jövőért érzett felelősségünk ismeretében hirdetjük meg a „Debrecen környezetének fejlesztéséért” mozgalmat.

Kérjük a város üzemeinek, vállalatainak, intézményeinek, szövetkezeteinek vezetőit és dolgozóit, a város valamennyi lakóját, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz: kommunista műszakok szervezésével, illetve önkéntes felajánlással segítsék elő célkitűzések megvalósítását.

Hisszük, hogy városunk lakosságának újabb összefogása, segítsége mindannyiunk pihenését, jobb közérzetét, egészséges, edzett ifjúság nevelését fogja szolgálni.

Debreceni Erdőpuszták
Intéző Bizottsága

☆☆☆

Az Alföld az elmúlt évszázadok során hol szűkölködött vízben, hol pedig annak gazdagságát szenvedte. Volt, amikor csak port „fodrozhatott” a szél és volt, amikor víz mosta Debrecen utcáit. Egy tény: a természet soha nem ajándékozta meg a város és környékének lakóit (legalább is a vizet illetően) oly csodálatos egyensúlyával.

Egy maradt: az embernek megtenni azt, amit a természet elmulasztott.

És Hajdú-Bihar szorgos népe tett, tesz is. Szakembereink felismerték a lehetőségeket, s néhány évvel ezelőtt hozzáfogtak a Debrecen környéki természet átalakításához: az erdőtelepítéshez, a vizek megzabolozásához, tározásához. A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság, a tanács és a Felső-Tisza vidéki Erdőgazdaság anyagi támogatásával sikerült levezetni és összegyűjteni a belvizeket, mederbe terelni a Kati, a Bodzás, a Haláp és a Bánki erek nyári csordoglásait, tavaszi „zuhatait” és ma már Debrecen környékén csaknem háromszáz hektárnyi tófelületet képeznek a különböző mesterséges tavak, az úgynevezett víztározók. Keresztneveikön szólítva: Fancsika, Bodzás, Vekeri...

Az említett tavakat hatalmas erdők övezik, szépen fogannak az új erdőtelepítések is, és ma már a környék nagyszerű lehetőséget kínál kikapcsolódásra, pihenésre, szórakozásra, kirándulásra, sportolásra, a szabad idő hasznos eltöltésére. Egyszóval megszületett és növekvő, fejlődőben van Debrecen új városzegélye. Szólítsuk nev szerint: a Debreceni Erdőpuszta. És e gyümölcs éretését bizonyítja az is, hogy változóban van a táj állatvilága. Költöznek vissza azok a madarak, amelyeket évtizedekkel ezelőtt elűzött tájainkról a szárazság, a víz, a fa hiánya. Aki nem járt például a helyszínen, nem hiszi el, hogy a Vekeri-tó tükre fölött már sirály kering. E gigászi munkának kézzel foghatóbb haszna is van: gazdálkodni lehet a vízzel. A kacsaringós partú tavak fel-fogják a tavaszi víztöbbletet, magukba szívják a természet káros vízmennyiséget. Szárazság idején pedig kiadják, ezzel segítve, hogy a környék gazdálkodói többet, jobbat termeszthessenek.

Ami pedig felbecsülhetetlen: a szép természet a legjobb orvosa, az urbanizáció „vírusai” okozta betegségeknek.

Nagy örömmel nyugtáztuk, hogy újabb nemes cél elérésére teszünk közzé felhívást.

Debrecen lakóit ismerve egy percig sem kételkedünk eredményességében.

Román Dénes
Iklódy János

A kirándulók eligazodását mindenütt „térkép” segíti

A Diószegi útról vezet az úgynevezett panoráma út a Vekeri-tóhoz

Természetesnek hat a mesterséges tó

Téli pihenőben a pihenők

Téli szórakozás a horgászás

Megfogantak, szépen fejlődnek az új telepítések

Van szórakozási lehetőség nyáron

„Toro

Toronyházaink kapcsa zetek és ellennézetek nak össze, várostervező ceptiók ütköznek — n ben épülnék-épülgetn toronyházak. Ott is, aho kellene. Senki sem vit magas épületek hely szépségét. Salgótarj ahová egységes város zói elgondolás húzta f laikat. Am néha, mint tőernyővel dobának ep pen üres telekre az ép hogy kihívón porba t a többit. Gyöngyösön be kapaszkodó ház r ott szerénykednek a bek, az otthonosabb városához illőek. Pécsen építették a toronyháza mint húsz emeletén számlálhatatlan sok lakással: betoncellák sz-i magas ház már-m kép. A 120 lakásos szerződésben szereplő ge 64 millió forint volt vitelező ügyes fogással szerződött az alapozás lön a magasépítésre, miután az alapozással szült, kijelentette a szalus technológiájá épít. Alvállalkozókén budapesti építőipari v jött volna a vidéki v am egyik napról a m lemondta a munkát esztendőn át állt az épí Közben — ki tudja r pénzért? — áttervez technológiát. Az új el lás az épület alaprajz szerét nem érintette, kivitelezés módszereib zott változást. A koráb nolit vasbeton fal he zsalupaneles megoldá lasztották, így a hom hoz a házigyári elem fel tudják használni. ső dokumentáció 1970 letkezéssel készült el, dosított négy évvel. Tulajdonképpen csak hogy a munkaeöt ki. Illetve volt még egy azonban ez nemigen pelt a magyarázatok k drágább szerkezetek nyereséget hoznak. I folytatódott az építk tervezők elgondolása minden hónapban egy tel végezhetek volna tők, am a közel 58 mé gas épület csak nera került tető alá. 1975 idén költözhetnek be kők. De kik? A más

Az esküvői et érintette a karot

— Azért egy s sügta szeliden s csillogott a szem

Nem tudtam igaza volt. Még amilyen nemrég mindenkoron, a dön, mindig les szent mozzanat hetnek bele a sz sárgkötés is.

Anyámnak ka hogyan magyar háborút követő ban új szoká amelyekhez iga nem elvárható kendő hétközna tályarulásnak sz kopott ruha, a katonamundér, vagy a gyűrt sz vagy kucsma. A befont haja, a tım, a csukott, gadott és meger rü, nyaklánc, sz tetlen luxusnak mitott volna. I összhangban is valamint azzal minden áldozat akkoriban — a felében — jell magyarázom n nincs a felesége tyol sem? A cs is feledkeztem, sem hiányolta! tos: odaálltunk lád jelenlétébe vezető elé, kim a nagykönyvet mostani Szaba termében s dél tünk, utazott n

Az esküvőro maradt. Nem is készült. Akkor Egyenesen kult ságból. Pedig ilyen fényképér is ott volt még va, nagybetege stampedli unik

„Toronyházaink ürügyén”

Toronyházaink kapcsán nézetek és ellentétek csapnak össze, városstervezői koncepciók ütköznek — miközben épülnek-épülgetnek a toronyházak. Ott is, ahol nem kellene. Senki sem vitatja a magas épületek helyét és szépségét.

Salgótarjánban, ahová egységes városstervezői elgondolás húzta föl falait. Am néha, mintha ejtőernyővel dobánk egy éppen üres telekre az épületet, hogy kihívóan porba őrítse a többit. Gyönyörűsége az egész városképnek a háttérben ott szerénykednek a kisebbek, az otthonosabbak, a várososhöz illőek. Pécssett megépítették a toronyházat, több mint húsz emelettel megmagaslódott az alapozásra, külön a magasépítésre, majd miután az alapozással elkészült, kijelentette — csúszószerű technológiával nem épít. Alvállalkozóként egy budapesti építőipari vállalat jött volna a vidéki városba, ám egyik napról a másikra lemondta a munkát. Két esztendőn át állt az építkezés. Közben — ki tudja mennyi pénzért? — átterveztek a technológiát. Az új elgondolás az épület alaprajzi rendszerét nem érintette, csak a kivitelezés módszereiben hozott változást. A korábbi monolit vasbeton fal helyett a zsalupaneles megoldást választották, így a homlokzat-hoz a házigyári elemeket is fel tudják használni. Az első dokumentáció 1970-es kezdetekéül készült el, a módosított négy évvel később. Tulajdonképpen csak azért, hogy a munkaerőt kíméljék. Illetve volt még egy indok, azonban ez nemigen szerepelt a magyarázatok között: a drágább szerkezetek több nyereséget hoznak. 1974-ben folytatódott az építkezés. A tervezők elgondolása szerint minden hónapban egy szintet végezhettek volna az építők, ám a közel 58 méter magas épület csak nemrégiben került tető alá. 1975 helyett idén költözhetnek be a lakók. De kik? A másfél szo-

bás lakások ugyanis több mint 600 ezer forintba kerülnek. Az OTP hűződött a magas ház átvételétől. Így célcsoportos lett — rontva a műszaki-gazdasági normatívát.

Ha képtelenek is, de toronyház a b-i sugárúton épülő ház is. Építési költsége meredeken kúszik a magasba: az eredeti terv szerint 17 millióba került volna, 1973-ban már több mint 26 millió, a legutolsó adatok már 36 millió 118 ezer forintot említenek. Állami lakások lettek volna ebben a házban is. Legfelül kétszintes, csaknem kilencven négyzetméteres otthonok, amelyek bruttó értéke több mint 900 ezer forint! Minden biznnyal minőségcsere sorával költségek volna ide a lakók, ha a városi pártbizottság nem hozta határozatot: az épületet át az OTP-nek. Az OTP megyei vezetői csak feltételek mellett vették át az épületet: Nem fizetnek közmű-hozzájárulást, a tanácsnak nyilatkozatot kell adnia, hogy a ház telepszervezés követelményének megfelel, s nekik kell kijelölniük a vevőket is. Az OTP a kétszázalékos kezelési költségről mond le, hogy valamivel csökkenthesse a lakások árát. Így talán a kisebbek elkelnek, a kétszintes otthonokra azonban mintegy 460 ezer forintot kell befizetni — készpénzben — a majdani lakóknak, ha két gyermeke van! A takarékpénztár vezetői tartanak — jogosan — attól, hogy nyakukon maradnak a lakások.

Városok — igényekkel

Időnként megfelledekezünk róla, hogy meddig ér a takarónk. Mindig örülök, ha azt hallom: egy kisváros, kisváros szeretne maradni. Nem jelent ez okvetlenül korszerűtlent, elavult, konzervatív — például a Szekszárd. Tavaly ők kapták meg az Urbanisztikai Társaság emlékérmét — azt a kitüntetést, amelyet elsőnek Salgótarján, amelyet másodiknak Pécs, harmadikként Győr megkapott. Mindketten városrekonstrukciót csináltak, kétféleképpen, úgy, ahogy lehetőségeik, körülményeik diktálták. Újszeden biztos, hogy jól mutat majd a felkiáltójelként ma-

gasba törő toronyház. De vajon megért-e ennyi keserű pirulát, s ennyi pénzt? Vagy jobb lett volna több körültekintéssel, szigorúbb szervezéssel, ügyintézésel rászorítani a kivitelezést az olcsóbb technológia alkalmazására, amely talán kevésbé lett volna látványos, de mindenképpen érthetőbb magasságba nőtt.

Képletes toronyházaink valóságos károkat okoznak. Anyagi erőn, lehetőségén felül társadalmi méretekben gondolkodni nem szabad — ezt országunk saját kárán tanulta meg. Érdekes: azok, akik az előbbi ügyekben nagyvonalúan döntöttek, saját portájuk táján igen takarékosak.

Az emeletre lépésök vezetnek

Bóklásunk az érdekek sűrűjében és a szerencsétlen toronyházakat emeljük negatív szimbólummá. Pedig még véletlenül sem szabad arra vetemednünk, hogy képzeltél-fúrásokat kezünkbe véve csontkítunk meg égnek törő épületeinket. Igenis kellene magas házak, nagyvárosaink levette szakadt gúnyjait emeletes világot teremtenek. Azonban az emeletre lépésök vezetnek, lift is van, ám a valóságban nem mindig működnek. A toronyházak ürügyén, csak annyit akartunk mondani, hogy egy-egy beruházás előtt érdemes a józan mérlegelés.

Kellene kiemelkedő létesítmények, építészeti remekművek, amelyek híven mutatják, mire vagyunk képesek. Ezekre milliókat-milliárdokat költ az ország: forintot, erőt, anyagot nem sajnálva — ezek a köz számára elengedhetetlenül fontosak. De csak a népgazdaság teherbíró képességével összhangban fogjunk hozzá minden nagyobb beruházáshoz, jó gazdasági módjára! A kisebbekkel is akad még gond, és toronyházainkat a jó szándék emeli, ezért is nehéz szólni róla, most már régen bebizonyosodott, hogy nem kell toronyépület ahhoz, hogy egy szocialista várost messziről is látni lehessen.

Tamás Ervin

Négy szemközti EGYSZERI CSODÁK

Sok ezer sorstársammal együtt ágyhoz láncolt az influenza. Mozgékony ember számára nincs iszonyúbb, mint egész nap fekdülni. Kiesett már a könyv is a kezemből, bizonyos napi oldalszám után az ember feladja az olvasást, különösen ha a szemét szorítja a nátha. Megváltás volt hát, ha megkezdődött a műsor a televízióban.

Így lettem szorgalmas nézője a műkorcsolya-világbajnokság küzdelmeinek is. Évek óta nem értem rá nézni ezeket a versenyeket, s most, amíg Gyulai István igyekezett elmagyarázni a ruhaköltemények fazonját és színét, valami régi, de felejthetetlen emlék tolt elémbe. S már nem Rodnyinát és Zajcevet, nem Hoffmant láttam a jégen forogni-pörögni, hanem valaki mást.

Protapopovékát.

A fiatalabbak talán azt sem tudják, kik voltak ők. A kortársaim talán még emlékeznek rájuk. Számomra hosszú időn át — ha őszinte vagyok mind a mai napig — ők testesíteték meg az emberi mozgás kifejezhető legtekélyesebb szépségét és harmóniát. Páros műkorcsolyázásban versenyeztek a nyertek világ- és Európa-bajnokságot, ha jól emlékszem, olimpiát is.

Hogy kik voltak?

Két csúnya, nagyon vékony, különös ember. Szokatlanul nagy orral, szájjal, mondhatnám, megjelenésük éppen ellentétes volt mindazzal a szépséggel, amelyet megvalósítottak. Megálltak a jégen és attól a pillanattól kezdve elfeledkeztek mindenről, ami körülöttük történt, csak a zene volt számukra, amely törvényszerű formázott mozdulatokból. Nem csináltak semmi rendkívül látványos dolgot, az akrobatika nagyon távol állt tőlük. Csak villogtak, kézen fogva, majd elszakadva egymástól, meg egyszerűen a zene ritmusá-

ra, hanem ők voltak a megtestesült zene. Legyőzték a föld nehézségi erejét, lebegtek valósággal, szárnyuk nőtt s megszűnt körülöttük minden földi, minden valóságos. Igen, erre volt jó szó: éteri tisztasággal táncoltak a jégen.

A legtisztább balettelemekből épült műsoruk. De míg a balett bezárja a mozgást a térbe, míg a színpad talaja megakadályozza a repülés lendületét, addig ők a jégen minden nyugtól megszabadították az emberi mozgást, minden korlátját ledöntötték és az együtartozás káprázatát hozták a jégre. Nincs jobb szó: áhítat töltött el minden esetben, ha láttam őket.

Sport? Művészet volt ez, bár nem volt külön kategóriája a versenyen. Mondták is a szakemberek: nem elég mozgalmas a műsoruk, talán az ugrás is kevés benne, meg ilyesmi. Nem tudom, én nem tudtam arra figyelni, hányat ugranak, mennyi a dupla, mennyi a tripla. Csak arra tudtam figyelni, hogyan valósítja meg két ember ott a jégen azt az egyszerű csodát, amelyre mindannyian vágyunk, amely mindannyiunknak hiányzik, s amelyetől mindannyian gazdagabbá válunk egy parányit.

Vajon mi lett velük? Vajon hova lettek? Őrzi-e magukban ma is úgy a szépséget, mint én őrzöm őket? Mert úgy tudom elképzelni, hogy akik azt az egyszerű csodát megvalósították, azok nemcsak a jégen vannak tele szépséggel, hanem átmentenek abból hétköznapjaikba is. S azt képelem rólok, hogy valahol a tengerparton élnek, s néha elindulnak és holdas éjszakákon s járnak tudnak a tengeren is.

Lehet, hogy mosolyognivalóan naiv ez az én utólagos csodálatom és áhítatom. Magam mentességére keveset tudok felhozni. Egyrészt annyit, hogy ez az áhítat és csodálat nem utó-

lagos. Akkor is rajongtam értük; ha valakinek van türelme visszalapozni a Napló akkori számaiból, megtalálhatja ott akkori valóságomat.

Másrészt viszont azt is felhozhatom, hogy akkoriban jóval fiatalabb voltam és még hittem a csodákban. Hitttem abban, hogy valahol, valaki, valamiben megteremtheti az ismerhetetlen és visszahatálatlan szépséget. Igaz, ez a hitem mára megkopott; de talán azért, mert bennük mégis megtestesülni láttam, talán ezért kapaszodom olyan makacsul az emlékükből.

Nézzék el ezt nekem, kedves Olvasóm. Olyan kedves ember találkozik az ember életében a szépség megtestesülésével, az ember által létrehozott csodával, hogy azt a kevés találkozás jól meg kell őrizniük emlékeztetünkben. És ragaszkodunk is kell hozzá, kapaszkodni bele, felmutatni annyi bajunk és gondunk között, hogy lám, volt még is valami, amit találtunk magunknak.

Így kapaszodom én két egyébként furcsa, groteszk ember jégmúzeumába. Talán-talán nem is beléjük, hanem amit az emlékükből felidéz bennem. Talán csak vissza akarok lopni valamit magamnak akkori magamból. Mindegy. De ahogy nézem, nézem a jégen a mostaniakat, újra és újra az ő mozdulataik vetődnek elém, mintha árnyékképp lenné a televízióban.

Pedig nincs. Csak az egyszerű csoda, az egyszerű szépség gyönyörű árnyéka vetődik a szememre, onnan vissza a képernyőre. Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer két ember. Lebegtek a jégen, nyugtalan életünkbe belopták a tökéletes harmóniát. Emlékeztünk rájuk, nem miattuk, hanem akkori csodavárá és csodahívó magunkért.

(if)

Az esküvői ebéd derekán anyám megérintette a karomat.

— Azért egy csokrot vehettél volna! — sügta szelíden szemrehányással, s könny csillogott a szeme sarkában.

Nem tudtam mit mondani. Anyámnak igaza volt. Még olyan világosság után is, amilyen nemrég elvonult, és egyáltalában mindenkoron, amíg csak ember él a földön, mindig lesznek az életnek nagy és szent mozzanata, amelyek nem merülhetnek bele a szürkeségbe. Ilyen a házasságkötés is.

Anyámnak kétségkívül igaza volt. De hogyan magyarázzam meg neki, hogy a háborút követő nagy újrakezdés sodrásában új szokások vannak terjedőben, amelyekhez igazodni nemcsak illem, hanem elvárható öntudat dolga is. A nyakendő hétköznapi felkötése például osztályarulásnak számít. A férfiak viselete a kopott ruha, a kifordított, megaduszált katonaműndér, a szöggestalpú bakancs, vagy a gyűrűs szürke kacsizma, siltés sapka, vagy kucsma. A nők számára kétféle, vagy befőt hája, a szabványos sötét kiskosztüm, a csukott, fekete körömcipő az elfogadott és megengedett. Púder, festék, gyűrű, nyaklánc, színes holmi — elképzelhetetlen luxusnak, polgári „beütésnek” számított volna. Mindez együttvéve teljes összhangban is állott a szegénységünkkel, valamint azzal a magunkat nem kímélő, minden áldozatra kész életmóddal, amely akkoriban — a negyvenes évek második felében — jellemző volt reánk. Hogyan magyarázzam meg anyámnak, hogy ezért nincs a feleségem fején még egy sima fátol sem? A csokorról pedig teljesen meg is feledkeztem, mi több: a menyasszony sem hiányolta! A lényeg volt csak a fontos: odaálltunk két tanú és a szűkebb család jelenlétében a debreceni anyakönyvvezető elé, kimondtuk az igent, aláírtuk a nagykönyvet, aztán megebédeltünk a mostani Szabadság étterem emeleti kistermében s délután már szét is szedeltünk, utazott mindenki haza.

Az esküvőről semmiféle fénykép nem maradt. Nem is maradhatott. Mert nem is készült. Akkoriban az sem volt divat. Egyenesen keltünk el a menyasszonytól. Pedig mit nem adnék most egy ilyen fényképpért, ha volna! Szegény apám is ott volt még az esküvői ebéden, lefogva, nagybeteg. Egyszer csak váratlanul stampedli unikumot rendelt.

TAAR FERENC:

FÉNYKÉPEIM

— Apám! — öleltem át a vállát. — Hiszen, nem szabad!

Nagy kék szemével rám nézett, hancut kis fény csillant a tekintetében:

— Ez gyogyital, te! — mondta kacsintva s az egészségünkre emelte a poharat. Egy hónap múlva eltemettük apámat. A sír körül ott állott a fél falu, az egykori tanítványok serege nyári virágokból készített ágat a tanítónak, a szép hangú kántornak, aki a helyén maradt tűzben és vérben, vállalva a közös sorsot a faluval, s volt a felszabadulás első napjaitól kezdve megbízott falufelölős, jegyző, tanító, pap, kántor, minden egy személyben. S ezt a nép nem felejtette el. A környékbeli falvak tanítói, öblőshangú, borissza kántorai is mind eljöttek, és csodálatosan zengett ajkukon a „Te benned bíztunk eleitől fogva” dallama, hiszen érces hangok fújták, több szólamra, a szív mélyéből.

A temetésről sincsen fényképem. És lám, most mégis itt forogtam az újaim között az esküvői fényképünk!

Feleségem földig érő s még most is hosszú fodrokba csavarodó, hófehér ruhában, fején mirtusszal, fátóval, ahogyan egy menyasszonyt általában fel szoktak öltöztetni. Rajtam kétsoros sötét ruha, (már nem tudnám megmondani, apám kifordított, s megsabott egykori vőlegényruhája volt-e, vagy más) s egy fiatal kacsizma öntudatával, hullámos nagy hajkoronával állok ott nejem balján s nézek bele a fénybe, félrebillentett fejjel, ahogyan a mester beigazította az arcunkat. De hát, ez a kép honnan? Hogyan lehetséges? Úgy, hogy a fénykép pontosan négy évvel később készült, amikor az első gyerekekünk már vigan szaladgált.

Akkorára ugyanis (az ötvenes évek első feléről van szó) ismét változtak a szokások. Az előző évek sivár disztelensége, kopottsága visszahatásként — ahogyan az életfeltételek javultak — kezdett újra divatba jönni a fülbevaló, a fátó, a színes sál és sapka, a férfikalap, a karóra, a nyaklánc, a gyűrű, a jobb ruha, egyszerűen: kezdtek visszatérni a színek. Az aszkézist fölvaltotta az élet apró örömeinek élvezé-

látva köpönyegem alatt a sötét nadrágot, nevetve kérdezte: „Csak nem esküvőre mentek?” Mire én: „Nászpótléokra, komám!” Viccnek vette s nagyot nevetett. S ahogy eltűnt, usgyi, be a műterembe! Gyorsan berántottam magunk után az ajtót s megkértem a mestert, ne bíbelődjön sokat, még ránk talál nyitni valaki, intezze el a lehető leggyorsabban. Amíg aztán párom a szomszéd szobában öltözködött — mondanom sem kell, hogy nem kevés ideig, mert ha már egyszer mégis csak eljutott a csodálatos ruháig, legalább kiélvezi utólag! — lesben álltam az ajtó mögött, ahonnan ki lehetett látni az utcára, készen arra, hogy eltűnjek, ha ismerős jönne.

Végre elérkezett a legizgalmasabb pillanat. Kérésre a mester behajította a műterem ajtaját, hogy legalább az utcáról ne lássanak be, hiszen éppen szemközti álltunk egy leterített emelvényen, teljes fényben, valósággal kirakatba téve. Végezhetetlennek tűnt a piszkozás. A mester aprókat csámcsogott, mint egy inyc, miközben gondosan igazgatót bennünket, majd a gépet, aztán a fényzórákat, egyiktől a másikhoz ugrált, az idő pedig telet, a hátamon már izdadt volt az ing, az ajtó odakint többször is kinyitott, s mindig el voltam készülve a „lebukásra”.

Végre megszületett a kép! Már készülődtam gyorsan lefelé, amikor a mester megütözközve közölte velem, hogy okvetlenül másikat is készítenie kell, más pozitívából, ne bontsam meg a rendet. Visszszámoltam. De már nagy erőfeszítésbe került a boldogság eme meghitt pillanatának fölvidése az arckifejezésem...

Úgy terveztük, hogy magnagytatjuk majd a képet s az ágyunk fölé akasztjuk, ahogy szokás és — amint lehet. De aztán a nagytápból nem lett semmi. A kép sikerült ugyan, én nagyon meg voltam elégedve vele, a feleségem azonban elfancsallodva állapította meg, hogy a mellén ráncot vetett a ruha s ez olyan előnytelen, hogy vagy megismételjük az egészet, vagy nem lesz belőle nagytápból.

Nem lett! Sem egyik, sem másik.

Itt forogtam hát most az újjaim között a kis levelezőlap nagyságú fényképét, de azért olyan kedves és nagy, mintha félméteres farámába tételtük volna.

Nézem-nézem a régi magunkat, elsuhan ifjúságunkat. Nézem kissé szomorúan és kissé riadtan. Ahogyan a gyermek néz a kútba ejtett krajcár után...

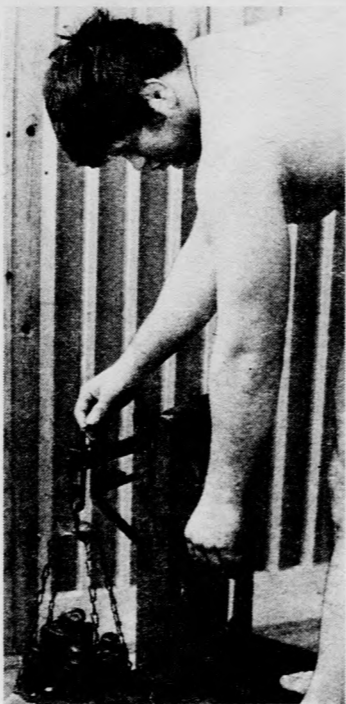
TAVASZI ÉBREDES

Olyankor novemberben—decemberben a legtöbb családban helyreáll a béke, az ünnepélyes fogadalmakat valóra vált ígérek követik: a téli szombat délutánok, a hosszú vasárnapok legtöbbször valóban a lakás falai között telnek el. A közelgő változásra mindössze néhány kisebb jel utal — sárgult újságokból kivágott sorsolások kerülnek az íróasztalra, s a férfiak között forgolódnak az esti borozgatások idején az asszonyfűl csalhatatlan biztonsággal fedezik fel a beszélgetésben azokat a neveteket, melyeket év közben, a hétféveken annyiszor hall, hol az egekbe magasztatva, hol a sárba taposva.

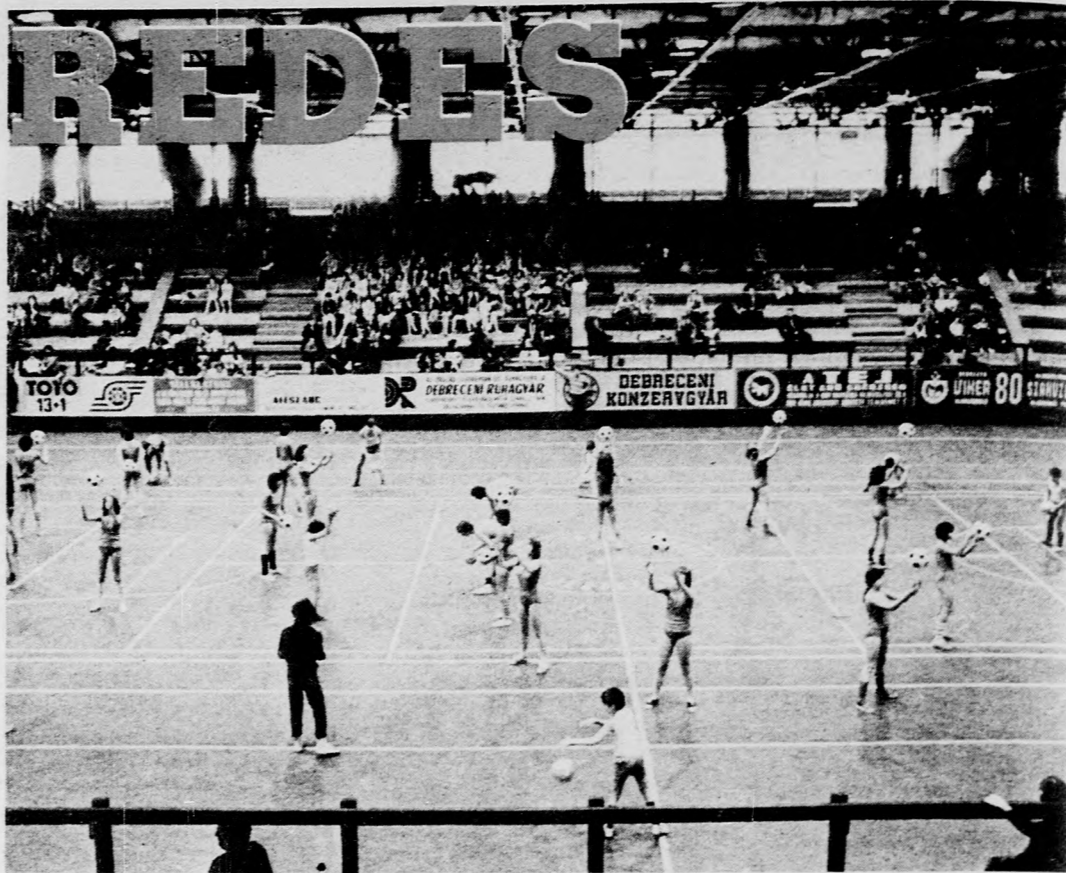
Ilyenkor aztán a ház asszonyának sem marad más dolga, minthogy a fiók mélyére süllyessze a késő őszi fogadalmakat, s gondosan előkészítse a februári hidegtől óvó meleg kabátot, prêmes sapkát.

Vasárnap van — rajtra készen a szurkoló. Képriportunkban arra kerestünk választ, hogy a sziürke téli hétköznapokon, a sártól cuppogó nyirkos délutánokon hogyan készültek Ök, a debreceni versenyzők a Nagy Ünnepre, a sport tavaszi ébredésére.

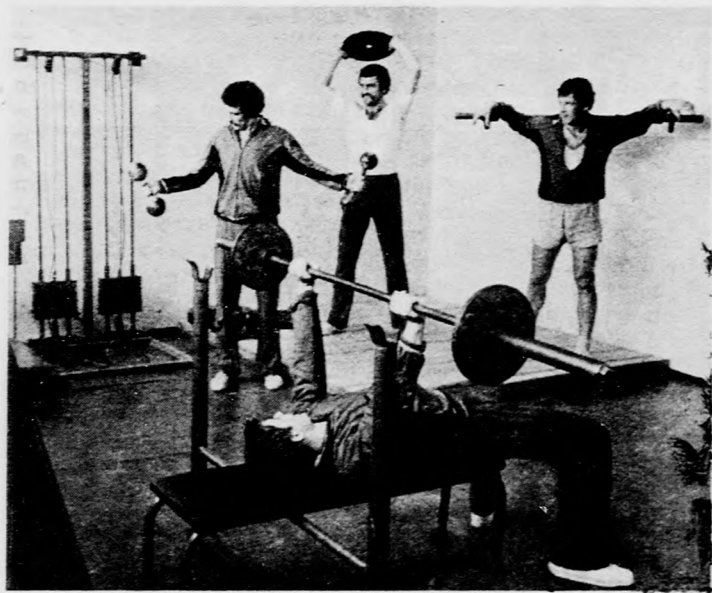
Árvay Sándor és Kalmár István képriportja

Mindennapos ellenfél a mérleg is. A debreceni birkózók az olimpiát megjárt Fodor Mihály mellett Péter Lászlótól várják a kiemelkedő sikereket ebben az évben

Csaknem egy hónap van még az országos sportnapok ünnepélyes megnyitójáig. Az ötödik alkalommal szervezett rendezvénysorozat nyitóünnepségét március 18-án Debrecenben, a városi sportcsarnokban tartják

Rangadóval kezdik a bajnoki idényt a D. Dózsa NB I-es férfi kézilabdázói: április 9-én a Bp. Honvéd látogat a stadionba. A kondíciótérben Sárközi László, Varga István, Gottdiener László és Takács Sándor bizonyítja, hogy az edzéseken nemcsak a labda játssza a főszerepet

Egyelőre még csendes a pálya, de márciustól ismét felbőgnek a motorok: nemzetközi versenyeket, világbajnoki futamot rendeznek. A műhelyben Csanádi István, Valjon István és Hauler Ferdinánd végzi a motorok felújítását.

A debreceni atléták téli edzéseken Deák Gábor, Zubák Tibor, Sütő Lajos és Boros Lajos a Sámsoni út mentén rótták a kilométereket

Napközben a vasutas labdarúgók. A délelőtti edzés után, a közös ebéd előtt Teleki Gyula értékeli a látottakat

Vajon hány gól van a cipőkben?

Hárman egy labdáért. A DMTE NB III-as labdarúgók edzésén együtt gyakorolnak az újoncok: Tabár Endre, Sütő Gyula és Homonnai László

Néhány perc múlva...
A teendők most a kikerési az I/1-es osztályba naplótartó állványából. Utána bemegy a posztos tanterem kulcsát és után WC-re megy: kell van rá ideje. Most vagán ugyanis egyetlen nem lesz. A tanárnő félben cseppetkor elindul. A gyerekek a tanteremnél a kővön a táskák, az osztályok zárva van nyithatják ki, s óra után iménti jelenet tehát napnyolcszor ismétlődik: kitermet kinyitni, órát zárnai, kulcsot a portár ra. Öt perc szünet után előlől. A gyerekek csinálják ugyanennyiszót, táskát fölkapják, ez az osztályterem elé — tállyban tartanak megvárnak.

Tehát: második emeleti szerezők, osztálylétszámzik négy. Történelemórán Két felelő van, az egyik kódásáról beszél, s kap Aranybulláról. Tudog azonban mélyen hallgató az ősiség törvényéről, a

A tanárnő segíteni akart — Mikor volt a tatár Csönd, pislogás, topogás a szájon.

— A honfoglalás? Mint fentebb.

Bent a naplóban az megkéri a szűkszavú következő órán jelentéket akkor javíthat. Később

— Eleinte szigorúbb dom, hogy ezeknek a ghezebb rendezés felé mint a középiskolások éves gyerekek: s heti dolgoznak a műhelyek sokan éjjel után fel módszerrel lehet csak kérni.

Az új anyag: A nyolcadik vezetésével a tő anyag, van benne egy nagy, nándorfehérvári figyelnek, mint valam nek is közben.

Mielőtt a tanárnő, né mellé szegődtem, szoba hatalmas órásvonal- és betűhalmaz némi segítő felügyelet érdekes és beszélés a 127-es Szakmunkásképző adatok szerint pillanatok két tanulója van; ebből osztálynyi a Böszörményi Leánynevelő Intézetben hetvenkét osztálypedagógus kolában. Hetente három iskolában a gyerekek üzemekben, műhelyekben ugyan pedig kisiparosok nivalók mellé ezeken a gyakorlati ismeretek romszáz-hetvenkilenc repetáló és negyvennyolc az iskola ötvenegy fős

A számok elképesztően hasonlóképpen.

Ez utóbbit az első öt telen tapasztalhatóan tem tekintélyt parancsnárnő, alighanem első vá, valamerre az árad

Az áradat útja több

A tanulók egy része illetve az osztály elő meg, s ott, a már em Egy másik hullám a város más pontján hullám az alagsori, lohetetlen büfét önti — ha sikerrel járnak táznak az osztályterem beleteszik a táskákba következő, tízperces. Most megvenni, akkor beosztani a perceket.

Csengőszó.

Halkuló trappolások lépésben közlekedik, rok is — kulcsok csak A tanárnővel bemegy orvosi műszerész tában. Mert egész nap kává váltam, ma még gátni, mi jellemezte dását, melyek azok adták ki az Aranybucdorfehérvárnál. Ma tban tart történelem den héten csütörtökönia ugyanazt az any romszor-négyszer: e egy pedagógus hat-h

Szaktanulók között

SZALAD A DIÁK, SZALAD A TANÁR

Néhány perc múlva háromnegyed nyolc. A teendők most a következők: a tanár kikeresi az I/1-es osztálynaplót a tanári szoba naplótartó állványának naplórengetegéből. Utána bemegy a portára, kikeresi az I/1-es tanterem kulcsát és zsebre teszi. Ezek után WC-re megy: kell vagy nem kell, most van rá ideje. Most vagy soha: a délelőtt során ugyanis egyetlen szabad perce többet nem lesz. A tanár nőférfi köpenye védelmében csempészkor elindul fölfelé a lépcsőn. A gyerekek a tanterem előtt állnak. Lábuknál a kövön a táskák, karjukon a kabátok: az osztályok zárva vannak, csak a tanár nyithatja ki, s óra után be kell zárniuk. Az iménti jelenet tehát naponta hatszor-hétszer-nyolcszor ismétlődik: kulcsot, naplót kivenni, termet kinyitni, órát megtartani, termet bezárni, kulcsot a portára, naplót az állványra. Ót perc szünet után a művelet kezdődik előlőről. A gyerekek pedig a következőket csinálják ugyanennyiszor: óra után a kabátot, táskát fölkapják, elrohannak a következő osztályterem elé — minden órát más osztályban tartanak meg — ott lepakolnak és várnak.

Tehát: második emelet, I/1-es osztály, autószerelő, osztálylétszám harminckettő, hiányzik négy. Történelemóra.

Két felelő van, az egyik Károly Róbert uralkodásról beszél, s kap néhány kérdést az Aranybulláról. Tudogat, négyes. A másik azonban mélyen hallgat, olykor humorizál: az ősiség törvényéről, a kilencedről.

A tanár segíteni akar.

— Mikor volt a tatárjárás?

Csend, pislogás, toporgás, tétova mosoly a szájon.

— A honfoglalás?

Mint fentebb.

Bent a naplóban az egyes, de a tanár megkéri a szűkszavú felelőt, legyen szives a következő órán jelentkezni, két anyagból: akkor javíthat. Később azt mondja:

— Eleinte szigorúbb voltam. Ma már tudom, hogy ezeknek a gyerekeknek sokkal nehezebb rendesen felkészülniük az órákra, mint a középiskolásoknak. Tizennégy-tizenöt éves gyerekek: s heti három napot keményen dolgoznak a műhelyekben. Hajnalban kelnek, sokan éjfél után fekszenek le. Itt külön módszerrel lehet csak tanítani és számolni.

Az új anyag: A magyar nép harca, Hunyadi vezetésével a török ellen. „Látványos” anyag, van benne egy szomorú vereség és a nagy, nándorfehérvári győzelem: a gyerekek figyelnek, mint valami mesére. Talán pihennek is közben.

Mielőtt a tanár, dr. Rubovszky Kálmán mellé szegődtem, az igazgatóhelyettesi szoba hatalmas órendterképének szám-, vonal- és betűhalmazából megpróbáltam — némi segítő felügyelettel — a számomra is érdekes és beszédes adatokat kiválogatni. A 127-es Szaktanulók Intézetnek ezen adatok szerint pillanatnyilag kétezerharminckét tanulója van; ebből a gyerektömegből egy osztálynyi a Bözörményi úti, 7-es számú Leánynevelő Intézetben található, a többi, hetvenkét osztály pedig a Burgundia úti iskolában. Hetente három napot töltenek az iskolában a gyerekek, a másik háromat az üzemekben, műhelyekben, gyárakban, néhányan pedig kisiparosoknál: az elméleti tudnivalók mellé ezeken a helyeken szerzik meg a gyakorlati ismereteket. Egy héten ezerháromszáz-hetvenkilenc órát, harminckét korrepetáló és negyvennyolc beszámoló órát tart az iskola ötvenegy főnyi tanterületén.

A számok elképesztőek, a tömeg, a nyüzsgés hasonlóképpen.

Ez utóbbit az első ötperces szünetben ismételt tapasztalhatom: ha nem menne előttem tekintélyt parancsoló köpenyében a tanár, alighanem elsodort volna már valahová, valamire az áradat.

Az áradat útja többfelé vezet.

A tanuló egy része a következő osztályát, illetve az osztály előtti placcot rohamozza meg, s ott, a már említett módon, lecövekel. Egy másik hullám a kijárat felé tart: nekik a város más pontján lesz órájuk. A harmadik hullám az alagsori, lomtárból átalakított, fűtetlen büfé önti el. Tízórát vásárolnak — ha sikerrel járnak — azután visszavágattnak az osztályteremek elé, a szerzeményt beleteszik a táskákba: megenni majd csak a következő, tízperces nagyszünetben lehet. Most megenni, akkor megenni: okosan kell beosztani a perceket.

Csengőszó.

Halkuló trappolások — itt mindenki futólépésben közlekedik, jöszereivel még a tanár is — kulcsok csörgése, ajtók nyikorgása. A tanár nőférfi bemegyünk az I/9-es osztályba, orvos műszerész tanuló ülnek a padokban. Mert egész napra Rubovszky né árnykává váltam, ma még ötször fogom meghallgatni, mi jellemezte Károly Róbert uralkodását, melyek azok a mezővárosok, mikor adták ki az Aranybullát és mi történt Nándorfehérvárnál. Ma ugyanis hat első osztályban tart történelem órát a tanár: minden héten csütörtökön hatszor kell elmondania ugyanazt az anyagot. Más napokon háromszor-négyeszer: ebben az iskolában egy-egy pedagógus hat-hétszáz gyereket tanít na-

pi hét-nyolc órában. Könnyű elképzelni, hányat ismerhetnek arról, hányat név szerint, s hányat mélyebben! S azt is: mekkora szakmai lelkesedés fűtheti-melegítheti az egyre rekedtebbé váló hangokat, úgy a hetedik óra táján.

Szorit a hely és az idő

A megye legnagyobb szaktanulóképzője a 127-es. A legnagyobb: és sok szempontból a legnehezebb körülmények között működő. Ilyen kolosszussá 1973-ban duzzadt föl: akkor csatolták hozzá, nyolcszáz gyerekkel a könyvnyomtatási szakmákat. Harminc osztályt: egyetlen tanár nélkül. Tanárokat, oktatókat azóta természetesen vettek föl, s hozzá igen jól képzettek: az ötvenegy pedagógus közül huszonnyolcnak egyetemi, tizenháromnak pedig főiskolai végzettsége van. Helyet azonban nem csinálhattak: s ami már akkor is kicsi volt, most még szűkebbé vált. Olyannyira, hogy az órákat sem tudják, valamennyit, házon belül megtartani.

Magyar Lászlóné igazgató-helyettesnő pontosan lediktálta nekem a tanítási helyszíneket. A Burgundiai utcai intézetet kívül tehát tartanak órákat — a hét négy napján — a Kossuth Gimnáziumban bérelt tanteremben, a Galamb utcán és — a hét minden napján — a Mester utca egyik szanálásra ítélt családi házában: egy mosdó, a közös udvar másik felében lakó házbéliek, némi baromfi, a kutya és a macska társaságában.

— Nincs tovább megfelelő nagyságú tornateremünk — mondotta az iménti beszélgetésünk alkalmával az igazgató-helyettesnő — és nincs iskolaudvarunk. Egyszerre mindig két osztálynak kell tornaórát tartanunk, de tizenöt óra még így is átszorult a Kossuth Gimnáziumba. Nyáron, tavasszal ott nem is volna baj, a meleg udvaron meg lehet tartani az órákat: télen azonban a „melegedőben” tornáznak a gyerekek. Van egy klubteremünk még az iskolában, ez hatvan! gyerekre méretezett, de még ide is kénytelenek vagyunk

olykor korrepetáló órákat tenni, annyira helyszűkében vagyunk.

Helyszűkében — és kollégium nélkül.

A több mint kétezer tanuló közül hétszázötven a bejáró: a megye minden tájékáról.

Kicsit megbolygatjuk itt is a történelemóra menetét, s kérdezősködünk: az I/18-as osztály sikkító-hurkoló tanulói között. Ebben az osztályban nyolc bejáró van, az előbbiben tizenkettő volt. Sem ott, sem itt nincs bejáró, aki fél hatnál tovább alhatna reggelentek. Az egyik püspökladányi fiú heti-rendje:

— Ha iskola van, negyed hatkor kelek, ha munkába megyek, akkor háromnegyed ötkor. Amikor délutános vagyok, éjjel tizenkettőkor érek haza, mert kilencig tart a műszak és tíz ötvenötöm indul a vonat. Tíz perc alatt megmosodom és lefekszem.

Vacsorázni nem szokott, alszik — hetente háromszor — napi négy órát. Jönnek mesze-szebből is és ötven utaznak haza a kilenc negyvenötös vonattal: ők is négy-öt órát alszanak naponta. A tanár más osztályokból is említ példákat.

— Akik Nyírbogátról jönnek be, hajnali háromkor kelnek. Egy-másfél órával az iskolakezdés előtt már itt kell toporogniuk, későbbi vonattal viszont nem érnek be idejében. Van, aki áll az alagsorban, a büfé előtt és szunyókál. Mások este, a tanítás utáni és a vonatindulás közötti időt — sokszor másfél-két órát — az utcán, az állomáson töltik. A Kossuth utcai szaktanulók klubja jó, hasznos, de kora délután bezár.

A gyerekeknek általában nyolc-kilenc órájuk van ezen a három tanítási napon. A délutáni órák rövidítettek, hogy nyervek valamicske időt esténkint, de még így is sok tanulót kell elengedni az utolsó óráról. Ellenkező esetben késő éjszaka érnek haza, s a lányok félnek egyedül a sötét, néptelen utcákon még gyalogni is.

Kollégium tehát nincs — és a tanárok nem szólhatnak, nem is igen szólnak semmit, ha valamelyik gyerek nyitott szemmel alszik az órán.

Hatszáz bejáró: kollégium híján

Fogadóóra van.

Az egyik szülőt jó hírrel várják: kislánya bekerült a kollégiumba.

Hogy melyikbe akkor?

A Hámán Kató úti Zrínyi Ilona Nevelőotthonban megüresedett egy hely: erre gyorsan lecsaptak. Szegény ember vízzel főz: minden üres helyre vadásznak. Körülbelül hatszáz gyerek számára volna indokolt a kollégiumi elhelyezés; közülük százötvennek teljesült a vágya. Még nyolcvan különösen indokolt kérelem van: egyenként helyezik el, ha tudják, a város bármely pontján, bármilyen kollégiumban, szállóban a gyerekeket: akik számára szinte lehetetlené válna különben a tanulás. A százötven gyerek a következő helyeken található: a testvérintézményekben, azaz a 108-as és a 109-es szaktanulóképző kollégiumában, a Postakert utcai középiskolások kollégiumában, a Zrínyi Nevelőotthonban, a Hajdú mezei Állami Építőipari Vállalat és a Posta munkásszállóján.

Ók, százötvenen: a kiváltságosok.

S a többiek?

Két vagy három éven át naponta órákat utaznak, tördönek, várakoznak, csellengenek. Melleleg tanulnak is. Húsz-harminc perces, egy órát a messziről bejárók. Kollégium ebben az öt éves tervben nem épül: a leendő, 1981 táján elkészülő, ötszázszemélyes kollégiumnak a helye van csak meg.

Körülbelül százharmincan albérlésben laknak.

Átlagosan és személyenként havi ötszáz forintért. Két osztályban, az I/25 és az I/26-osban jegyeztem föl az albérlésben élők adatait: többek között azt is, hogy a szülők, kivétel nélkül tévesz-tagok, vagy munkások. Testvére, kettő, három vagy négy, közöttük kisiskolások is, mindegyik gyermeknek van. A szülők keresete általában 3000 ezer forint körül. Persze falun könnyebb, mert állatokat tartanak és adnak le, de egy-egy gyerek havonta elvisz legalább ezer forintot: albérlés, ruha, étkezés, a hétféle hazautazás költsége.

Laknak párosával — egy osztályból két barátról egy albérlési szobában —, laknak egyedül, azaz: a háziakkal egy szobában. Egy kislány, ötszáz forintot fizet az Arany János utcai pincészetéért: idősebb társa is ugyanannyit. A fürdőszoba a ház emeleti részén van, a lányok nem használhatják. Meleg vizet kánnal vihetnek le magukhoz. A pincéből egy kis konyhánál helyet is kiszakítottak a tulajdonosok: de a konyha hideg, mosakodni is csak a szobában lehet. A legtöbben a főbérlettel alszanak egy szobában. Egy támaszpontot kislány Sámsonban vett ki albérlés: ötszáz forintért, szintén a házinélivel együtt éldegél. Reggeliről, vacsoráról maguk gondoskodnak, ebédet ott esznek, amelyik üzemben gyakorolnak. Ez végre megnyugta-

tó: minden szaktanulónak, egységesen napi 1 forintért kap ebédet.

A „mellékéteket” hivatalos volna szolgálni, segíteni az iskola büféje is. Egy éve működik, korábban még ez sem volt, s most óvatosságra intenek a pedagógusok: szólni erről csak diplomatikusan szabad. Mert végül gondolt egyet a Pulykakas és kivonul az intézetből: nem sokat veszít az ilyen kis üzletben. Akkor tehát kellő diplomáciával csak néhány dolgot említsünk meg. Azt például, hogy a gyerekek rendkívül szűkek találják a választékokat: szinte kizárólag édes süteményeket árulnak itt. Minyonokat, rétest, roládokat, kevés lángost, pogácsát, sajtos tekerest. Kifli, zsemle alig van, tej most már igen. Magasak az árak. Ebédet egy forintért esznek: buktát kettő hetvenért, almás rétest három húszért. Más cég — vitathatatlan. De ezek az árak, iskolában, magasak: s ez is vitathatatlan.

Míg én az adataimat böngésztem, egy óra ismét elszaladt.

„Vezető tanárom” most ebédet, azután kimegy a Mester utcára: két órája ott lesz. Ebédre, útra összesen negyven perce van.

Ilyentéjt ebédet a többi pedagógus is — itt a Pulykakasban a legtöbbjük — vagy ha most nincs idejük, úgy két és három óra között. Utána startolnak vissza az iskolába. Nem a pedagógusok paradicsoma ez a szaktanulóképző.

Türelmetlenség pedagógusok

A heti kötelező óraszám húsz. Egy-egy tanárnak azonban átlag 6-7 plusz órája van, s melléjük téve a korrepetálást, a beszámoló órákat, a szám heti harmincra, harminckettőre is fölmeleg. Ha valamelyik pedagógus esetében a heti óraszám a kötelezőnél ötven százalékkal több, akkor külön engedélyt kell kérni a megyei tanácstól: pillanatnyilag öt ilyen tanára van az iskolának.

— Ezek szerint öt új pedagógusra — legalább — szükség volna.

— Igen, és akkor a heti, személyenkénti óraszám lecsökkenhetne körülbelül huszonötöre. Ezen, remélhetőleg hamarosan segíteni tudunk már.

Ismét az igazgatóhelyettesnél vagyok, tovább tanulmányozzuk a „térképet”. Ev elején hetekig tart, amíg az órendet elkészítik: még arra is tekintettel kell lenniük, hogy a gyakorlati oktatást végző üzemekben mikor van szabad szombatja a tanulóknak — a két-

ezer gyereknek! Az adminisztráció egyébként is hihetetlen mennyiségű. Az is, amit az iskolának kell — különböző helyekre továbbítandó — elkészítenie, meg az is, amit a tanároknak kell megcsinálniuk. Egy osztályfőnöknek ötvenegyhétféle írásos teendője van az év során!

Erről egyébként ők tudnak rémeket mesélni.

Szünet van, a magyar és a történelem szakosok rezidenciájában üldögélünk és az óráról érkező, többségében influenzagyánus pedagógussal a munkájukról beszélgetünk. Bevezetőként íme néhány a teendőcsokorból:

— Először is el kell készítenünk az osztályfőnöki tanmeneteket. Ahány helyen osztályfőnök valaki, annyit külön-külön. Megcsináljuk a szaktárgyi tanmenetet, felvesszük a tankönyveket, kiosztjuk. Beszedjük a sportkörü díjakat, a baleseti díjakat, a könyvhasználati díjat és ezeket befizetjük a gondnokságon. Megírjuk a naplókat, kiegészítjük az anyakönyvi lapokat. Készítenünk kell egy tanév eleji statisztikát, körülbelül tízféle adattal. Szeptember elején százával adjuk ki az iskolafeladatokat igazolványokat. Kijelöljük minden évben a tudósúráshoz szükséges lapokat, két példányban, a BCG-oltás lapjait, év végén a munkahelyi végítési lapokat. Színházjegyeket veszünk és árulunk és mindig van valamilyen felmérés, amit nekünk kell elintéznünk. Emellett járunk kellene családát látogatni, sőt a gyerekek munkahelyére is ki kellene mennünk időnként. És még messze van az ötvéntől!

Melleleg tanítanak is.

A kisgyermekeseknek — kötelezően — járna heti egy szabad nap. Egyöntetűen panaszkodnak, hogy szabad napjaikon igen gyakran helyettesíteniük kell, vagy értekezletre bejönniük. Családot, munkahelyt látogatni sem tudnak máskor, csak ezeken a napokon. A „beteges” őszi-téli hetekben nem ritka, hogy napi 10-11 órája is van egy tanárnak, szabad napja azonban, gyakorlatilag egy sem. Fáradtak, kimerültek, egyetlen rohanás minden napjuk.

Dolgozni pedig itt is csak pontosan, csak szépen volna érdemes. Csak teljes igénnyel és hittel. De ehhez néhány alapfeltételt meg kellene teremteni.

Szaktanulóképzés — még nem felső fok

A parthatározat értelmében, a szaktanulóképzést kiemelt feladatnak kell tekinteni. Iskolák, kollégiumok szükségeltetnének, a meglévőket jobb tárgyi, személyi feltételek. Mert a sokoldalúan képzett, a jövő feladatainak magas fokon megfelelő tudó, művelt munkásosztály — még nem a szaktanulóképzőkben készülődik. Ebben a képzőben, a 127-esben, tanárgyi versenyeket nyerne a gyerekek, jó közepes az iskola tanulmányi állaga és ez, tekintve a lehetetlen körülményeket, különösen, tiszteltre méltó: de ez sem a művelt munkásosztály bölcsője. Itt és a legtöbb szaktanulóképzőben: hajtás van. Verseny az idővel, hajsza a helyért. Kinek-kinek személyes eltökéltség, teherbírási, igényességén múlik, hogy később, már kezében a szaktanulóképzés-bizonyítvánnyal, bővíteni, tágitani akarja-e a tudását: mert itt legfőképpen a szakmája gyakorlásához szükséges alapismereteket szerzi meg. A történelem, a magyar, s a szakmához szorosan nem kapcsolódó, „közismereti” tárgyak a szaktanulóképzőkben melléktárgyak. A gyerekek történelmi tudata és múltismerete, helyesírási és fogalmazási készsége is ennek megfelelő szinten áll. Akadnak persze kivételesen jó képességű — amely nem mindig azonos itt sem a kivételesen jó tanulmányi eredménnyel — tanulók, de kevesen: s általában ők azok, akik rögtön a végzés után, vagy két-három évvel később — „önként” megjelennek a dolgozók gimnáziumában, a szaktanulóképzőkben. A különböző iskolatípusok ilyenformán egymásra építése természetesen járható út: sőt, ma ez a járhatóbb. De hogy járja-e valaki vagy sem, az szinte teljesen az önművelő vágy, a művelődési igény függvénye. S hogy aránylag sokan tanulnak tovább — különböző okok miatt — az egyáltalában jelentheti azt, hogy a szaktanulóképzés színvonalát nem kell a jelenleginél sokkalta magasabbra emelni.

Országosan, megyénként, iskolánként: megyénkben, a megye iskoláiban is.

A késedelem bumerángxént visszautat.

Csengőszó. Épp egy kegyetlen padfeliratot tanulmányoztam: „Szeretsz?” „Nem.” Rövid keresgélés után, a vérző szív mellett ráakadtam egy biztatóbb, kedvezőbb válaszra is: „Mint egy falat kenyert.” Üzenetek, átkok, vallomások, önjellemzések névvel és név nélkül és persze: rajzok. Zajlik az élet.

A csengőszó számomra az utolsó óra végét jelezte.

A gyerekek számára még korántsem, s a tanár nőférfi sem haza indul — illetve gyermekeiért a bölcsődébe —, hanem korrepetáló órát tartani. Azt mondja, ez a napja átlagos volt. Jobb ennél nincs, rosszabb, mert három helyszínen kell órákat tartania, akad. Három óra van, a gyerekek többsége reggel hétkor kezdett: s este hétkor még lesz néhány világos ablak az iskolában.

Cs. Nagy Ibolya

Emlékezés Verne Gyulára

SZÜLETÉSÉNEK 150. ÉVFORDULÓJÁN

Verne Gyula, akinek könyvein világszerte — és nálunk is — generációk sora nevelkedett gyermekkorában, ma is a legnépszerűbb szerzők közé tartozik. Az UNESCO most közzétett statisztikája szerint a legutóbbi tíz évben műveinek példányszáma alapján a harmadik legolvasottabb szerző a világon: könyvei — harminc nyelven — másfél ezernél több kiadást értek meg. Nálunk a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó a felszabadulás óta több száz ezer példányszámban jelentette meg Verne-könyveket, amelyek közül a legnépszerűbbeket — Utazás a Holdba, Utazás a Hold körül, Bégum ötszázmilliója, Utazás a Föld körül, Hódító Robur, A világ ura, Grant kapitány gyermekei stb. — újabb és újabb kiadásban teszik elérhetővé a gyermekeknek, a fiataloknak.

Verne és a valóság

Vernevel kapcsolatban már régóta firtatták, jelenleg is mondogatják, hogy sokat téved. E kritikások csupán egy dolgot feleltek meg: az író például Hold-regényeiben nem törekedett arra, hogy az akkor még csak elképzeléseiben élő űrhajózásról valamifajta szakkönyvet írjon. Célja elsősorban a szórakoztatás volt; könyvei több-kevesebb pontossággal kora természettudományának eredményeit, megállapításait tükrözik. Semmiképpen sem az ő hibája tehát, ha ezek fölött sok tekintetben eljárt az idő. Hold-regényei mégis nagyjelentőségűek, hiszen az asztronautika nem egy későbbi világhírű úttörőjének képzeletét lobbantották fel. Száztíz év múlt századi

író könyveiben tallózva, mindenképpen érdekes élmény űrhajózási motívumokkal találkozni. Bégum ötszázmilliója című regényében, mint ismeretes, hatalmas tömegpusztító fegyvert, ólomburkolatú üveglövedéket készítenek, cseppfolyós széndioxidos töltettel. A lövedék kezdősebessége a kelleténél jóval nagyobbra sikerül; ezért nem tér vissza a Földre, hanem műholddá válik. A Világfordulás hősei meg azt tűzik ki célul, hogy a Föld forgási tengelyét a keringési síkra merőleges helyzetbe hozzák. Ezért óriási ágyút készítenek; itt a kilőveskór támadó viszályzó erő állítaná át a Föld tengelyét. A számítást alaposan elvélik és így — az emberiség szerencséjére — minden marad a régiben; de a lövedék kirepül a világűrbe...

felsorolni, mi mindenről halott, álmódott — és írt — Verne Gyula, mindnyájunk kedvenc ifjúsági írója! Ime, a legfontosabbak: fékezórakéta, űrhajó, mesterséges hold, óriás löveg, televízió, gépfegyver, a levegő kondicionálása, mesterséges fagyasztás, tervezett város, előre gyártott lakások, gőzautó, traktor, fűtémésztés, nagyteljesítményű galvánteleg, atombomba, folyók és vizek kihasználása energiatermelésre, kormányozható hadi léghajó, pneumatikus gyorsvasút, utazás a sarki tenger jege alatt, a sarki jégtakaró megolvasztása, könnyűbúvár-felszerelés, klímazabályozás, a földmeleg kihasználása, mesterséges üszó sziget, hangszóró, teletyográf, telex, nagy kapacitású akkumulátor, hangosfilm, mélytengeri búvárhajó, zseb-tengeralattjáró, nagy sebességű gépkocsi, elektronikus számológép, komputer, különleges kombinált jármű (gépkocsiból, repülőgépből, hajóból és tengeralattjáróból), szuperszonikus repülés, helikopter, mesterséges beltenger, keskeny nyalábú energia (lézer) sugárzás, szuperkönnyű és nagy szilárdságú műanyag, óriási tükrös távcső, könnyűbúvárok hadihajók ellen, beszélő levél, villamos akna, tévé és telefon kombinációjaként úgynevezett picturephone stb., stb. S folytathatnánk a sort.

A zseniális autodidakta

Verne egyik legkiválóbb magyar ismerője, Horváth Árpád, aki kitűnő könyvet is írt róla, a többi között elmondja Vernéről, hogy rendszeres természettudományi és műszaki tanulmányokat nem folytatott. Amikor 1828 februárjában a franciaországi Loire menti kikötővárosban, Nantes-ban megszületett, jó módú apja ügyvédi irodájába örökösének szánta; de hamarosan tapasztalnia kellett, hogy a cseperedő gyermeket inkább irodalmi ambíciók fűtik, Párizsi jogászévek következtek, bohém társaságokkal, nagy mulatozásokkal, de egyben az írás, a kifejezés iránti vágy határozott kialakulásával is a fiatal Vernében.

mányos és műszaki kérdések felé fordult. Bújni kezdte a könyveket, s mivel katonai szolgálatot sem teljesített, a hozzáférhető ilyen jellegű munkákat. Ez irányú tudását tehát olvasmányaiól merítette.

Egy kis vernei „leltár”

A technika álmódja azért nagyon-nagyon sok mindent előre látott. Vagy talán fogalmazzunk úgy: megsejtett. A már említett, Vernéről szóló könyv például valóságos kis leltárt állított össze a technika nagy álmódójának jóslataiból. Érdemes csak leltárszerűen

Illusztráció Verne: Bégum ötszázmilliója című könyvéhez

Amiért szeretjük

Könyveinek tudományos értékéről lehet vitatkozni. De műveinek hasznosságáról, fantáziagyújtó hatásáról, az emberi elme nagy lehetőségeit felvillantó jelentőségéről, úgy gondoljuk, nem lehet és nem is szabad. S Verne érdemei ennyi elegendő is. Utaljunk talán a francia Claude Roy egy szép esszéjére, amelyben így méltatja Verne jelentőségét: „Minden sorában világot terem. S a világ ezt jól tudja. Verne Gyulát minden korban, minden szélességi fokon és minden nyelven olvassák. És amikor az öreg Verne úr, a derék nantes-i ügyvéd, megkapta a Nyolc nap alatt a Föld körül első kínai fordítását, tudta, hogy zseniális fiút nemzett, s nyugodtan halt meg. Mert nem igaz, hogy a mi világunknak öt kontinense van. Hat van. Európa, Afrika, Amerika, Ázsia, Ausztrália és Verne Gyula.”

S nem mintha rászorulna további védelemre, de frapáns tömörsége miatt had idézzük még befejezésül Ray Bradburynek, az amerikai sci-fi irodalom nálunk is oly népszerű klasszikusának néhány sorát szerzetett mesteréről: „... Az elsők közül való, és máig a legjobbak egyike. Fantázia, erkölcsi tartás és kitűnő humor jellemzi, írásai pedig ösztönzően hatnak... Ódivatú erény tisztelet: a munkát. Tisztelet a kutató elmét, a fűrészszó szemet és a hozzáértő kezét. Megjutalmazza a jól végzett munkát. Egyszóval bámulatos ember. Regényei mindig népszerűek maradnak, amíg szükség lesz arra, hogy a fiúkból becsületes, tisztá szívű és lelkes férfiak váljanak...”

U. L.

A VERS SZÜLETÉSE

APÁTI MIKLÓS:

FEKETÉBEN

szépek vagyunk így feketében
szépek vagyunk a fehér havon
nincs szó harangszó odavagy
harangszó odavagy nincs szó

szépek vagyunk így feketében
hazamegyünk majd fehér havon
bort iszunk beszélünk odavagy
feketék voltunk fehér havon

a sírás ábráiból szavak
torlódnak ellened hagyod
vásárlás nyugdíj fizetésed napja
síkló időnk fekete havon

EGY VERS BELSEJE

Honnan vettem, hogy szépek vagyunk? Miért épp szépek? Mert fontos a szépség, még a halálban, az életen túl is. Aki szobrász, tudja ezt. Látszatra igen kegyetlenül, készíti sietősen és szakértelemmel a halottá maszkot.

Hát még milyen szépek január halottai! Télben halni talán még a legembarátságosabb. Lelassul a szervezet, lelassul a gyászolók szívig surranó bánata, van reményesség a menekülésre a túlélésre. Igen, kibírjuk. De hát mindezt nincs szó, beszél helyettünk a hang, a hó fehérsége, a harangszó, a harangszó, a kérdés felel maga: most mihez fogjunk?

Bort iszunk, mint szokás, és beszélünk, mint szokás, azt mondjuk: odavagy,

merthogy mi itt vagyunk, sirunk, a sírás összemaszolja arcunk, ábrák, a legmodernebb absztrakt ábrák kerülnek rá, ezekből az érthetetlennek látszó, figurásként tagadó metszetekből mégis valami végérvényesen látszó valami jön ki. Beszél. Elmondja az időt, örömeinket, szenvedéseinket, és a mostot is, a gyászt. S a halott túri ezt, hagyja, legyintene is, ha tudna, torlódnak rá a sok beszéd, a sok gyász, a tömegtelen átmenetiség, torlódnak rá a szó, a történet, az éleket egyetlen, követelőző ideje, rá, a véglegesre.

S most végre, hogy szemtől szembe állunk az örök-kévalósággal, az örökké vált nemléttel, most, igen most síkló időnk. Simán, lendülettel, akadálytalanul.

Igaz, a szán olyan sebes, hogy megolvad alatta a hó, elolvadozik, megfeketül, s így oda a szépség, a temetés, a gyász szépsége; ám vegyük észre a helyébe lépő másik szépséget: a görcsnélküliség, a síklás szépségét, a szótlanság és akaratlan szépséget.

Hogy apám temetéséről hazajövet kezdett megszólalni ez a vers? S hogy egyelőre, mint két éve ennek? Időm könnyebben síklék visszafelé, mint előre, vagy pláne: oldalt — ezért tagolódnak az idő a mindennapi, mai vásárlásoktól a nyugdíjakon át vissza egészen a fizetésekig, azon friss, szép határnapokig, amikor még éltél, dolgoztál, apám.

Most temették el Nagy Lászlót. Szépek vagyunk? Apáti Miklós

A kulcsszó: permanencia

Alighanem a permanencia kulcsszava közművelődésünknek. Tehát mindaz benne van, ami tartós, folyamatos, szakadatlanul tartó. Hatéves sráccal diskurálók a játszótéren. Faggatom a kisöregét, mi leszel, ha nagy leszel, ő meg kapásból rúgja a gumilabdát, s míg szemével követi a golyót, öntudatosan kioktat: több célja lenne. Először is kijárni az első osztályt, aztán a másodikat, a harmadikat és így tovább. Hamar faképnél hagyott, s miután a kétszerkettő pofon egyszerű képletével elmagyarázta a permanenciát (s merthogy a nagy igazságok ilyen pofon egyszerűek, hasított belém a fölismerés), irhatnékum támadt róla. Mármint a permanenciáról.

Föllapoztam odahaza egy munkabizottsági dokumentum szövegtervezetét, a közművelődés fogalmát értelmezte: „Társadalmilag és emberileg kizárólag az a tudás terméke, ahol a művelődés maga is folyamatos, és kölcsönhatásban áll mások művelésével. Tehát nem az a művelt ember, aki pusztán jelentős ismeret- és tudásanyagot rendelkezik, hanem az, akiben a művelődés, a tudás, a kultúra iránti érdeklődés állandóan és megújulóan él: továbbá, aki megszerzett tudását a mindennapi életben az emberi, a baráti, a munkatársi stb. kapcsolatokban érvényesíteni tudja”. Az összefüggésből világosan kitetszik a népművelés fogalmát főlávító közművelődés — mint társadalmi program — tartalmi tartalma is, illetve az, hogy a közművelődésben változatlan funkciót hordoz a népművelés, hiszen a megszerzett tudásanyag, műveltség csak akkor értékes társadalmilag, ha kisu-gárzik, birtokosa közkinccsé teszi, átadja másoknak. És ebből a szempontból most egyaránt fontos, ha elismert tudósról, művésztől, pedagógról, könyvtárosról, muzeológusról van szó, mert mind-mind népművelőként hasznosíthatja, érvényesítheti ismereteit a közművelődésben. De népművelő a szó közvetett értelmében a gyári művezető is, aki szakmai, munkahelyi vagy általános élettapasztalatait megosztja a gondjaira bízott ifjú munkásokkal, tanulókkal, és népművelő a technikus, ki a szakmunkásokkal foglalkozik, a mérnök, aki a technikusokkal és így tovább. A permanencia elve érvényes tehát a műveltség szakadatlan terjesztésére, arra az önművelésben folyton felébredő kényszerhatásra, hogy az elsajátított ismeretek — miközben önmagunkat újabb tudásanyag megszerzésére sarkallnak — rendeltetészerűen továbbításra, hasznosításra valók.

A közművelődés nem csupán közoktatás (az általános, szakmai és politikai képzés, továbbképzés iskolarendszerű leírás), nem csupán TIT-előadás, múzeumlátogatás, könyvtár, színház, mozi, képtár, koncert, művelődési házak klub- és rendezvényhálózata. Valamennyi együtt, de egészében véve több. A közművelődés új minőség. Legkülönbözőbb lehetőségeivel, módszereivel ugyanis ahhoz segíti az embereket, hogy mindennapi kenyerükké váljon a kultúra (amelynek — mondanom sem kell — jóval tágabb értelmezéséről beszélünk ilyenkor, tartozékai például az életmód, a szokások, az öltözködés, a magatartás stb. is).

A kultúra önmozgása a mindennapi élet számtalan területén tudatosítható. Egészen

egyszerű, szélsőséges példákkal bevilágítva: ilyen célt szolgált a „tisza udvar, rendezés ház” — mozgalom is az Olvasó néperő mozgalom is. De erről van szó akkor, — ha hirlapokat, folyóiratokat gyömöszöl naponta a postás házak levelesládájába —, ha a lakás-zövetkezetek közös használatra szánt helyiségeiből klubot alakítanak ki —, ha a gépek, munkapadok fölé izléses dekoráció, friss publikációk montáza, netán festmény kerül —, ha a körüti presszóban olykor-olykor délutánonként fölhangzik néhány vers vagy rövid novella —, ha a hétvégi pihenőnapokra nemcsak futballmeccs, de olvasnivaló is jut —, ha a vasúttámaszponton a büféroccs mellett könyvet is árulnak (s a várótermek szomszédságában megnyitják az úgynevezett kultúrvarókat) —, ha a lakótelepek tervezésekor a szűkséges oktatási-művelődési, egészségügyi létesítmények sokszor nehezen kigazdálkodható beruházásain túl (vagy inkább innen, hiszen jóval olcsóbbért) gondolkodnak az újságosbódokra, a könyvtérjesztő vállalat mikropavilonjaira —, ha valaki szakszervezeti beutalót kap Zebevénybe, és el nem kerül a Szőnyei-émlékhatározat (általában pedig, ha a kirándulni utazó kollektíva programjában elfér egy-műzeumlátogatás vagy kiállítás) —, de tulajdonképpen a kultúra önmozgásának tudatosítási lehetőségét kínálja az esztétikusan és praktikusán kiképzett játszótérrel, a köztéri szobrokig minden, még a füves parkok feltő gondozása is. Vagyis a kultúra — értelmezésünkben — az emberek mindennapi közérzetében tesz szívet elsődlegesen. Az élet momentumai-ban kitapintható jelenléte önmagában is, tudatosítása révén pedig kiváltható befolyásolhatja, inspirálhatja valamely (kiseb vagy nagyobb, munkahelyi vagy lakóhelyi) közösség tagjait tegnapi énjük szüntelen túlhaladására. A permanencia olyan hétköznapi ingerállapotra, hogy aki negyvenéves fejjel analfabéta, a betűvetés elsajátítására törekedjék, aki meg diplomát szerzett, tudásának karbantartására, bővítésére, korszerűsítésére.

A kultúra jelenlétének, létállapotainak tudatosítása a közművelődést szolgáló intézmények, szakemberek feladata. Am nemcsak azoké közvetlenül: mindenkié, aki tehet érte valamit. A közművelődés ilyen teljes igényű koncepciójából természetesen fakad, hogy az nem javallat csupán a szabad idő „beprogramozására”, nem pusztá gyógy-szer az üres órák értelmes, hasznos kitöltésének receptpapírjaira — hanem szemlélet, mely az élet és tevékenység egészét hivatott áthatni. Önkéntlenül adódik tehát a kérdés: képes-e fölállalni az az ember is, akinek eszébe sem jutott soha, hogy szellemi igényeket támasszon önmagának. A válasz kézenfekvő. Ha a közművelődés ügye általános szemléletté válik, képes lesz rá, mert szüntelen impulzusokat, segítséget kap az életben: munkahelyén, odahaza, az utcán, vikenden.

Régi ismerősömbö botlottam minap. Van tíz éve, hogy találkoztunk, hogy nekikeresedve öntötte ki magából, minden vágya tanítani, de elutasították a fölvetélni, kimegy hát a tanyára képesítés nélküli pedagógusnak. Így is történt. Időközben pedig a levelező tagozaton diplomát szerzett, most meg tanársegéd ugyanott, ahol hallgatónak hiába próbálkozott.

Nikolényi István

— A KÖTA — a Országos Tanácsa, Művelődésügyi Mini-tanácsadó testületének ködik 1969 óta — k-sen értékelte — kö-galmunk helyzetét, sét. Ezen értékelés állítottuk össze írásu A karéneklés mind szűkebb, mind értelmezésben a leg-amatőr művészeti á-a általános iskolá-kektől a nyugdíjas k-nöttekig minden ko-ra kiterjed. Szűkebb-ben másfél ezer gye-ifjúsági körüst, és annyi felnőtt énekk-letőleg énekes cso-

Kórusok a

A jól képzett és magaslatán álló sz-irányításával működ-tesek a művészetre-hatásos eszközei. Művészetekben nagy-tasságra és ismeret-gyó tagság művelőd-művészi igényesség-lagosnál nagyobb m-mélyülés megvalós-a szocialista hazafis-velésnek; a fiatalok-nöttek önművelése-közösségi emberré-sának; a szocialista-dal és magatartással-zelmi azonosulás fe-nek.

ÚJ I

A Kossuth Könyv-donságai közül nagy-désre tarthatnak s-magyar mezőgazdas-nalmi jelentőségű á-szel s az azóta me-feldolgozó munkák-zul is kiemelkedik H-ter és Tóthné Loós. Egy termelőszövetke-minc éve című Ut-amely a makói Ut-három évtizedes k-mondja el, hitelesen-udva, honnan kizdött-gukat a mai színv-élen járók közé. A-Föld című lapnak v-zedeken át fómu-Dancs József, az eg-nyugalomba vonul-újságíró. Gazdag-pályafutásának és-küzelmeinek törté-nUtak és állomások o-moárkötetében meg. Az úgyneveze-irodalom nemcsak a-lista országokban, nyugaton is változat-érdéklődöt vonz. ként három és fél-történi szörnységn-venítés többnyire t-lú: azt szolgálja, h-embere ismerje me-mus igazi arcát, alakuljon ki benne a-lás az újfajásme j-vel, mindenféle-praktikával szem-b-szempontról érdeme-a figyelmet a leng-law Kieiar könyvére-számú auschwitz-i-szinte gyerekek be-gerbe, és több esze-tartózkodásának-mondja el hitelesen-tes egyéni humorral-ve. A népszerű Mit-ni? sorozatban látot-got Kerekes György-tudni Kubáról? cím-tete, amely jól ha-az országszerte ezek-tekben zajló VIT-ve-re való felkészülésh-ungvári Kárpáti-közös gondozásban-meg a Kossuth Leo-karjov „Szipéria. M-és jövő” című halla-dekes kötetét, amel-résznyi, kimeríthet-dagságú terület-krónikája. Nemcsa-és jelenét mutatja-bériának, de felvilla-vó reális lehetősége-

Karéneklés – közös öröm

— A KÓTA — a Kórusok Országos Tanácsa, amely a Művelődésügyi Minisztérium tanácsadó testületéül működik 1969 óta — közgyűlésen értékelte — kórusmozgalmunk helyzetét, fejlődését. Ezen értékelés alapján állítottuk össze írásunkat.

A karéneklés jelenleg mind szűkebb, mind tágabb értelmezésben a legnépesebb amatőr művészeti ág, amely az általános iskolás gyerekektől a nyugdíjas korú felőrtökig minden korosztályra kiterjed. Szűkebb értelemben másfél ezer gyermek- és ifjúsági kórust, és ugyanannyi felnőtt énekkart — illetőleg énekes csoportot —

tartunk nyilván (megközelítőleg 130 ezer résztvevővel), amelyek már eljutottak a művészi fejlődésnek olyan fokára, hogy közművelődési szempontból számolni kell velük. A karéneklés tágabb értelmezésében viszont bennfoglaltatnak azok az együttesek és csoportok is (számuk mintegy kétezer iskolai, néhány száz felnőtt kórus és vegyes összetételű falusi énekes csoportra tehető), amelyek egyelőre csak kampányszerűen működnek, és alkalmi teljesítményük és működésük művészi mércével alig értékelhető, de a pedagógiai jelentőségük már most is számottevő.

sorozat, amely az ipari szakmunkásképző intézeti kórusokat mozgósítja. A felnőtt kórusok és a falusi éneklő csoportok száza számára a Kóruspódium és a kétévenként ismétlődő országos művelődési akció ad bemutatkozási alkalmat. A fővárosban három, szerte az országban pedig egyre több múzeumban vasárnaponként nyílik a jó képességű énekkaroknak lehetőség a reprezentatív fellépésre. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulóján — tíz hónapon át tartó sorozaton a Szovjet Kultúra Házában; október elsején pedig a Zenei világnap alkalmával kínálkozt

a legjobbak számára a zene eszközeivel való demonstrálás lehetősége, amellyel szívesen élt minden felkért és arra érdemes kórus. Örvedetes, hogy évről évre gyarapszik a kor zenéje iránt is érzékeny élvonalbeli kórusok száma, amelyek közül jelenleg évente átlag 40 együttes jut közreműködő szerephez az Országos Filharmónia bérleti hangversenyein, a Magyar Rádió és Televízió önálló adásain, vagy a meghívásnak eleget téve, nemzetközi fórumokon (versenyeken, fesztiválokon) öregbítik hazánk, szocialista rendszerünk énekkari kultúrájának jó hírnevét.

Versenyek – vidéken

A nevelési-művelési célok megvalósításának fő színtere az együttes belső élete, amely szervezettségével válik hatásszerűvé. Alkalmanként azonban erre azonkívül is évről évre több kínálkozik, főleg a szervezett kórusrendezvényeken. Ilyenek: a Vándor Sándor Szemle és Fesztivál, amely minden alkalommal a kórusok százait mozgósítja és új együttesek alakulását inspirálja. Ilyen az Éneklő Ifjúság mozgalom, amely évenként félezerrel több általános és középiskolás énekkart aktivizál; a Zúgjon dalunk! című énekkari rendezvény-

Az európai hírű debreceni Bartók Béla nemzetközi kórusversenyek és fesztiválok hazai földön adnak időközönként lehetőséget a legjobb magyar kórusoknak külföldi partnereikkel való találkozásra, és a kortárs zenében való elmélyülésre. Pécsen és Sopronban két-évenként a kamarakórusok versenyeznek. E kiemelkedő jelentőségű rendezvények mellett évente számos más találkozó, fesztivál és szemle is alkalmat ad az azonos területen működő együtteseknek képességeik egybevetésére: a Néphadsereg alakula-

taiban, az úttörők és a KISZ rendezésében, az egyes szakversenyzetek, szövetkezetek, vagy nemzetiségi szövetségek kezdeményezésével. A kórusmozgalom éppen a zenei nevelés szempontjából elmaradt területeken (szakmunkástanulók, falusi dolgozók körében) ért el sikereket. S az is eredmény, hogy az együttesek műsorán a hagyományápolás és a korszerűség összhangba került. Sok helyütt gyűjtik a kórusok területük, munkahelyük, szakmájuk dalait, s szívesen éneklik mai szerzők műveit is.

Lévay Botond versei:

KŐ A SZÁJBAN

Milyen jó lenne mindent kibeszélni, gyermekké válna feledni sok évnvi múltat, büntetlenül

Játszani a torokfeszítő kövel, amit a szájunkban az idő növel lenyelhetetlenül

s akként, amint a Dosztojevszkij-hősök mernek tenni, őszinte ördögösök: a követ kiköpvé.

Nem ég-roggyanástól félek. Az kárpit. Félelmetesebb itt bent az a másik, amely szunnyad bennünk,

főhúzótt biológiai bomba, ketyeg a külvilággal összefonva. Ára ennek nagyobb.

Almomban sem léphetek ki magamból. Véletlenül sem múlik egy karambol. S magamtól borzadom.

A SZERELEM PRIVILÉGIUMA

Pedig nem vagyunk különösebb s mégis mekkorát koppannak a szemek szerelmünk páncélzatán, amint járunk kézen fogva, megkívánnak téged mocsok, kandi szemek, sötét arcú lumpen tekintetek az utcán, ösztönösen vagy rafináltan azokra vágyva tán, amit ígér tisztaságunk s nászunk, s nem a szerelem fáj nekik, hanem a rend, hogy nem szedhetnek büntetlenül darabokra.

A salakos élet fegyvereit növeszti, ahogy érthetetlen a szájbán az íze a szónak, mert megzabolhatatlanok, sokak nem is érzik éhségükben a bilincs-fogalmak semmisség-érzetét. Mi lesz veled szerelmem? Mit kíválok nem kevés. Valahogy eltűnik nesztelen valami korunk csókos vágyából, s épp nem tudni, hogy a meztelen szerelem mért sajnó.

Kórusok a művészetre nevelésben

A jól képzett és hivatása magaslátán álló szakvezető irányításával működő együttesek a művészetre nevelés hatásos eszközei. Bázisai a művészetekben nagyobb jártasságra és ismeretekre vágyó tagság művelődésének; a művészi igényesség és az általánosnál nagyobb mérvű elmélyülés megvalósításának; a szocialista hazafiságra nevelésnek; a fiatalok és felnőttek önművelésének és közösségi emberré formálásának; a szocialista életmóddal és magatartással való érzelmi azonosulás fejlesztésének.

ÚJ KÖNYVEK

A Kossuth Könyvkiadó újdonságai közül nagy érdeklődésre tarthatnak számot a magyar mezőgazdaság történelmi jelentőségű átalakulását s az azóta megtett utat feldolgozó munkák, ezek közt is kiemelkedik Halász Péter és Tóthné Loós Gyöngyi Egy termelőszövetkezet harminc éve című munkája, amely a makói Úttörő Tsz három évtizedes küzdelmét mondja el, hitelen ábrázolva, honnan küzdötték fel magukat a mai színvonalra, az élen járók közé. A Szabad Föld című lapnak volt évtizedeken át főmunkatársa Dancs József, az egy-két éve nyugalmába vonult ismert újságíró. Gazdag újságírói pályafutásának és politikai küzdelmeinek történetét most Utak és állomások című memoárkötetben jelentette meg. Az úgynevezett lágerirodalom nemcsak a szocialista országokban, hanem nyugaton is változatlanul sok érdeklődőt vonz. A lassan-nyugaton is változatlanul sok érdeklődőt vonz. A lassan-nyugaton is változatlanul sok érdeklődőt vonz. A lassan-nyugaton is változatlanul sok érdeklődőt vonz.

Az Akadémiai Könyvkiadónál Gerevich László főszerkesztésében, a Budapest Fővárosi Tanács gozdozásában megjelent Budapest története ismét újra vasos kötettel gazdagodott: a most megjelent negyedik kötetben Spirer György és Vörös Károly eleveníti fel Budapest történetét az 1848. márciusi forradalomtól az 1918-as őszirózsás forradalomig. E korszak azért is érdekes, mert erre az időszakra esik Budapest felgyorsuló ütemű kapitalista fejlődése, a korszerű világ város arculatának kialakulása. Vass Henrik, Halay Tibor és Vészi Béla szerkesztésében látott napvilágot a tavaly októberben Budapestben megtartott nagyszabású tudományos ülésszak anyagának összefoglaló kötetét, A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója címmel. A kötet előadásai, tanulmányai jól érzékeltetik a nagy október nemzetközi történelmi formálójának jelentőségét. A Filozófiai Írók Tára új folyamának 18. köteteként — második kiadásban — jelent meg Georg Wilhelm Friedrich Hegel nagyszabású munkája az Előadások a filo-

zofia történetéből. Ugyancsak az Akadémiai Kiadó jelentette meg Gál János—Káldy József: Erdősítés című szak-könyvet, a magyar fasizmus 1941—1944. közötti jugoszláviai földirtó politikáját leleplező Harcban a földért című kötetet (Lőrincz Péter munkáját), A szocialista vállalat című sorozat 7. köteteként a Vállalati funkciók, vállalati struktúra című közgazdasági szakkönyvet, s a német, angol, francia, olasz, spanyol, magyar, orosz nyelvű zenei szótárt. (KS)

Illusztráció: könyvborítók.

TRENCSENYI IMRE:

MONOLÓG DÉLUTÁN

Szeretve tisztelt főnököm! Ezzel ünneplésen fogadalmat teszek, hogy az első infarktustomat rólad fogom elnevezni. Közleg... Aztán, ha a nevedet hallod, nem biztos, hogy neked szólhat. Lehet, hogy az én infarktusomról beszélnek... Mert arról beszélni fognak...

Vén csont vagyok, azt mondd?... Mondd a szemembe!... Káplárra szignálod a dolgaimat. Mintha én nem is léteznék!... Köszönöm a kiméletet, de egyelőre nem kérek belőle. Húsz évem van még a nyugdíjig... Less egy kicsit Káplárodra! Kapkodja a gyógyszer... No persze, ő halálra dolgozza magát. Az ő vállán van minden, hadd tanuljon bele... Nőde könyörgöm, miért olyan sürgős? Ismétlem, nekem még húsz évem van a nyugdíjig!

Pardon. Én öregsem és csontosodom. És te!... Pardon...

Valami ördögi szabályszerűséget kezdek sejteni. Félelmetes!... Jut eszembe a kubikoksbriád. Ott nem gáncsoltuk, kamaszok és öregek, a jó munkabíró családapát... Ma meg itt csak cica-macázunk a kenyérről? Az öregek meg a fiatalok egymásnak dobálják, hogy mi meg ne kaparintsuk? Netán, ha dolgoznánk, nem több jutna mindegyikünknek?... No persze, Káplár dolgozik, majd beleszakad. Meg természetesen te is, nagyfőnök... Azám, az infarktus! Ha fiatalokromra gondolsz, mindig megfedkezem róla. Pedig nemcsak kubikoltam. Tanultam is. Sőt! De valahogy minden munkáról úgy képzeltem, hogy hosszúságos, szélességszer, magasságszer forint... Most meg az infarktus itt ólálkodik körülöttem...

Szívemhez kapok... Torkomhoz... Nyak-kendő... Magam is csodálkozom, de amióta Káplár itt lejt előttem farmerban, valahogy nem érzem jól magam nyakkendő nélkül... Lehet, hogy ezután a könyvkövéd következik, majd rövidesen az agyérlelmeszesedés?... Valóban lehet valami a fejemmel is, mert azelőtt félféig sem nyúltam a hajamhoz, most meg — igaz, hogy kúszik lassan hátrafelé a homlokom —, de jobb szeretem, ami tollazatom meg maradt, rövide nyírni... Ahogy így elnézem magam, csakugyan öregszem...

Előbb-utóbb mindenképpen igazatok lesz. A vak is látni fogja, mit ér a munkám... Mert a semmit a vak és a mesterlövész egyformán látja... De láttál-e te, Káplár, babát a kubikgödörben?... Nem, öcskös, nem halva született csecsemőről van szó. Ez már a ti krimiken nőtt fantáziátok. A baba, kispapját, meghagyott földeszlóp a gödör közepén — a főnök talán még tudja, ha az ő rokonságában is volt kubikos... Tudod, azon mérték a teljesítményt, ha a talajszint nem volt egyenletes... Mint ahogy most ti is rajtam mérték a saját erőlködéseiteket...

De megint elkalandoztunk az infarktusunktól... Víz! Dörzsölni!... Utat!...
— Kit vittek el?
— Az Altért.
— Mit csinált?
— Hogyhogya mit csinált? A szíve!

SZILÁGYI IMRE: KOBOLD (METSZET)

A népszerű Mit kell tudni? sorozatban látott napvilágot Kerekes György Mit kell tudni Kubáról? című kis kötetét, amely jól használható az országjáró ezekben a hetekben zajló VIT-vetélkedőre való felkészüléshez is. Az ungvári Kárpáti Kiadóval közös gondozásban jelentette meg a Kossuth Leonyid Sinkarjov „Szi-béria. Múlt, jelen és jövő” című hallatlanul érdekes kötetét, amely a föld-résznyi, kimeríthetetlen gazdagságú terület izgalmas krónikája. Nemcsak múltját és jelenét mutatja meg Szi-bériának, de felvillantja a jövő reális lehetőségeit is.

Hajó születik

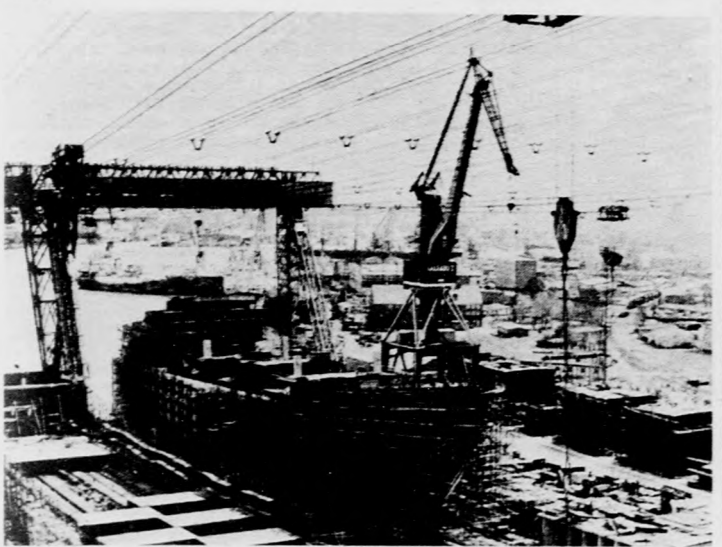
Földünk lakosságának minden napi ételmézésében rendkívül nagy szerepe van a tengeri halnak. A statisztikai adatok szerint az elmúlt évtizedben évente 55-60 millió tonna halat fogtak a halászok a különböző tengerekben, óceánokban. Azóta is egyenletesen emelkedik a világ halfogyasztása, s az ENSZ Élelmiszeri Világszervezetének (FAO) távprognozíza szerint az 1980-as években az óceánokból kitermelt hal mennyisége el fogja érni az évi 150 millió tonnát.

A tengeri halak zsákmányolásában a világ első helyén Peru áll, megelőzve olyan halászati nagyhatalmakat, mint Japán, a Szovjetunió, Kína, az Egyesült Államok stb. A Szovjetunió egyébként hatalmas összeget költ halászflojtájának fejlesztésére, ezen belül

elsősorban a legkorszerűbb halászhajók és halfeldolgozó hajók előállítására. A hal és halászati termékgazdálkodás a Szovjetunióban lényegesen meghaladja a világ legtöbb országának egy főre eső fogyasztását, Japán, Norvégia, Dánia és Svédország kivételével.

A wismari Mathias-Thesen hajógyár nemcsak az NDK-nak, hanem az egész szocialista tábornak is egyik igen fontos üzeme. Főként halászhajók építésére specializálódott, s e tevékenységét igen magas színvonalon végzi. Legfőbb megrendelője a Szovjetunió; 1971 óta közel 250 kisebb-nagyobb halászhajót exportált a gyár a Szovjetunióba, mintegy 900 ezer tonna úrtartalommal. Az NDK hajóiparára egyébként dinamikus fejlődik: 1971 és 1975 között 309 ezer tonnáról 373 ezer tonnára növelték a hajóépítő kapacitásokat

A Szovjetunió megrendelésére készülő halászhajó az NDK-beli wismari üzemben. (MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

A fejlődő Moldava

Ukrajnáól délre, a Szovjetunió délnyugati határán terül el a hányatott történelmi Moldava Szovjet Szocialista Köztársaság. A 33 700 négyzetkilométernyi területet főleg alacsonyabb dombosság és síkság borítja. Előnyös feltételekkel rendelkezik a kertészethez, ez az oka, hogy az ország címerének egyik motívuma a szőlőfürt.

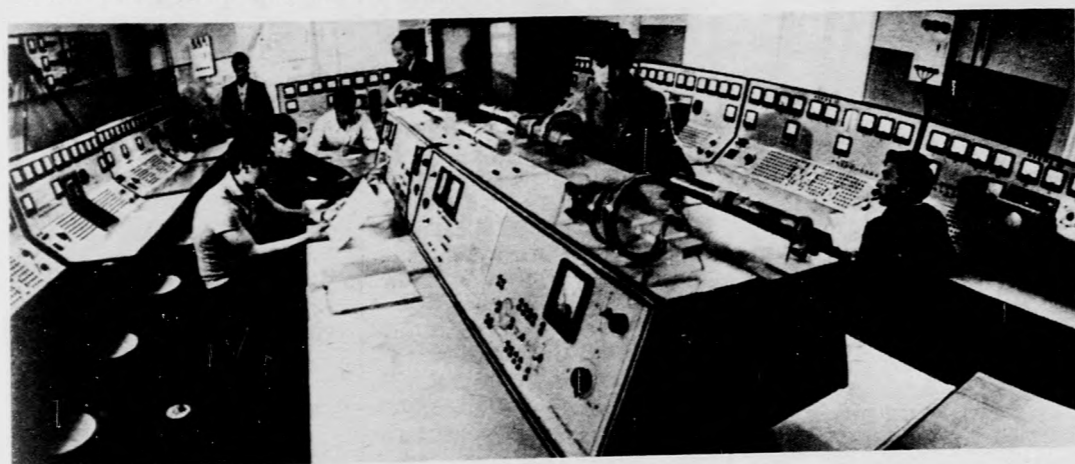
A történelem során a törökök ellen a szomszédos oroszoktól remélhették a védelmet, és 1812 után Oroszországhoz csatlakozott. Az októberi forradalom után megszállták a román imperialisták, és csak 1940-ben kerülhetett vissza a Szovjetunióhoz.

A fejlett mezőgazdasággal

rendelkező ország elsősorban nem agrárszomszéd. Ebből a beleértve az élelmiszeripart is — nemzeti jövedelmének több mint a felét állítja elő. Cukorgyárait évente 365 ezer tonna cukor, konzervgyárait évente egymillió liter doboz hagyja el, de újabban kifejlődött a hűtőberendezések, a kertészeti gépek gyártása is. Erőteljesen fejlődik a cipőgyártás, a műbörgyártás, a selyem- és a textilipar.

A több mint 500 nagy moldovai ipari üzem villanymotorokat, transzformátorokat, elektromos és öntödei berendezéseket, traktorokat, mérőműszereket, háztartási gépeket és műszereket gyárt. A felnőtt lakosság 70 százaléka 1940-ben még analfabéta

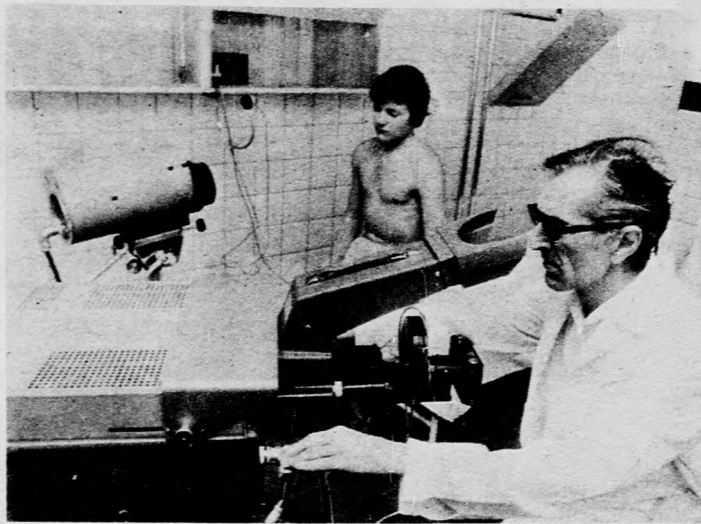
Kisinyovban a Politechnikai Intézet az elektronika és az automatizálás feladatainak megoldására képez szakembereket. Az intézet második évfolyamos növendékeinek a foglalkozása. (MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

AUTÓIPAR OLASZORSZÁGBAN

Olaszországban nagy múltja van az autógyártásnak, termékkel közül nálunk a különböző FIAT-ok a legismertebbek. Torinoiban érdemes felkeresni a világ leggazdagabb autógyárát, amelyet 1939-ben alapítottak, de mai épületében csak a különböző olasz autómárkák történetét. Itt látható például az első FIAT-motor, amely 1899-ben készült és 3,5 lóerős volt. Érdekes az az Itala gépkocsi, amely 1907-ben Pekingből Párizsba utazott — rengeteg viszontagság közepette.

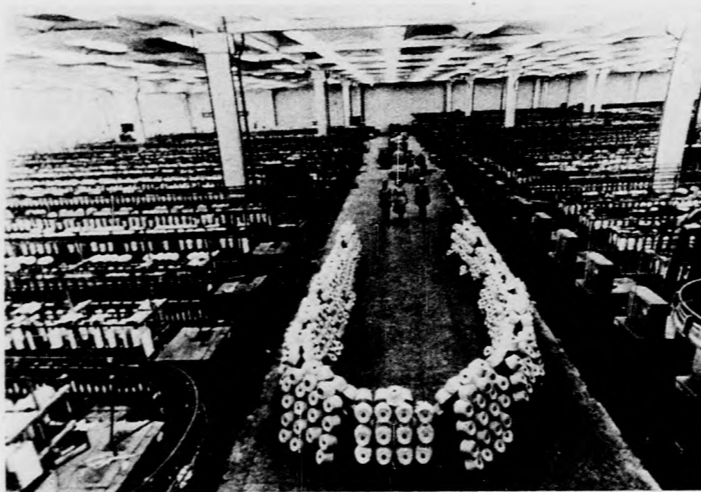
A másik nagyműtű olasz autómárka az Alfa Romeo. A gyár története 1906-ban kezdődött egy milánói javítóműhellyel, ahol a város taxijait tartották karban. Ebből a javítóműhelyből nőtt ki többszöri névváltoztatás után az Alfa Romeo gyár, bár az első világháborúig kocsijai nem voltak ismertek. 1918-ban versenycsikkal kezdett foglalkozni, egy kéthengeres, 6 literes kocsija betört az autósport élvonalába. Egyik kocsija 1923-ban elérte az óránként 200 kilométeres sebességet. A német gépkocsikkal szemben az Alfa Romeo autók is születtek: az 1935-ben gyártott „Alfa Romeo Bimotore”-nak két hathengeres motort tartalmaz, elöl és hátul elhelyezve. A hajtómű a hátsó kerékpárra hatott, de nem tudták biztosan vezetni, nem sikerült vele világrekordot elérni. Az Alfa Romeo kocsikat szép

Termovíziós kamera

Betegség esetén betegek, orvosnak első ténykedése a láz megállapítása. A test hőmérsékletének az emelkedése, amely az alapanyagcsere fokozódásának a jele, több betegség közös tünete. A bőr felszínén vagy a hajlatokban mért hőmérséklet azonban lehetőséget ad arra is, hogy különböző területek keringési zavarait, helyi kóros elváltozásait felismerjük. A klasszikus hőmérő az egész test hőfokára kíváncsi, a modern termográfia pedig a helyi hőmérsékleti különbségeket érzékeli. Megfigyeltek, hogy mellrák fellett a bőrhőmérséklet magasabb, mint a normál szöveteknél, és ez alkalmassá teszi a módszert a rák korai diagnosztizálására. Ha a két mell termogramma azonos (nincs ún. meleg folt) nem valószínű daganat jelenléte. A fókánál nagyobb hőmérséklet-különbség esetén viszont felmerül a mellrák gyanúja. A kísérletek során a mellrákos esetek 95 százalékában a kóros oldal hőmérséklete legalább egy fokkal magasabb.

Egyéb területeken is segíthet a termográfia a rosszindulatú daganat felismerésében. Jól használható a baleseti gyakorlatban (törések, égés, fagyás), helyi gyulladási folyamatok kiterjedésének, keringési zavarok nagyságának megítélésében is. A végtagok keringési zavarait pl. olyan korán kimutathatja, amikor egyéb klinikai tünetek még hiányoznak. Ezzel lehetővé teszi az artériabetegségek korai felismerését. Értékes segítséget adhat a termográfia a gyógyszerkutatás elemzésében: a felvételek jól igazolják pl. a nikotin érszűkítő hatását. Jól megítélhető a segítségével az átültetett bőr keringési viszonyait, az égett és fagyott területek kiterjedését, a bőrbetegségek aktivitását, romlását, javulását. Rosszindulatú festékes anyagok termográfia segítségével elkülöníthetők a jóindulatú formáktól az anyajegy megbolygatása, tehát szövettani vizsgálat nélkül. Termogram segítségével már a kéthetes terheléssel is felismerhetővé válik, később pedig a méhlepény pontos helyzetét adja meg. Segíthet a magzat életjelenségeinek megítélésében a méhen belüli élet idején. Az eljárás nagy előnye, hogy semmilyen sugárterheléssel nem jár, tehát tökéletesen veszélytelen és nem okoz fájdalmat a vizsgált személy számára. Képek: Svéd gyártmányú termovíziós kamera (MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

Modern pamutfeldolgozó kombinát fonódója Tyjarszopolban

volt, ma pedig már nincs irástudatlan, és a 3,8 milliós lakosság egyharmada külön-

böző oktatási intézményekben tanul.

Kisinyovnak, fővárosának 432 ezer lakosa van, de hat felsőoktatási intézménye, a Moldvai Tudományos Akadémia, a műszer- és gépgyártás területén fejlődő ipari városát avatják. A köztársaság második legnagyobb városa Tyjarszopol, itt működik a Szovjetunió legnagyobb konzervgyára és az egész köztársaság tanító- és tanárutánpótlásáról gondoskodó pedagógiai főiskola. Moldavában ma már minden 10 ezer lakosra tízszer annyi egyetem vezet ember jut, mint Törökországban és 2-3-szor több, mint Angliában, vagy az NSZK-ban. 1940-ben ezer orvos működött, ma 7400.

HAUSER ARNOLD EMLÉKEZETE

A gyászjelentés szavai tömören adták tudtul: 1978. január 29-én, életének 86. évében, hosszú betegség után elhunyt Hauser Arnold, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja, a leeds, a Brandeis és az ohioi egyetemek volt professzora, akinek művei monumentális tablóban rajzolták fel az irodalom és a művészet társadalmi geneziséit, társadalmi történetét, s aki ezáltal mélyen befolyásolta századunk társadalomtudományi gondolkodását.

Nemrég a magyar televízió képernyője előtt is hallgathattuk a világhírű tudós szavait, mégis kevéssé él a köztudatban, hogy az irodalom- és művészettörténet e nagynevű kutatója magyar származású s a magyar szellemi életben vértette fel magát azokkal a feyverekkel, amelyekkel sikeresen hódította meg a nyugat-európai és az amerikai egyetemek katedráit. Hauser 1892. május 8-án született Temesvárott, majd ottani gyermekévei után a budapesti egyetemen folytatta tanulmányait német-francia-filozófia szakon. Hamarosan az olasz és angol nyelvet, művészetet és irodalmat is behatóan megismerte, s tagja lett annak az ún. „Vasárnapi kör”-nek, amelyhez a nagy marxista filozófus, Lukács György is tartozott. Barátságuk egy életre meghatározta Hauser szemléletét: a művészeti és irodalmi jelenségeket mindig a társadalom valós mozgásának erőterében vizsgálta, történelmi meghatározottságukban elemezte. Baráti társaságához tartozott többek között Balázs Béla, Bartók Béla, Kodály Zoltán és Szabó Ervin is. Mint számos pályatársa, úgy ő is az emigrációt választotta a Tanácsköztársaság napjait követő ellenforradalmi rendszer éveiben. Előbb Olaszországban és Németországban, majd Ausztriában és Angliában élt, mindenütt kihasználva a lehetőségeket, megtanulva, megismerve valamennyi ország művészeti és kulturális örökségét. Kutatási eredményei végül is monumentális szintézissé álltak össze, s létrejött a nemrég magyarul is megjelent két kötetes mű: *A művészet és az irodalom társadalomtörténete* (Gondolat, 1969). Módszeréről maga írja egyik levelében: „... rájöttem a történelmi materializmus alapvető szerepére minden történelmi kutatásban, és tudatára ébredtem annak, hogy művészettörténetet is csak társadalmi alapon érdemes írni, és hogy a művészet is csak úgy nyilatkozik meg igazán, ha az ember a kultúra egészében látja és megérti a társadalom és a történelem egészében való szerepét”.

Nem kevesebbre vállalkozott Hauser, mint az irodalom és a művészetek történetének együttes vizsgálatára, s ehhez a gazdaság- és társadalomtörténet, valamint a filozófia terén elért korszerű eredményeket szinte maradéktalanul felhasználta. Egyaránt szembenállt azokkal a polgári szellemi irányzatokkal, akik a művészetek fejlődését csupán pszichológiai tényezőkre vezették vissza, de elhatárolta magát a vulgárxarista nézetektől is, amelyek közvetlen megfeleléseket konstruáltak a művészetek és a termelőeszközök fejlettségi fokai között. Nagymértékben támaszkodott a marxista történelmi kutatás eredményeire, de teljes mértékben mégsem azonosult velük, s a műalkotások vizsgálatában a történelmi-szociológiai tényező mellett továbbra is helyet hagyott, sőt túl sok helyet hagyott a lélektani és a stílustörténeti meghatározottságnak. A művészeti stíluskategóriákra — reneszánsz, barokk, manierizmus stb. — vonatkozóan számos értékes megfigyelést tett, érvényüket azonban helyenként túlzottan kitérítette a történelmi materializmus eredményeivel ellentétben történelemfelettivé emelte. E néhány tételtől eltekintve azonban hatalmas ívű művészettörténelmi szintézisének maradandó megállapításait ma már egyetlen hasonló jellegű és igényű feldolgozás sem hagyhatja figyelmen kívül.

Hauser professzor külön könyvet szentelt elméleti álláspontjának kidolgozására. *A művészettörténet filozófiája* című munkájában módszerének elvi alapjait tisztázza, fogalomhasználatát igyekszik indokolni, objektívebbé tenni, egzaktabb módon körülhatárolni. Bizvást állítható, hogy ez a fejtegetés a hauseri életmű „kulcsa”, ennek segítségével válik egyértelműbbé és fogalmilag is áttekinthetőbbé előbb említett főműve is, az itt tisztázott elméleti alapokra épül irodalmi-művészeti társadalomtörténete.

Közel háromnegyed évszázados alkotói-tudósi tevékenységet pecsételt meg a halál 1978. január 29-én Budapesten. Élete végén a világszerte ismert tudós hazatért londoni otthonából abba az országba, amelyben született, s amelyből pályája elindult. A Magyar Tudományos Akadémia méltán tekintette saját halottjának a századunk elején fellépett haladó értelmiségi csoportnak egyik utolsó, emigrációba kényszerült, kiemelkedő tagját. Szellemi öröksége a miénk, a jövőben rajtunk is múlik, hogyan sáfárkodunk vele.

Bitskey István

Akiről utcát neveztek el Debrecenben

Kálvin János

Már Kálvin fellépése előtt is voltak Franciaországban reformációs kísérletek. Lefèvre d'Étaples már Luther előtt, 1512-ben vallotta a hit általi megigazulást. Mindkettőjüket eretneknek nyilvánították. A Sorbonne és a parlament harcolt ellenük. A Sorbonne felkutatatta, s a parlament elítélte az eretnekeket. Mikor 1534-ben Párizsban a protestánsok plakátokon kezdték hirdetni tanáikat, I. Ferenc megkezdte üldözésüket.

Kálvin János (Cauvin) a francia Svájc reformációjának vezéralakja, a református egyház alapítója 1509-ben született Franciaország Noyon nevű városában. Már kora gyermekkorában megmutatkoztak bizonyos jellemvonásai: a komor vallásosság és a ridegség. 1523-tól 1528-ig teológiát tanult Párizsban, majd jogot hallgatott és a jogtudományok doktora lett. Egyik tanára ismertette meg a protestantizmus eszméivel, s 1534-ben a protestantizmus híve lett. A Franciaországban megindult protestánsüldözés miatt menekülnie kellett Párizsból. Első vallási tárgyú írásában, mint a polgárság képviselője, nem a katolikus egyházat, hanem a reformáció balszárnyát alkotó paraszti-plebejus anabaptistákat támadta (Orleans, 1534), amikor is a lélek halhatatlanságát tagadó plebejus reformátorok felleggel szállott szembe. A népi-plebejus reformációt ugyanúgy ugyanúgy ellenfelek tekintették, mint a katolicizmust.

Franciaországból Babelbe ment, ahol „Tanítás a keresztény vallásra” (Institutio Christianae Religionis) c. főművét írta, melyet 1541-ben francia fordításban I. Ferencnek ajánlott. 1536-ban, 27 éves korában Genfben ismerkedett meg Farel Vilmostal, a genfi protestáns lelkészrel, akinek kérésére ott is telepedett le, s „d lett a genfi polgári fejlődés és a reformációs mozgalom megszilárdításának fő irányítója”. Genf már ekkor a polgári fejlődés útjára lépett, s az eredeti tökéfelhalmozás korát élte. A hatalom a polgárság kezében volt, s polgári fejlődés a reformációval kapcsolódott össze. Kálvin az általa szervezett egyházban a reformációval együtt a polgári fejlődés eredményeit is meg akarta szilárdítani. A reformáció tanait népszerű formában írt katolikusban foglalta össze. Genfből azonban Farellel együtt 1538-ban az új hatalomra jutott nemesség száműzte, s csak a polgári párt újabb győzelme után: 1541-ben (nálunk Buda török kézre került) kerültek vissza véglegesen. Ettől fogva Kálvin zsarnoki módon intézte az egyházi és világi ügyeket. Szigorú rendszert, világi aszkézist vezetett be Genfben. Az egyházat szervezte a világi hatalommal fonódott össze. Kálvin papjai ellenőrizték a polgárok magánéletét, felügyelték az erkölcsökre, az üzleti szorgalomra, a vallási buzgóságra. Ellenőrzési joguk kiterjedt szinte az emberi élet mindenfelé megnyilvánulására. Ha valaki „vétkézett”, a konzisztórium elé idézték, büntetést mértek rá vagy a világi hatalomnak adták át. Az istenkáromlást halállal büntették.

Kálvin a más nézeteket vallókat, ellenségeit száműzte, vezeklésre kényszerítette vagy máglyára küldte. Maglyán halt meg a neves spanyol humanista orvos: Servet Mihály is. „A kereszténység helyreállítása” c. műve (1553) juttatta máglyára, melyben tagadta a Szentháromság dogmáját: „Nem egyéb, mint a háromfejű Cerberus kutyáról szóló pogányi mítosz feltámasztása.” Servet szembehelyezkedett a skolasztikus kereszténységgel, és leginkább Platon eszméit vallotta magáénak. Vizsgálódásaiban addig a pontig jutott el, amelyből később a deizmus és a racionalizmus indult ki. Lelkiismereti szabadság tekintetében túlhaladta Kálvint, aki 40 vádpontot szerkesztett ellene. A pert a kálvini egyház irányításával Genf bírósága folytatta le, hiszen a világi hatalom feladatai közé tartozta a vallás tekintélyének magóvása is. Kálvin és egyháza védtek az államrendet a kommunisztikus elvek ellen, ugyanakkor az állam az egyházat védelmezte.

1553. szeptember 22-én Servet levélben tiltakozott börtönéből az embertelen bánásmód ellen: „A férgek élve falnak fel és nincs váltanivaló sem ujjasban, sem ingben, akár csak egy gonosztevőnek.” Egy másik levélben így írt: „Kálvin részéről indított bűnvádi eljárás miatt tartanak fogva, aki engem hamisan vádol.” Farel bosszúra ösztökölte Kálvint, s Servet Mihályt 1553. október 27-én máglyán elégették.

A reformáció nem kizárólag egyházi reformot jelentett: a haladó polgárság helyzetének tükrözője volt. Mint ahogy a katolicizmus a feudalizmusnak, úgy a reformáció a feudalizmussal szembenálló új osztályok, rétegek ideológiájának jött létre. Mivel azonban a polgársággal párhuzamban megjelentek a plebejus és más elnyomott, kiszármányolt dolgozó rétegek nagy tömegei, ezek kezdetűl ellenlábasai voltak a polgárságnak. Ezért vált a reformáció mozgalma és ideológiája heterogénné, s ezért alakult ki a reformáció polgári és népi-plebejus ága, melyeket egyedül feudalisellenességük kapcsolt lazán össze. „A kálvini tanok az eredeti tökéfelhalmozás korabeli kisértőtermelő polgárság, pénz- és kereskedelmi burzsoázia társadalmi érdekeit tükrözik”, s polgári igények vallási kontósból való megfogalmazásai.

A kálvinizmus legjellemzőbb sajátossága a preszbitérió (eleve elrendelés tana), mely sokirányú ellentmondásosságának egyike. A preszbitérió szerint Isten már a világ teremtése előtt határozott minden egyes embernek a sorsáról: ki jut kárhozatra és ki idevél. Ennek boncolgatása nem tartozik ide, hiszen mindenféle kísérletezés csak feltételekbe torkollana anélkül, hogy a feltételek között azonos világos magyarázatot kapnánk. Annyit azonban elmondhatunk, hogy a preszbitérió alapján az emberek nem egyenlők egymással, akár a tőkés társadalomban, vagyis az eleve elrendelés tana igazolni látszik a polgári társadalom egyenlőtlenségét, „rejtett, ismeretlen gazdasági törvényeknek való kiszolgáltatottságukat, melyek egyes embereket felemelnek, másokat tönkretesznek”, a preszbitérió tana misztikus formában tükrözi vissza azt a körülményt, hogy „a kapitalista világban a boldogulás, s a bukás mindig ismeretlen, ösztönösen működő erőkől függ”. Prédikációjában hangzott el: „Munkálkodjatok az Istennek, hogy javakban gyarapodjatok!” Az üzleti sikert, az anyagiakban való gyarapodást tekintetűk a kiváltságosság jelének is.

Kálvin szemei előtt „egy mérsékelt feudális vagy tőkés államforma lebegett”, vallotta a magántulajdon sérthetőségét, s hirdette az elnyomott tömegek számára a helyzetükbe való belenyugvást. Csökkentette az ünnepnapok számát, az egyszerű, szót ruha viselését tette kötelezővé, tiltotta a kocsmákat, házardírozást, röviden: fokozottabb munkára, s nagyobb takarékoságra serkentette híveit. Így nyomta rá a tökéfelhalmozásra a vallási hitelesség bélyegét. Isteni eredetűnek tartotta a monarchikus államformát, s a zsarnok uralkodóval szemben sem ismerte el az erőszakos fellépés jogosultságát. A ninctelen népi-plebejus tömegeket csak a „nép” keretein kívül tudta elképzelni.

1564. május 28-án halt meg. Kívánságára haragszó, gyászbeszéd, ének mellőzésével egyszerű fakoporsóban, jeltelen sírba temették el a Plain Palais köztetetőben. Debrecenben teret neveztek el róla.

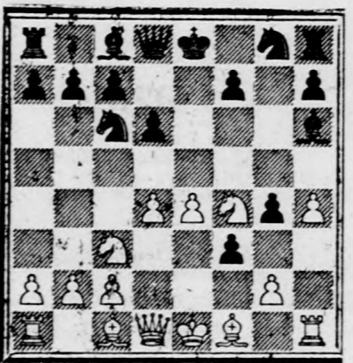
Dr. Nyakas László

SAKK

A múlt század végén, a sakkozás romantikus korszakában az egyik legnépszerűbb megnyitást a Királycsel volt. Világos gyalogáldozat árán erős támadáshoz jutott, és a Királycsel megnyitást játszmák bővelkedtek váratlan fordulatokban. A védekezés technikájának fejlődése és a klasszikus pozíciójatek elterjedése századunkban fokozatosan kiszorította ezt az egykor oly kedvelt megnyitást. Azért felebb a Királycsel a versenyeken. Bronstein és Szpasszkij is megjátszotta néha. Általában bátor támadó játékosok veszik elő manapság, így kísérletezett vele a jugoszláv Plancics is. Ezúttal egy érdekes Királycsel megnyitást játszmát mutatunk be.

Plancics—Gligorics Portorozs, 1977 Királycsel

1. e4, e5 2. f4, e4 3. Hf3, d6 (Gligorics eltér a modern kezeléstől és a védekezés régi módszerét választja. Szokásosabb itt 3... Fe7, a királyszárny figurák gyors fejlesztésével.) 4. d4, g5 5. h4 (Ezzel a lépéssel világos hatalmas bonyodalmat idéz fel. Gyakori folytatás e helyen 5. Fc4 is, ez esetben világos kész tiszttel is áldozni a támadás fokozása érdekében.) 5... g4 6. Hg1 (Ez a lépés kissé passzívnek tűnik egy támadó szisztémában. 6. Hg5-re fő következett volna és 7. Ff4; f5; 8. Fg5, Fe7 9. Vd2. Fe6 után sötét befejezi a fejlődést és érvényesíti anyagi előnyét. Világos most arra törekszik, hogy visszanyerje az f4-en áldozott gyalogot és az f vonal birtokában indítson támadást.) 6... Fh6 7. Hc3, Hc6 8. Hg2, f3 9. Hf4

(Az állás rendkívül bonyolult, most sötét váratlan akcióval átveszi a kezdeményezést.) 9... f2+! 10. Kf2; g3+! (Sötét áldoz most gyalogot, hogy a megnyíló g vonalon ellentámadásba lendüljön. Dr. Lasker volt világbajnoktól láttunk korábban hasonló elgondolásokat, ugyanis a támadójátékra készült sakkosznak most védekeznie kell és ez lélektani hátrányt jelent.) 11. Kg3; Hf6 12. Fe2, Bg8+ 13. Kf2, Hg4+ 14. Fg4; Fg4; 15. Vd3, Fg7 16. Fe3, Vd7! 17. Hce2, 0-0-0 18. Hg3, f5! (Most már világosan látszik, hogy sötét előnybe került. Világos királyja bizonytalanul áll a tábla közepén, sötét pedig máris újabb vonalnyitással igyekszik matthelyzetet teremteni.) 19. Hf5; Bdf8 20. Hg7; Vg7; 21. Ke1 (Világos megpróbálja biztonságba helyezni a királyát, de erre már nincs ideje, a sötét figurák pergőtűze szinte megbénítja világos játékát.) 21... Hb4! 22. Vc3, Ve7 23. Vb4; Bf4! (E4-re most Ve4; azonnali döntene.) 24. Kd2, Ve4; 25. Bag1, Ff5! (A döntő hadmozdulat bevezető lépése. Fenyget Vc2; és egyúttal megnyitja a g8-on álló bástya útját a g3 mező felé.) 26. Vb3, Bg3! 27. Bh2, Bf2+ és világos feladta. Az f2 bástyát útni kell, arra viszont sötét pár lépésen mattot ad. Például 28. Ff2; Bb3; 29. ab3; Vc2+ 30. Ke1, Fg4! után a matt védhetetlen. Gligorics rendkívül dinamikus szervezte meg az ellenjátékot.

Filep Tibor sakkmeister

SAKK

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

Kiállítási bélyegek

A Magyar Posta 1978-ban megemlékezik az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 78 bélyeg világgiallításokról. Más országokban is szaporodnak a kiállítási bélyegek. Kanada, az egyik világgiallítás színhelye először jelent meg bélyeg felirattal az országos ifjúsági kiállításról, a szocialista országok filatelistáinak szombathelyi seregélyéről, a CAPEX és Prága 7

CENTRUMHÉTFŐ

ETA porszívó,
308 Sokol rádió,
RA 4311 sztereo rádió,
Favorit villanyborotva,
szabolétra.

20%

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat felvételre keres könnyűgépkészítő, autóvillamos-sági szerelő, asztalos, kőműves, ács, vasbetonszerelő, lakatos, hegesztő, villanyszerelő, bádógos szakmunkásokat, valamint betonoszókat, kubikosokat, segédmunkásokat. Jelentkezés a munkaadóval egyeztetve, Debrecen, Kálvin tér 11.

A Hajdú-Bihar megyei Államforgalmi és Hűségi Vállalat felvételre keres gyakorlatlaltan rendelkező pénztáros, pénzügyi előadó és számlázót. Jelentkezés a vállalat munkautó osztályán, Debrecen, Vágóhíd u. 9. sz.

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Eladó Kishegyesi út 143. számú ház. Érdeklődni Kishegyesi út 256. szám alatt.

Kertes, szoba-konyhási, beköltözhető házra eladó. Leveletet „Csupó-kert 109 494” jellegre a Magyar Hirdetőbe kérjük leadni.

LAKÁS

Vennek szövetkezeti 2 és fél szobás, vagy család házat, magas törlesztéssel, OTP-határkéssel is. Ajánlatokat címmel együtt „Budapest” jellegre kérék.

Kétszobás, gázfűtéses, déli fekvésű, nagyerkeiyes tanácsi lakóházat eladó. Petőfi tér 17. III. 10. Cseklédin.

ÁLLÁS

Nyugdíjas tanító keresek számlán korreptálásra nyolcéves kislányom mellé hétvégeken. Cím: Csemete u. 5. VI. 38.

Építőiparban műszaki

adminisztrátorként elhelyezkedni. „Kezdő, de lelkes” jellegre a kiadóba.

6 hónapos kortól gyermekondozást lakáson vállalkozó Domokos L. u. 11. fszt. 4.

ALBÉRELET

Fiatalemler albéreltet keres. „Egyedülálló” jellegre a kiadóba.

Két lány albéreltet keres, főbérlet nélküli előnyben. „Othon” jellegre a kiadóba.

BÚTOR

Magyar népi stílusban készült tölgyfa étkezőgarnitúra eladó. Petőfi tér 17. III. 10. Cseklédin.

HÁZASSÁG

30 éves, elvált, gyermektelen, jól kereső szakmunkás megismerkedne házasság céljából csinos, molett nővel. Egy, két gyermek nem akadály. „Szerelm” jellegre a kiadóba.

39 éves, 178 cm magas,

elvált ember, több szakmával megismerkedne házasság céljából 170-175 cm-ig, elvált, gyermektelen hölggyel 35 éves. Lakás megoldható. Leveletet „Orzóna” jellegre a kiadóba.

JÁRMŰ

Fiat 1500-as jó állapotban bontva vagy egészben eladó. Irányár 10 000 Ft. Csáthy u. 33. Szabadsgáttelep.

ÁLLAT

Fajtagyermek német juhász kutyák kölykei részletes leírás eladók. Békési Mihály, 5500 Gyoma, Kossuth u. 19.

EGYÉB

Társashoz társként jelentkezem. Részletes tájékoztatást „Debrecen” jellegre kérék.

Jó állapotban levő mély gyermekkoros eladó. Debrecen, Tanácsköztársaság útja 52. I. em. 2.

Díszhal, díszmadár szaküzlet megnyit. Debrecen, Simonffy út 17.

Gázgyújtóállítás, -javítás, -szépeletés. Dimitrov u. 5. Trógep, számlógép, sokszorosító gépjávitása. Ludmán, telefon: 14-780.

Dolgozókat alkalmaznak

A görbeházi Béke Mgt. sz. gya. korlatlalt rendelkező mezőgazdasági gépész üzemmérnököt, vagy mezőgazdasági gépész technikus felvez. Fizetés megegyez a szert. Lakást egyelőre nem tudunk biztosítani. Jelentkezés: Horváth István tsz-elnökhelyettesnél, 4075 Görbeháza, Böszörményi út 2.

A Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat, Debrecen, Hid u. 16. sz. alatti telephelyére fizikai munkára rakodókat keres. Jelentkezni lehet a fenti címen, 8-15 óráig.

A Debrecen 1. sz. Postahivatal (Hatvan u. 5-7.) tisztviselői munkakörbe felvez dolgozókat. Jelentkezés a hivatal munkautó osztályán.

Az ebési Vörös Csillag Mgt. z. dolgozókat alkalmaz az alábbi szakmákba: kőműves, ács és építőipari segédmunkás. Jelentkezni lehet a termelőszövetkezet központi irodájában, Ebess, Rákóczi u. 12. sz., hétfő, szerda, péntek napokon 8-tól 10-ig.

A TITÁSZ V. debreceni kirendeltsége felvez 8. általános iskolai végzettséggel rendelkező férfi pénzbeszedőt. Jelentkezni lehet: Debrecen, Batthyány u. 17-19.

A TITÁSZ V. debreceni üzemigazgatósága felvez hálózatszereles munkára villanyszerelőket, betanított és segédmunkásokat, raktári segédmunkásokat, valamint 8. általános iskolai végzettséggel változószabályú betanított kábelkötőket. Jelentkezni lehet: Debrecen, Mikepércsi út 1., munkautó osztályán.

Szállításvezető

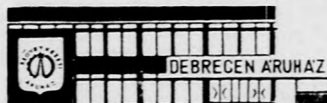
legalább 5 éves gyakorlattal és felsőfokú szállítási tanfolyammal

felvezünk

A pályázatot, fizetési igény megjelöléssel

„GÉPJÁRMŰ 78. — 109 164”

jellegre a Magyar Hirdetőbe kérjük.

SZÜLŐK FIGYELMÉBE!

Bébi, lányka, bakfis

tavaszi kabátok

február 20-28-ig

40-50%-OS ÁRENGEDMÉNNYEL.

	Régi ár	Új ár
Bébi kabát	295,—	198,—
Lányka kabát	470,—	298,—
Bakfis kabát	1120,—	490,—

KERESSE FEL ÁRUHÁZUNK KONFEKCIÓ OSZTÁLYÁT!

DEBRECEN SZÖVETKEZETI ÁRUHÁZ VÁLLALAT

Debrecen, Csapó u. 28-32.

Könnypipari vállalat anyag-áruforgalmi osztályára

OSZTÁLYVEZETŐ-HELYETTESI MUNKAKÖRBE

középfokú végzettséggel, szakmai gyakorlattal rendelkező dolgozókat alkalmaz. Jelentkezéseket a Magyar Hirdetőbe írásban kérjük, fizetési igény megjelölésével, „Könnypipar 109 151” jellegre.

Felvételre keres

A DEBRECENI MÁV JÁRMŰJAVÍTÓ ÜZEM

gyors- és gépirókat, lakatosokat, hegesztőket, festőket és mázókat, tűzkövecskéket és segédmunkásokat.

Közvetlen termelés-irányításban jártas

építésmérnököket

és

építész

üzemmérnököket

azonnali belépéssel

felvezünk

Jelentkezéseket „Debreceni központ 185 411” jellegre a Hirdetőbe kérjük.

A Dienes László Egészségügyi Szakközépiskola egy fő takarítót veszt fel. Jelentkezés 8-15 óráig, Debrecen, Thomás Mann u. 16. sz. alatt.

A Debrecen-Haláp Új Élet Mgt. sz. azonnali belépéssel felvez mezőgazdasági gépész- és hegesztőket. Fizetés bér-szabályzat szerint. Jelentkezés a tsz irodahelyiségében, Haláp, 292. szám alatt.

A Biharkeresztes és vidéke AFESZ felvételre keres szakképzett dekorátort. Mezőgazdasági technikai képesítéssel szabad-felvételek. Kőgazdasági szak-középfokú végzettséggel rendelkező ellenőrt. Jelentkezni lehet az AFESZ-iroda, Biharkeresztes, Kossuth u. 39. szám alatt.

Felvételre keres felfogadó-pénztáros, férfi felfogadót és takarítót a 090-es Gelka Szerződés, Debrecen, Petőfi tér 23.

Idegenáru-minőségellenőrt, lakatos, hegesztőt, segédmunkást alkalmaz az EPGEF, Debrecen, Ispótlay u. 10.

Gépkészítőket 661 és 200 típusú kompresszorhoz, karbantartó villanyszerelőt építőipari gépekhez felvezünk. Építőipari Szövetkezet, Monostorpályi út 5-7., gépcsoportvezető.

A H.-B. m.-i Tanács Útépítő Vállalat, Hajdúszoboszló, Hőforrás u. 164. sz., felvételre keres 2 fő hengergépszert és egy fő MTZ földmunkagép-kezelőt. Jelentkezés a fenti vállalat munkautó osztályán.

Pályaválasztó fiatalok figyelt! Nyolc általános iskolát végzett vagy végző fiatalokat felvezünk az 1978/79-es tanévre, víz-, gázszerelő, fűtés-szerelő és lakatos szakmunkástanulóknak. Tanulmányi idő: három év. Jelentkezés esetén a tanulóknak jótételező munkanapokon (szombat ki-vételével) 7-15.30-ig. Levélre is részletes tájékoztatást küldünk. Cím: Első Bádógos és Szerelő I. Sz., Bp. VIII., Rigó u. 6-8. sz. és Bp. VII., Hernád u. 45. sz., személyzeti és munkautó osztályán.

A Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat felvételre keres

gépírókat, bérélszámolókat

és anyagkönyvelőket

Jelentkezés:

Debrecen, Diószegi út 1.

A hajdúszoboszlói Buzakalász Termelőszövetkezet műveztőit keres építési munkák irányításához. Fizetés: a 19/1977. MEM-MUM sz. rendelet alapján. Jelentkezés: személyesen a termelőszövetkezet központi irodájában, Hajdúszoboszló, Újvárosi útfél 4., személyzeti vezetőnél.

A nagykereskedő Kossuth Mg Termelőszövetkezet felvez egyetemi vagy főiskolai végzettséggel, és legalább 3, illetve 5 éves nagyüzemi gyakorlattal rendelkező állattenyésztési ágazatvezetőt. Fizetés a 19/1977. MEM-MUM sz. rendelet szerint. Jelentkezés a termelőszövetkezet elnökénél írásban vagy személyesen.

A Vízutató és Fűró Vállalat üzemvezetője, Debrecen, Monostorpályi út 29., felvez változó munkahelyre gépkészítőket, segédmunkásokat, valamint teletti munkahelyre legalább hároméves gyakorlattal rendelkező autómotor-szerelőket, érettségivel rendelkező férfit gépkocsi-előadó munkakörbe (gépjármű-vezetői jogosítvánnyal rendelkezők előnyben), valamint adminisztrációban jártas, gépirni tudó telexkezelőt.

GYÁSZHÍR

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szerett munkatársunk, HORVÁTH JÁNOS gépkocsi-vezetőnk, 1978. február 11-én elhunyt. Temetése 1978. február 21-én, kedden déli 12 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából polgári szertartás szerint. Atlatifehéreje T. E. V.

GÉP- ÉS GYORSÍRÓT

adminisztrátornak bizalmas munkakörbe, BÉRELSZÁMOLÓKAT

alkalmaz az

XIII. SZ. AUTÓJAVÍTÓ VÁLLALAT, Debrecen, Balmazújvárosi út 14. szám.

EGY HELYEN!

cipőjavítás

mosás-tisztítás

a DEASZ és a Patyolat közös felvevőhelyein

a Szabó Kálmán utcai és

a Mátyás király utcai

szolgáltató

házban

Nyitás február 20-án.

Javíttasson nálunk!

A DEBRECENI VILLAMOSIPARI SZÖVETKEZET HŰTŐGÉPSZERVIZE

ÉRTESÍTI A LAKOSSÁGOT, HOGY A

Lehel-Bosch hűtőgépek

GARANCIÁLIS ÉS GARANCIÁN TULI JAVÍTÁSÁT RÖVID HATÁRIDŐRE VÁLLALJA.

CÍM BEJELENTÉS:

Debrecen,	Árpád tér 3.	Telefon: 12-327
Polgár,	Munkácsy u. 13.	Telefon: 36.
Balmazújváros,	Kossuth tér 1.	
Hajdúnánás,	Mátyás király u. 1.	Telefon: 361.
Hajdúszoboszló,	Vörös Hadsereg u. 12.	Telefon: 410.
Hajdúhadház,	Béke u. 2.	
Beregyóújfalu,	Dózsa Gy. u. 42.	Telefon: 224.
Derecske,	Tanácsköztársaság u. 9.	Telefon: 96
Hajdúdorog,	Lenin u. 11.	
Biharkeresztes,	Felszabadulás u. 83.	

Izgalom Rajt az

A szurkolók izgalmas vaszt remélnék a labda NB II-ben és az NB III hiszen az 1977-78-as bajnokság a második féléde szeretnék a csapatok célkitűzéseiket, a feljebbülést, a jobb helyezést, a kiesés elkerülését. Annál is inkább erre a időre” szorítkoznak az emberek, mivel a jelenlegi noki rendszer a nyártól változik. Utóljára került az egycsoportos NB II-es bajnokságra, az NB III. csoportjából adódnak a háromcsoportos NB II-es nyének csapatai.

Az NB II-ben még dönt el semmi, sem az, melyik két csapat szorílik meg az út az élvonalba, az NB I-be, de meg lehet megjósolni, kik játszhatják a „visszadást” osztályozót. E dig elsősorban a Szekes Várpalota, majd a DAC és a BVSC egy fenyegeti leginkább. S tünk még óriási harc feljutásért a 11. helyre DVSC-től kezdve a csapatok. Jelenleg a Vasas hat, a Salgótarján, az E a Dorog öt-öt ponttal van debreceni együttes előtrónkövetelői sorába. Kazincbarcika és a Híradás is, de úgy gjuk, nem mondott le a jobb jutásról a Szolnok sem.

A labdarúgó NB I még nem lehet megnevezni bajnokot, de szervezett folytán mind csoportból az első tizelyezett feljut az NB II-még a 11-18. helyre reménykedhetnek ebben csoporton kívül részt a 19 megyei és pest-bajnok társaság. Ebből az osztályból a környezettek kiesnek, kerülnek a megyei bajnokságba.

Az NB III. bennünk dekló keleti csoportjában DMTE — helyzete alapfelkerülhet az NB II-ben a jelenleginél is jobb zést érhet meg el a idényben. A Hajdúszoboszlói Bocsikai ugyan már a I tályozót jelentő hely de ennek a csapatnak tékereje ugyancsak jolyezést ígér.

Ma, vasárnap délután órák az ország negyvennyolc megyéjében megadják a játékok a jelt a kezdésre jára indul a labda, az NB II. és az NB III. megújabb sikerek, örökönyben.

A három hajdú NB-s labdarúgócsapat a DVSC és a Hajdúszoboszlói idegenben mérkőzik a napon, míg a DMTE környezetben kezd a idény. A mérkőzés megkezdődött a csapat zóit, mit várnak a tá a mai mérkőzéstől?

Teleti Gyula (DVSC)

— Annak ellenére, 19. helyen álló és 11. rendelkező Várpalota DVSC vasárnapi ellenem tartom előre lefutott a találkozót, hiszen a álló csapatok mindig diót jelentenek a jobb erőt képviselő együttes mára. Mégis — ahogy ten már említettem — szeretnék a Bányász-nában Várpalotán, a madó szellemben játszani DVSC. Tudom, hogy res rajt szárnyakat a csapatunknak, hiszen mondhatunk le arról kövessünk el minden telhetőt a magasabbba kerülésért, annak a hogy a jelenlegi hely pontszámunk erre nyújt biztos alapokat. A DVSC szombator elutazott Debrecenből.

Izgalmas tavasz ígérkezik Rajt az NB II-ben és NB III-ban

NYILATKOZNAK AZ EDZŐK

A szurkolók izgalmas tavaszt remélnék a labdarúgó NB II-ben és az NB III-ban, hiszen az 1977-78-as bajnokság a második féléjében szeretnék a csapatok elérni célkitűzéseiket, a feljebb kerülést, a jobb helyezést, illetve a kiesés elkerülését. Annál is inkább erre a „félidőre” szorítkoznak az együttesek, mivel a jelenlegi bajnoki rendszer a nyártól megváltozik. Utoljára kerül sor az egycsoportos NB II-es bajnokságra, az NB III. pedig megszűnik, és ennek három csoportból adódnak az új, háromcsoportos NB II. mezőnyének csapatai.

Az NB II-ben még nem dől el semmi, sem az, hogy melyik két csapat számára nyílik meg az út az élvonalba, az NB I-be, de még azt sem lehet megjósolni, hogy kik játszhatnak a „visszamaradásért” osztályozót. Ez pedig elsősorban a Szekszárd, a Várpalota, majd a MÁV DAC és a BVSC együttesét fenyegeti leginkább. Szerintünk még óriási harc lesz a feljutásért a 11. helyen álló DVSC-től kezdve a csapatok közt. Jelenleg a Vasas Izzó hat, a Salgótarján, az Eger és a Dorog öt-öt ponttal vezet a debreceni együttes előtt. A trónkövetelők sorába lépett a Kazincbarcika és a Váci Híradás is, de úgy gondoljuk, nem mondott le a feljebb jutásról a Szolnoki MTE sem.

A labdarúgó NB III-ban még nem lehet megnevezni a jövődi bajnokot, de az átszervezés folytán mindhárom csoportból az első tíz-tíz helyezett feljut az NB II-be és még a 11-18. helyezettek is reménykedhetnek ebben, hiszen osztályozón vehetnek részt a 19 megyei és Budapest-bajnok társaságában. Ebből az osztályból a 19-20. helyezettek kiesnek, s visszakerülnek a megyei bajnokságba.

Az NB III. bennünket érdeklő keleti csoportjában a DMTE — helyzete alapján — felkerülhet az NB II-be, és a jelenleginél is jobb helyezést érhet még el a tavaszi idényben. A Hajdúszoboszlói Bocskai ugyan már a 18. (osztályozót jelentő) helyen áll, de ennek a csapatnak a játékeréje ugyancsak jobb helyezést ígér.

Ma, vasárnap délután 2 órakor az ország negyven pályáján megadják a játékevetőket a jelt a kezdésre, és útjára indul a labda, rajtot az NB II. és az NB III. mezőnyre, újabb sikerek, örömök reményében.

A három hajdú-bihari NB-s labdarúgócsapat közül a DVSC és a Hajdúszoboszlói idegenben mérkőzik a mai napon, míg a DMTE hazai környezetben kezd a tavaszi idényt. A mérkőzés előtt megkérdeztük a csapatok edzőit, mit várnak a tavasztól, a mai mérkőzéstől?

Teleki Gyula (DVSC)

— Annak ellenére, hogy a 19. helyen áll és 11 ponttal rendelkező Várpalota lesz a DVSC vasárnapi ellenfele, nem tartom előre lefutottnak a találkozót, hiszen a kiesésre álló csapatok mindig kemény diót jelentenek a jobb játékért. A mérkőzés előtt megkérdeztük a csapatok edzőit, mit várnak a tavasztól, a mai mérkőzéstől?

A DVSC Szombaton délelőtt találkozott Debrecenből, a ter-

vek szerint az éjjel Szekesfehérváron töltötte és ma délelőtt utazik tovább a mérkőzés színhelyére, Várpalotára. Teleki Gyula edző egyelőre 14 fős keretet jelölt a Várpalota ellen, és az összeállítását csak a mérkőzés előtt közli. A 14-es keret a következő: Szabó, Kun, Kiss II., Halla, Puskás, Lipók, Menyhart, Tóth, Kiss I., Czikora, Timár, Maczkó, Dunai II., Fodor. Potyók sérülése miatt nem tarthat a csapattal.

Dr. Puskás Lajos (DMTE)

— Úgy gondolom, hogy jól sikerült a csapat felkészítése a tavaszi idényre, a rajtra, s elmondhatom, hogy dobogós helyezést szeretnénk elérni. A tavaszyitő mérkőzésünkön, az MVSC ellen hazai győzelemre számítok, annál is inkább, mert jó erőnléttel bír a csapatunk, s ez sokat számít a jelenlegi időjárási és pályavizonyok közt. A DMTE ma délután 2 óráig a nagyerdei pályán a Miskolci VSC ellen küzd a bajnoki pontokért. A tervezett kezdő tizenegye: Magyar

G. — Horváth, Csiki, Pistár, Gergely, Magyar A., Tózsér, Badi, Szabó A., Homonnai, Demkó. Cserejátékosok: Szabó I., dr. Kiss és Szabolcsi.

Sóvágó Lajos (Hajdúszoboszló)

— A tavasszal sokkal jobb eredményeket szeretnénk elérni, mint az őszi idényben. Célunk a táblázaton feljebb kerülni és — nem titkolom — jó sorozattal megelőzhatjuk azt is, hogy az első tíz közt végezzünk. A felkészülés során Nagy S. és Siket megserült és még nem játszhat. Első mérkőzésünkön pontot szeretnénk szerezni.

A Hajdúszoboszlói Bocskai ma reggel különböző utazik Jászberénybe, ahol a Uhel SC lesz az ellenfele. A Bocskai tervezett összeállítása: Szöllösi — Csathó, Király, Jenei, Kántor, Kuki, Mezei L., Ács, Kálmán, Bodonyi, Örenstein. Cserejátékosok: Baráth, Szabó és Mezei A.

F. K.

Harmincöt nap, tizenegy mérkőzés

A Magyar Kézilabda Szövetségben elkészítették a férfi NB I. tavaszi idényének sorsolását. A bajnokság április 9-én rangadóra kezdődik, hiszen az elmúlt évi győztes, a Bp. Honvéd Debrecenbe látogat, a harmadik helyen végzett D. Dózsa otthonába.

A gyorsított ütemű bajnokság első fordulójára április 9-én kerül sor, s harmincöt nap múlva, május 14-én már tavaszi bajnokot avatnak. A tizenegy találkozó közül a D. Dózsa hatot játszik a kisstadionban, s ötöt idegenben.

Az alábbiakban a D. Dózsa mérkőzéseit közljük.

Április 9.: D. Dózsa—Bp. Honvéd, április 14.: Rába ETO—D. Dózsa, április 16.: D. Dózsa—Szegeci Volán, április 21.: Tatabánya Bányász—D. Dózsa, április 23.: D. Dózsa—Honvéd, Szondi SE, április 28.: Elektomos—D. Dózsa, április 30.: D. Dózsa—Ferencváros, május 5.: Bp. Spartacus—D. Dózsa, május 7.: D. Dózsa—Pécsi MSC, május 12.: Szilas menti Tsz SK (Csömör)—D. Dózsa, május 14.: D. Dózsa—Vasas.

SOROKBAN

A Magyar Birkózószövetség értesítést kapott a norvég rendezőktől, hogy a kötöttfogású Európa-bajnokság küzdelmeit április 21-23. között bonyolítják a fővárosban, Oslóban.

Új szabály öklvívásban. A sportolók egészsége védelmében január elejétől kiütéses vereség esetén az eddigi harminc nap helyett az ifjúsági korosztályú öklvívók negyvenöt, a serdülők hatvannapos pihenőre kényszerülnek.

Lemondott tisztségéről az argentin labdarúgó-szövetség fegyelmi bizottságának hat tagja, mert a szövetség vezetői lehetővé tették a korábban eltiltott Omar Larossa és Ruben Galvan számára, hogy részt vegyenek a világbajnoki felkészülésben, s tagjai lehetnek a válogatott keretnek.

Hétfőn délután öt órától a Mikes Kelemen utcai edzőcsarnokban tartja közgyűlést a Debreceni Dózsa Sportegyesület.

A tizenöt esztendőes Michelle Ford az ausztrál korcsoporthoz úszó bajnokságon a 400 m női gyorsúszásban 4:11,6-os idővel a világ idejei legjobb eredményét érte el, s mindössze 2,69 másodperccel maradt el Thümer (NDK) világrekordjától.

Bad Kissingenben a női sakkvilágbajnok-jelöltek páros mérkőzésén a szovjet Csiburdanidze 5,5:4,5 arányban vezet az izraeli Kusnyir-Stein ellen.

Harmadosztályú versenybírói tanfolyamot szervez a megyei öklvívó-szövetség. Az érdeklődők március elsejéig küldjék el jelentkezésüket a szövetség címére (Debrecen, Simonffy u. 1/C).

Kedden és szerdán a fővárosi Olimpiai Csarnokban rendezik a hazai fedett pályás atlétikai idény legrangosabb versenyt, az országos bajnokság küzdelmeit. A viadalon rajthoz állnak a debreceni atléták is.

A francia Bordeaux csapatával mérkőzik a Ferencváros

a női kézilabda KEK-ben a legjobb négy közé jutásért.

Milan Miljanic, a Real Madrid eddigi edzője lett a négyezredik mérkőzésére készülő jugoszláv labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya.

Ma, vasárnap délelőtt nyolc órától az 1. sz. Általános Iskola tornatermében rendezik meg Hajdúszoboszló 1978. évi női és férfi tollaslabda-bajnokságának küzdelmeit.

Spangolozási edzőtáborzásra utazik a hét elején a svéd labdarúgó-válogatott. A világbajnokságra készülő keretben ezúttal nem lesznek ott a külföldön szereplő játékosok, s nem utazik a csapattal a sérült Edström sem.

A megyei röplabdaszövetség beszámológyűlést hétfőn este hat órától a Simonffy u. 1/C szám alatti tanácsteremben tartják.

A hajdúszoboszlói városi sakk úttörő-olimpia győztesei. Kisdobosok: Török János (1. sz. ált. isk.), Vékony Andrea (5. sz.). Úttörők: Szentirmai Zoltán (5. sz.) és Kovács Etelka (5. sz.). A csapatversenyt a fiúk és a lányok küzdelmében is az 5. sz. Általános Iskola nyerte.

A női kézilabda megyei bajnokságban győztes D. MEDICOR az osztályozókon csoportjában ugyan a második helyen végzett, de legjobb másodikikként mégis feljebb jutott. Az NB II április 9-én rajtoló küzdelemsorozatán a keleti csoportban így a D. Kinizsi és a D. Közútpítők mellett a D. MEDICOR képviseli a debreceni kézilabdázást.

A derecskei járás sakkcsapatbajnokságán: 1. Tépe 20, 2. Konyár 18,5, 3. Derecskei Gimnázium 15,5, 4. Hajdúszoboszló 14, 5. Pocsaj 6 ponttal.

A szabályok szerint az újdonsült profi nehézsúlyú öklvívó világbajnoknak július elsejéig meg kell védenie címét. A 24 esztendőes Leon Spinks kihívója, Ken Norton ellen lép majd szorítóba.

Asztalitenisz vidékbajnokság

Szombaton reggel 8 órakor elkezdődött Debrecenben az ifjúsági, serdülő és újonc asztalitenisz zónák vidékbajnoksága. A városi sportszarnok küzdőterén fellépett 12 asztalon gördülőképpen folyt az első napi küzdelem és az újonc egyéniben mihamarajabbnak avattak. Zsigó B. és S. a versenybírók elnöke elmondotta, hogy az újonc lányoknál 46, a fiúknál 65 fiatal küzdött az aranyérme-

kért, a serdülő lányoknál 59, a fiúknál 57, az ifjúsági lányoknál 67, a fiúknál 71 versenyző — összesen 365 asztaliteniszező állt asztalhoz. Újoncok. Fiúk. Egyéniben vidékbajnok: Andódy Tibor (Békéscsabai TASK, edző: Papp László), 2. Molnár (MEMTE), 3. Szosnyák (Békéscsabai Konzerv) és Maksa (Hatvani VSE). A döntő eredménye: 2:1 (15, 15, 19). Lányok. Egyéniben vidékbaj-

nok: Bolvári Katalin (Tolnai Vörös Lobogó, edző: Sándor Sándor), 2. Osváth (Abonyi TSE), 3. Pata E. (Tolnai Vörös Lobogó) és Bódis (Duna-vidéki Vendéglátó). A döntőben: 2:0 (5, 10). Az ifjúságiak küzdelemsorozatát lapzártakor még tartott, a serdülők ma reggel 8-kor kezdenek. Képviselet az asztalitenisz nagyzem a sportszarnokban. (Fotó: Kalmár István)

DÍJKIOSZTÁS

A megyei természetbaráti előadás-sorozatának utolsó napján Schreiber Ferenc főiskolai tanár zsúfolt nézőtér előtt a természetjárás nevelő hatásáról tartott előadást. A nevelés azon területeivel foglalkozott, amelyek kapcsolatban állnak a természetjárással, amelyekkel túráink során találkozunk.

Dr. Muszbek László adjunktus megismertette a hallgatókat az Egyesült Államok nyugati és keleti partvidékének nagy városaival. Bemutatta Washington, New York, San Franciscó nevezetességeit, érdekesebb állatait, növényeit, a sok virágot és a pálmákat.

Szombaton délután négy órakor a megyei és városi természetbarát-szövetségek beszámolójára, majd a minősítő jelvények, Társadalmi Erdei Szolgálat jelvényeinek kiosztására, s az elméleti versenyek díjainak átadására került sor a Déri Múzeumban. A Debrecen étteremben hajnalig tartó bálal zártul az egyhetes rendezvénysorozat.

Mai sportműsor

Február 19., vasárnap

Asztalitenisz

Városi sportszarnok, 8 óra: Az ez évi férfi, női, ifjúsági, serdülő és újonc vidékbajnokság második versenynapja. Serdülők egyéni és páros versenye. — Püspökladányi Zója tornaterme, 8.30 óra: Járási spartakiád egyéni és csapatversenye.

Atlétika

Nagyerdő (fedett uszoda bejárata), 9 óra: A debreceni járás 1978. évi mezeti futó bajnoksága, a járási sportfelügyelőség rendezésében.

Labdarúgás

DMTE nagyerdei pályája, 14 óra: Debreceni MTE—Miskolci VSC (Hartmann). NB III-as bajnoki mérkőzés.

Vidéken. A Felszabadulási Napló Kupéért: Hajdú Vasas—D. Volán (14. Németh, Turi, Vincze). Berettyóújfalui SE—Nádudvari Vörös Csillag TSE (14. Vámos, Benke, Könyv), Derecskei Petőfi—Kaba (14. Szatmári, Pusztai, Baksich), Bódónhát MEDOSZ—Hajdúnánás (14. Tóth S., Juhász Gy., Nagy J.), Józsa Haladás—Balmazújvárosi TSE (14. Fodor, Nagy, Kopjár), Hajdúdorog—DVSC III. (14. Takács, Szarka, Préti), Szerep—Sárrétudvari Bocskai (14. Csáki, Pataki, Hunyadi), Nagyrábéi Petőfi—Komádi (14. Szilágyi, Kiss F., Szmolár).

Sakk

Egyetem téri kémiai épület, 9 óra: DEAC—Szegeci VSE. OB II-es csapatbajnoki mérkőzés. — Bocskai iskola tornaterme, 8 óra: A debreceni járás felnőtt és ifjúsági egyéni bajnoksága. — Püspökladányi Zója napközije, 8 óra: Járási spartakiád döntő, egyéniben és csapatban. — Berettyóújfalui kultúrház, 8.30 óra: Járási felnőtt női, férfi és ifjúsági férfi egyéni bajnokság.

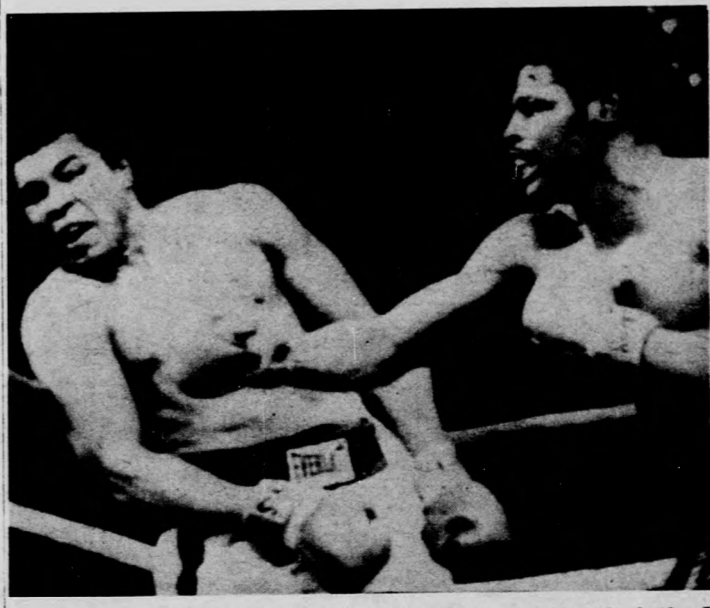
Tollaslabda

Epitők automata pályája, 9 óra: Debrecen ez évi férfi felnőtt egyéni bajnoksága, 24 részvevővel, befejező küzdelmek.

Bocskai Általános Iskola tornaterme, 9 óra: Serdülő lányok és fiúk egyéni versenye, a D. Kinizsi rendezésében.

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA

1. D. Dózsa	20 11 7 2 55—27 29
2. Bp. Honvéd	20 13 2 5 39—14 28
3. VIDEOTON	20 11 5 4 54—29 27
4. Vasas	20 11 5 4 40—23 27
5. MTK-VM	20 10 7 3 33—18 27
6. Tatabánya	20 8 7 5 31—25 23
7. Ferencváros	20 8 7 5 36—33 23
8. D. újjváros	20 6 8 6 36—33 20
9. Diósgyőr	20 5 10 5 23—24 20
10. Csepel	20 8 3 9 34—38 19
11. Haladás	20 7 5 8 30—38 19
12. Pécs	20 6 6 8 24—26 18
13. B. csaba	20 6 5 9 22—35 17
14. MÁV Előre	20 7 2 11 27—44 16
15. Rába ETO	20 3 9 8 20—27 15
16. Z. egerszeg	20 3 8 9 20—37 14
17. SZEOL AK	20 4 2 14 24—48 10
18. Kaposvár	20 2 4 14 21—50 8

Leáldozott Muhammad Ali csillaga. Az elmúlt két évtized legsikeresebb öklvívója pontozásos versenyt szenvedett Las Vegasban kihívójától, Leon Spinkstől

Nyugdíj bizottság

A nyugdíjazás jellemzőleg egy életében. Még benne van a munkában, amikor megosztja a családjával a munkahelyi tapasztalatát...

A nyugdíjasokkal szemben a vállalatok és a bizottságok közötti kapcsolat. A tevékenységük célja a nyugdíjasok helyzetének javítása...

Tevékenységük helyenkénti megszervezése. A nyugdíjasok érdekeit megvédeni, igényeiket megfogalmazni...

EGY TEHÉNEK HÁROM BORJA. Öt elléssel 11 borjúval szaporította az állományt a hajdúszörményi Bocskai Termelőszövetkezet egyik magyar tarka tehene...

Gázcsereleptel, OTP-lakások, bölcsőde. Hajdúhadház, Téglás és Hajdúszörmény tanácselnökei koordinációs értekezleten...

Fekete Irméné tudósító. A három nagyközönséges előnyös volt a költségvetési üzemek összevonása...

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százötven évvel ezelőtt, 1828. február 19-én született, és 74 éves korában, 1902-ben halt meg Ludwig Kugelmann német forradalmár, orvos, Marx és Engels hűséges barátja...

LOTTOJÁTEKOZTATÓ

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 7. játékhéten ötletalatos szelvény 1 darab volt. Nyereménye 3 850 951 forint...

1978. február 19., vasárnap. Zsuzsanna napja. A Nap két 6.44 órakor - Nyugszik 17.13 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS. Vasárnap estig: Kévs felhő, havazás nem várható. Élénk, időnként erős, a Dunántúlon viharos északi, északnyugati szél, helyenként hófúvások...

FÜVŐSZENEKARI HANGVERSENY. Február 21-én, kedden délután 5 órakor hangversenyt rendeznek a püspökladányi ifjúsági fúvószenekar megalakulása 5. évfordulója alkalmából...

KÖSZÖNTÜNK, VIT. KÖSZÖNTÜNK, HAVANNA! A Köszöntünk, Vit. Köszöntünk, Havanna! vetélkedő jegyében kubai fiatalokkal szervezett találkozót a 109. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet KISZ-bizottsága...

ALLATORVOSI ÜGYELET. Debrecen város területén a hét végi ügyeleti szolgálat a következő lesz: február 19-én, vasárnap reggel 7 órától február 20-án, hétfőn reggel 7 óráig az ügyeletes állatorvos dr. Szilágyi László, Debrecen, Széchenyi utca 92. Tel.: 14-957.

BERLETI HANGVERSENYEK. Február 20-án, hétfőn este 19.30 órai kezdettel a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hangversenytermében tartják meg az V. zongorabérleti hangversenyt. Közreműködik Vera Gornostajeva. Ugyancsak hétfőn délután 18 órai kezdettel a MÁV Járműjavító művelődési házában kerül sor az Ifjú szakmunkások bérlet tulajdonosai részére rendezendő hangversenyre, amelyen a Camerata Hungarica együttes lép föl.

NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MÚSORA. 17.00 Vasárnapi jegyzet. A jövő hét zenei műsorairól - Tanácsadó. 17.10 A városban. Rádióműsor (ism.). - Hajdú-bihari népdalok - Sikerek útján. Kiváló együttesek bemutatása, 3. rész - „Bessenyei-stúdió”, Nyíregyháza (Moldova-Kárpáti: Az elkészített hivatal) 18.00-18.30 Sportról sportra, zenével.

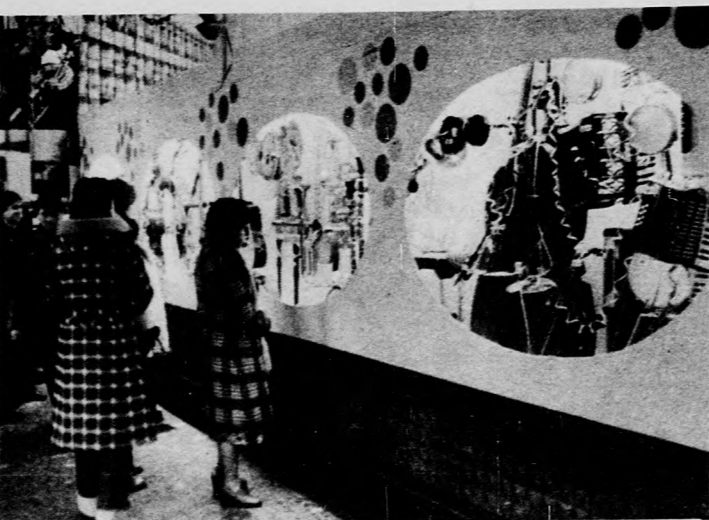
POZSONY, 1. MŰSOR. 15.25 Hírek. 16.40 A CSKP g. z. gazdaságpolitikája. 16.10 Francia nyelvlecke. 16.45 Gyermekek újságja. 17.50 A szocialista társadalom fejlődésének aktuális kérdései. 18.20 Dokumentumok. 19.00 Híradó. 19.30 Julius Fučík (tévéfilm 2. rész). 21.10 Politikai dalok. 21.30 Híradó. 22.00 Sporttűkr. 22.20 Hangverseny.

POZSONY, 2. MŰSOR. 17.40 Hírek. 17.55 Publicisztika. 18.20 Hangverseny. 19.00 Dalok. 19.30 Rádióműsor. 20.00 A Vörös tér (szovjet film 1. rész). 21.15 Működés a hónapnak el. 21.40 Si VB közvetítése Lahti-ból. 22.40 Hírek.

POZSONY, 2. MŰSOR. 16.15 A világ hét sarka (6. rész). 16.45 Publicisztika. 17.25 Pozsonyi érdekességek. 17.40 Színes rövidfilmek. 18.30 Pavel Cervevko visszatérése (dok.). 19.00 Pedagógusoknak. 19.30 Szilvia Praha - St. Martin bajnoki kézilabda-mérkőzés. 20.30 Dalok. 20.45 R riport az akasztófa árnyékában (cseh film). 22.10 Hírek.

POZSONY, 2. MŰSOR. 16.15 A világ hét sarka (6. rész). 16.45 Publicisztika. 17.25 Pozsonyi érdekességek. 17.40 Színes rövidfilmek. 18.30 Pavel Cervevko visszatérése (dok.). 19.00 Pedagógusoknak. 19.30 Szilvia Praha - St. Martin bajnoki kézilabda-mérkőzés. 20.30 Dalok. 20.45 R riport az akasztófa árnyékában (cseh film). 22.10 Hírek.

NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MÚSORA. 17.00 Hírek - Lapszemle - Időjárás - Táncczenei kívánság-műsor - Könyvezetvédelem Szabolcs-Szatmárban (Riporter: Agoston István) - King Krimson felvételeiből - Válaszokunk hallgatónknak - 18.00-18.30 Észak-Tiszántúli krónika - Szatmári események - Hírössze-foglaló - Műsorelevezés.

Hangszerbemutató és -vásár a Luxorban

Szombaton nyitották meg a február 25-ig tartó hangszerbemutató és -vásárt a debreceni Luxor áruházban, mely a TRIÁL és a VIKER (Hajdú-Bihar megyei Vegyipari Kiskereskedelmi Vállalat) közös rendezvénye. A kiállítás rendezői elmondták, hogy hosszú évek óta nem volt a megyében ilyen széles áruválaszték bemutatkozó rendezvénye. A Hajdú-Bihar megyei Vegyipari Kiskereskedelmi Vállalat több mint 1 millió 300 ezer forint értékű hangszert, alkatrészt és tartozékot vásárolt meg, melyek között NDK, magyar, cseh, lengyel, angol, szovjet, kínai stb. gyártmányú fúvós-, pengetős-, vonós- és ütőhangszerek, hangfalak, erősítők, visszhangosítók, ritmusgépek, dobok szerepelnek. A hangszerek között megtalálhatjuk az exkluzív igényeket kielégítő és az általános keresett hangszereket is. A rendezők lehetőséget biztosítanak az elektromos orgona kipróbálására, naponta meghatározott időben szaktanácsadással teszik színesebbé a használat közbeni bemutatót.

A CORVINA EGYÜTTES hangversenye. A népszerű együttes február 21-én délután 17.30-kor és este 20 órakor a Hungaria Kamaraszínházban ad hangversenyt. Az együttes tagjai a koncert napján délután 15.30-tól dedikálják lemezeiket a Vörös Hadsereg úti hanglezemboltban.

MŰHELY. Február 21-én 18 órai kezdettel folytatódik a Műhely című sorozat a zenei könyvtárban. Verdi Don Carlos című operájáról beszélgethetnek az érdeklődők a Csokonai Színház művészeivel.

UNIO MUNKÁSSZINPAD. Február 20-án, hétfőn este 18 órai kezdettel az SZMT hajdúszörményi iskolájában mutatja be Tizenhét és Mellesleg dolgozunk című műsorát az együttes.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

VASÁRNAP DÉLELŐTTI ELŐADÁSOK. APOLLO MAGYAROK (magyar), 1/10. ZORRO (francia-olasz), 1/2. VIG CIRKUSZ A CIRKUSZBAN (csehszlovák-szovjet), 1/10. A RENDŐRSÉG MEGKÜZÖNIT (olasz), 1/12, 1/2. HIRADÓ. AZ EZREDESEK AKARJUK (olasz), 1/10. MI LESZ VELED, ESZTERKE (magyar), 1/12, 1/2.

MATINÉ. METEOR. EN VAGYOK JEROMOS (magyar), 10. HORVÁTH A. A KÉTELTŐ EMBER (szovjet), 10.

SZÍNHÁZ CSOKONAI SZÍNHÁZ

Ma 7-kor Luxemburg grófja, Szilágyi-b. 1-2.

HUNGARIA KAMARASZÍNHÁZ. Ma 7-kor Hetven és a sarkcsillag alatt (finn vendégjáték). Vasárnap - február 19.

TV BUDAPEST, 1. MŰSOR

8.04 Műsorismertetés. 8.05 Idősebbek is elkezdhetik... 8.10-9.10 Mindenki iskolája. 9.10 Arany X-001 (francia rajtfilmsorozat). 9.25 Muzsikáló szerszámok. 9.50 Süssi, a sárkány (zenés bábjáték). 10.45 Hírek. 10.50 Zenei műzeum délelőtti. 11.20-12.50 A mi sulink. 14.18 Műsorismertetés. 14.20 Gusztáv király (magyar rajtfilmsorozat). 14.25

BUDAPEST, 1. MŰSOR. 7.00 A sport mindenkié. 8.15 A lovak - gyermekfilm utolsó epizódja. 9.00 A falu életéből. 10.45 Zenés csokor. 12.05 Vasárnapi album. 16.50 Tengeri útvenal. 17.40 A legkisebbeknek. 18.00 Tv-híradó. 18.20 A szemafor fényénél. 18.40 Önök az antonina. 19.40 Menekülés a majom botyogójáról - amerikai játékfilm. 21.10 Tv-híradó, sport.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRTI HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A munkához add a neved!

Szocialista brigádvezetők tanácskozása a vendéglátó vállalatnál

(Tudósítónktól) Az Arany Bika Bartók Termében pénteken tartották a Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó Vállalat szocialista brigádvezetői első félévi tanácskozását, amelyen részt vettek a vállalat üzletvezetői is. Szathmári István gazdasági igazgatóhelyettes megnyitó szavai után Végh László igazgató értékelte az 1977. évi szocialista munkaverseny eredményeit. Elmondotta, hogy a vállalat sikeres évet zárt, a kollektíva erkölcsi alapja tovább erősödött. Most az a feladat, hogy hozzuk át erre az esztendőre a múlt évi jubileumi munkaverseny lendületét, általában javítsuk tovább a vendéglátás színvonalát, áruegységét. Központi kérdés marad a munkaverseny „tömegtése”, a munka- és üzemszervezés fejlesztése, valamint a dolgozók munkakörülményeinek és szociális ellátottságának javítása. A vendégek jobb megbecsülését célozza a hajdúszörményi Délibáb Szállóda kollektívájának kezdeményezése, amelyet „A munkához add a neved” mottóval rövidesen az egész vállalatnál bevezetnek. Gyakorlatilag arról van szó, hogy a felszolgálók, eladók, szállodai portások névjegyüket munkaruhájukra tűzve fogják munka közben viselni, ezzel kilépve a névtelenség komolyából és vállalva jó vagy rossz munkájuk következményeit. A szabálytalankodó, a vendéget megkárosító dolgozó így nem bújhat majd meg becsületlen társai névtelensége mögött. A hozzászólásokat követően a szocialista brigád kitüntetések és elismerések odaítélésére került sor. A vállalatnál dolgozó kétszáz munkatárs közül egy szocialista brigád közül egy a Vállalat Kiváló Brigádjá, egy a Vállalat Kiváló Ifjúsági Brigádjá címet kapta. Kilenc arany, nyolc ezüst és tíz bronz brigádérem mellett több brigádnak a szocialista brigádszóló, illetve brigádoklevelet ítél meg a tanácskozás.

A múlt évben felmutatott szakmai és gazdasági munkáért, valamint a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére indult jubileumi szocialista munkaversenyben elért eredmények alapján több kollektíva elnyerte a Kiváló Üzlet, Üzem, Szálloda, illetve Oszály címeket. Az Arany Bikában dolgozó brigádok külön vállalat tettek abból az alkalomból, hogy ez év decemberében lesz 30 éve annak, hogy a szállodakomplexumot népi tulajdonba vették.

Szocialista szerződés

Az ideai hajdúszörményi farsang szakmai eseményei sorában Pepszi- és sörbemutató tartottak a debreceni Sumen étteremben. A piackutatási céllal tartott ankétot követően Hosszú István, a Borsodi Sör- és Malátagyár, valamint Végh László, a Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó Vállalat igazgatója szocialista együttműködési szerződést írt alá. A megállapodásban mindkét fél vállalta, hogy sajátos eszközökkel javítani fogják a megye lakosságának sör- és üdítőital-ellátását.

Két klub közgyűlése

Az elmúlt napokban megtartotta éves közgyűlését a földesi MHSZ tartalékos- és lövészklub a földesi Rákóczi Termelőszövetkezetben. A két klubtagság beszámolót hallgatott meg a múlt évben végzett munkáról és az ideitervekről. Huszonöt aktívának adtak át oklevelet, tárgy- és pénzjutalmot jó munkájáért. A közgyűlésen kiállítás nyílt az MHSZ 30. évfordulója tiszteletére, melyen a földesi MHSZ életét, munkáját bemutató fényképeket, okleveleket, tárgyjutalmakat láthattak az érdeklődők.

KÖZLEMÉNYEK

A TISZÁNTÚLI ÁRAMSZÓLGÁLTATÓ VÁLLALAT ÜZEMIGAZGATÓSÁGA, Debrecen, az alábbi felirattal átvételi bélyegzője elvezet, amelyet érvénytelennek tekintünk. „2 Tiszántúli Áramszolgáltató V. MNB 340-0076 Üzemigazgatósága, Debrecen.” (x) CESSEK A GIMNÁZIUMTÓL IGÉNYELHETŐK (521 Szeghalom, pf.: 17. (x) FÉLHÍVJUK KEDVES VÁSÁRLÓINK FIGYELMÉT, hogy a Debreceni Kertészeti Vállalat 2-es sz. Virágüzletében (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 17.) beíró tatarozás miatt az árusítás 1978. március 3-ig szünetel. Legközelebbi virágüzletünk Kossuth u. 3. szám alatti található. (x) A SZEGHALMI PÉTER ANDRÁS GIMNÁZIUM jubileumi évkönyve március elején megjelenik. Ára: 100 Ft. Befizetési